

O Revoluční Platformě

JARO/LÉTO 2026

LEV!COVINY

ZPRAVODAJ STRANY LEVICE

Systém, který chodí přes mrtvoly, se nedá vylepšit.

Tisíc a jedna žití zkušenost nám říká je správné se bouřit.

Kampaň do komunálních voleb

Zadavatel/zhotovitel: Levice

Dny osvobození - 8. a 9. května

**Aktuální sociální boje, akce
Levicová historie**

1. máj

**TRANSGENDER
DAY OF
VISIBILITY**

DEN VIDITELNOSTI TRANS LIDÍ

O MAŠKARTHEMUTNO ROMANO ĎIVES

Úvodní slovo

Vážené čtenářstvo,

vychází nové číslo Levicovin, které otevíráme blízcími se volbami. Levice do nich vstupuje s vědomím, že jsou nástrojem politického zápasu. Přinášíme text o naší volební účasti a rozhovor s Pavlem Čížinským, kandidátem do Senátu v Praze 9, o právu, třídní nerovnosti, komunální politice, bydlení, Palestině, Ukrajině i sociálním zabezpečení.

Blok zpráv z domova i světa shrnuje texty z našich sociálních sítí. Věnujeme se boji za Bedřišku, protestům proti izraelské politice v Palestině, dohodě EU–Mercosur, událostem v Íránu a Východním Kurdistánu, rozpočtu, stavebnímu zákonu, dávkám, bydlení, klimatu i spolupráci evropské levice.

Autorské texty odkrývají třídní podstatu zdánlivě technických otázek: financování médií, nákladů ekologické transformace, role kulturních institucí, umělecké avantgardy a zdravotního pojištění jako veřejné služby. V rámci historické paměti připomínáme osobnosti a události jako Rosa Luxemburg, Karel Marx, Alexandra Kollontai, Lepa Radić, Simone de Beauvoir, Antonie Pannekoek, 1. máj, osvobození, Nakba, queer osvobození či ME/CFS. Minulost má totiž smysl tehdy, když pomáhá organizovat budoucnost.

Zvláštní prostor věnujeme vzniku Revoluční platformy, 53 letům od mučednictví İbrahim Kaypakkaya, výročí imperialistické agrese proti Ukrajině a druhé části rozhovoru s Antiimperialistickým kolektivem o výkladu české historie.

Na závěr přinášíme seznam stranických orgánů, přihlášku do Levice a petici za progresivní zdanění. Berme to vážně: bez organizace a programu zůstává nespokojenost rozptýlená a bezmocná. Bez nezávislé strany pracujících končí politika u oligarchických peněz a marketingu a přizpůsobování se neoliberálnímu řádu.

Pomozte nám budovat stranu, která se nebojí říkat, že společnost má sloužit lidem, ne kapitálu. Vyplňte přihlášku do Levice, podepište petici a zapojte se.

Redakční rada Levicovin

8. června 2026

LEVICOVINY – zpravodaj strany Levice | Vydavatel: Levice, Žirovnická 3133/6, Praha 10 – Záběhlce, 106 00 | Odpovědná redakce, grafika a sazba: Redakční rada Levicovin | Elektronické vydání, vychází 4-5x ročně | Kontakt: info@jsmelevice.cz, RRLevicoviny@protonmail.com

Obsah čísla

Úvodní slovo	2	İbrahim Kaypakkaya – 53 let od jeho mučednictví	20
Obsah čísla	2	Poučení z imperialistické agrese: Proč musí levice stát na straně napadených	22
Strana Levice a komunální a senátní volby	3	K výročí narození Karla Marxe	24
Patnáct otázek pro Pavla Čížinského	3	Avantgarda	24
Zprávy z domova i ze světa	5	Proč mít jen jednu zdravotná pojišťovnu	26
Magistrát: Demolice v Bedřišce byly nelegální.		Historické stránky	27
Bojujeme dál!	5	Rosa Luxemburg, zavražděna kapitalisty	27
Protest proti návštěvě izraelského ministra není antisemitismem!	5	Nenechme se nikým zviklat!	27
Soud o neoliberální dohodu EU-Mercosur	5	Život znamená zaujmout stranu	27
Podporujeme protesty v Íránu a Východním Kurdistánu proti teokratickému režimu	6	Den památky obětí Holocaustu	28
Státní rozpočet: Komu jsme vlastně odpovědní?	6	6 let strany Levice	28
Odmítáme nový stavební zákon	6	Přání k postním svátkům	29
Demonstrace za spravedlnost pro oběti zeměřesení	7	Lepa Radić	29
Výzva strany Levice Aleši Juchelkovi, ministři práce a sociálních věcí	7	Karel Marx je nesmrtelný	29
Opakovaná výzva ministři práce a sociálních věcí, Juchelkovi	7	27 let členství ČR v NATO	30
8. kongres European Left	8	Výročí nacistické okupace Československa	30
Vyjádření ZO Holice u Pardubic k průmyslové sabotáži	8	Maďarská republika rad	30
Stojíme za německou mládeží v boji proti povinným odvodům!	9	Den viditelnosti trans lidí	30
Zastavme izraelský trest smrti pro Palestince	9	Alexandra Kollontai	31
Podporujeme klimatickou rezoluci OSN	10	Velikonoce	31
Návrh zákona o podpoře bydlení ohrožuje tisíce lidí	10	Pesach	32
Gratulace na Kypr	11	Mezinárodní den Romů	32
Umění jako prostor odporu	11	Rok od dubnového sjezdu 2025	32
Příznak deindustrializace	13	Simone de Beauvoir je nesmrtelná	33
Reforma financování médií: Nesmí ji zaplatit jen pracující!	16	Antonie Pannekoek	33
Druhá světová válka a rusofobie	17	1. máj	34
Sudetoněmecké dny v Brně	17	Výročí narození Karla Marxe	35
Revoluční Platforma	19	Dny osvobození – 8. a 9. května	36
		Mezinárodní den povědomí o ME/CFS	37
		78 let Nakby	38
		Queer osvobození je třídní boj	38
		Rozhovor s antiimperialistickým kolektivem – 2. část ...	38
		Seznam komisí a dalších orgánů strany	45
		Přihláška do Levice	47
		Petice	48

Strana Levice a komunální a senátní volby

TZ: Strana Levice oznamuje účast v senátních a komunálních volbách 2026

2. května 2026. Obyvatelé obcí a měst volají po změně a po spravedlivém řešení věcí veřejných, týkajících se jejich každodenního života. K tomu je potřeba zvolit zastupitelky a zastupitele i senátorky a senátory, kteří budou důsledně hájit jejich práva. Dost bylo korupce, nedostupného bydlení, přehlížení potřeb obyčejných lidí, šikany sociálně slabých, netransparentního řízení i destrukce životního prostředí a klientelismu.

Obyvatelé obcí a měst volají po změně a po spravedlivém řešení věcí veřejných, týkajících se jejich každodenního života. K tomu je potřeba zvolit zastupitelky a zastupitele i senátorky a senátory, kteří budou důsledně hájit jejich práva. Dost bylo korupce, nedostupného bydlení, přehlížení potřeb obyčejných lidí, šikany sociálně slabých, netransparentního řízení i destrukce životního prostředí a klientelismu.

Strana Levice, vycházející z demokratického socialismu, patří mezi zakládající subjekty Strany evropské levice, která je součástí europarlamentní frakce The Left a dlouhodobě prosazuje zájmy pracující třídy. V komunálních volbách bude kandidovat na pražský magistrát, v Bedřichově, Olomouci, Frýdku-Místku a dalších městech.

Spolupředsedkyně Markéta Juřicová k tomu říká: „Levicovou politiku chceme prosazovat také tam, kde se rozhoduje o životě lidí. Volby jsou jedním z nástrojů, jak to dělat. Proto jdeme do senátních i komunálních voleb s jasným programem a konkrétními lidmi, kteří vědí, za co bojují.“

Senát je často oprávněně vnímán jako zkorumpovaná a od

lidí odtržená instituce. Právě proto má smysl pokusit se jej odvážně změnit zevnitř. Kandidátem v senátním obvodu č. 24 (Praha 9) bude advokát a bývalý starosta Prahy 1 Pavel Čížinský, člen Celostátního výboru Levice, který se dlouhodobě věnuje obhajobě aktivistek a aktivistů čelících represím. Ten ke své kandidatuře uvádí: „Strana Levice se snaží dělat levicovou politiku teď – nečekat na to, až nastane ten správný čas, budou ty správné peníze nebo ty správné preference. A protože levicové myšlenky lze propagovat i účastí ve volbách, strana Levice mě vysílá do podzimních voleb v Praze i do komunálních. Kéž alespoň někteří voliči mají možnost volit levicově. Už teď!“

Strana tak navazuje na parlamentní volby 2025, kdy poprvé kandidovala ve všech 14 krajích. Účast v komunálních a senátních volbách je pokračováním snah Levice v zápase o prosazování politiky za spravedlnost a zlepšení životních podmínek napříč celou republikou. Seznam kandidatur bude doplňován – strana jedná s dalšími stranickými i nestranickými zájemci.

Patnáct otázek pro Pavla Čížinského

Rozhovor z kandidátem Levice v senátním obvodu č. 24 (Praha 9), advokátem a bývalým starostou Prahy 1 Pavlem Čížinským, který se věnuje obhajobě aktivistek a aktivistů čelících represím vedl Tomáš Starý.

1. Jste právník, advokát, bývalý starosta Prahy 1, zastupitel a kandidát Levice do Senátu. Kdy se pro vás právo přestalo jevit jako neutrální systém pravidel a začalo být otázkou moci?

Mám zážitek z kina, když mi bylo 17 a viděl jsem oskarový film o nespravedlivém procesu v Severním Irsku In the name of the father. Říkal jsem si tehdy: jak se mohly takové justiční zločiny dít na Západě? Že by někdo nevinný seděl 15 let, to se přece dalo jen v komunismu! Rozhodl jsem se, že budu právníkem. A od té doby se mi mé stále katolické a antikomunistické, leč sociálně vychované oči stále více otevírají nespravedlnostem tohoto světa, nicméně nevím, zda jsem schopen určit nějaký zásadní zlom. Angažmá proti sudetofobii v Antikomplexu? Zkušenost s komerčním zdravotním pojištěním cizinců? Šok, že čeští katolíci v podstatě akceptovali Dominika Duku? Diskuse v rámci ProAltu? Izolace, do které jsem se dostal po svém odvolání z funkce starosty? Česká podpora genocidy v Gaze? Nevím.

2. Ve veřejném prostoru jste často spojován i se svým bratrem Janem Čížinským. V čem se vaše politické cesty potkávají — a kde se vy jako člen Levice vydáváte dál nalevo?

Svého bratra Jendy si velmi vážím a myslím, že jsme i spolu udělali kus práce pro Prahu. Nicméně já jsem rozhodně levicovější a izraelským vražděním v Gaze a nástupem Donalda Trumpa došlo k jakémusi „únosu mainstreamu“. Už jsem musel říci: zde stojím a nemohu jinak!

www.jsmelevice.cz

3. Byl jste starostou Prahy 1 v letech 2018–2020. Co vás tahle zkušenost naučila o tom, jak reálně funguje moc developerů, turistického byznysu a velkých vlastníků nemovitostí?

Nejhorší je demonizace aktivistů, kteří jsou v současném mediálním světě zkrátka nepřijatelní. Zbývají tedy už jen politici, kteří NEJSOU aktivisty. To v praxi znamená, že tito politici potřebují mít z politiky příjem, aby měli z čeho žít. A aby měli tento příjem, tak musejí – až na výjimečné úspěchy jako třeba měl můj bratr v Praze 7 - dělat kompromisy s ostatními. Respektive musí „být s nimi řeč“, musejí „mít koaliční potenciál“. To nemusí být hned přímo korupce, ale z principu to zeslabuje onen drive na změny, který voliči (vlastně) požadují.

Občas se mě někdo optá: hele a tohle developera, kdo z vedení Prahy 1 ho podporuje? A já často musím říci: no, vlastně všichni. Pokud někdo v pražské komunální politice opravdu zkouší dělat to, co sliboval v kampani, tak ho ostatní považují na naprostého blázna. Ostatně jednou v roce 2021 před jednací síní zastupitelstva skutečně stála taková ta stará sanitka – Škoda 1203. ODS Prahy 1 se k tomu nehlásila, ale jeden její člen se na mikrofon trochu poděkl.

4. Levice o vás uvádí, že se vám podařilo zabránit rozprodávání obecních bytů a vjezdovým rampám do garáží na Václavském náměstí, ale že se nepodařilo zkrotit Pentu na Masaryčce. Kde podle vás komunální

politika skutečně může měnit poměry — a kde naráží na systémové limity?

Pražská komunální politika trpí tím, že lidé volí podle celo-státních témat (např. dle tzv. „Antibabiše“), ale nemají takovou míru mediální a institucionální kontroly jako na úrovni (celo)státu. Navíc v současném pravicovém diskurzu, který je z definice vůči změnám opatrný, je pro komunální politiky snadnější odmítnout iniciativy ostatních, než nějaké vlastní aktivity vyvíjet. Hlavně ale hrají volby a volení zástupci stále menší a menší roli.

5. Praha 1 je extrémní laboratoř kapitalismu: byty jako investice, centrum jako turistická kulisa, místní lidé vytlačovaní pryč. Jak by podle vás vypadala levicová politika bydlení pro Prahu i celé Česko?

Levicová politika vypadá všude stejně: méně soukromého zisku, více bydlení (pro co nejvíce lidí v co nejlepší kvalitě). Na druhou stranu si nejsem jist, zda existuje nějaká specificky levicová odpověď na overturismus. Budu o tom přemýšlet.

6. Jako advokát zastupujete lidi proti státu, úřadům, policii, ministerstvům nebo jiným mocným institucím. Máme v Česku třídní justici?

Takto bych to neřekl, byť třeba srovnání trestněprávního přístupu ke squatterům s přístupem k politikům zneužívajícím svou funkci bije do očí. U prvních se dovodilo, že i pouhý pobyt na střeše (prázdného neužívaného domu) je neoprávněným užíváním, za které má být dotyčný soudně trestán. U politiků prodávajících obecní majetek pod cenou se naopak víceméně přijalo, že si to mohou odůvodnit. Nebo jiným příkladem je trestání neplacení daní až od výše 100 tisíc Kč, zatímco neoprávněné brání dávek se trestá již od 10 tisíc Kč. Často ale vnímám jako větší problém obecnou nepřiměřenou tvrdost postupu zejména státních zástupců, a to jak vůči chudým, tak i vůči bohatým.

7. Bohatý člověk, korporace nebo stát si může dovolit právníky, znalce a čas. Chudý člověk často nemá peníze, energii, informace ani sociální kapitál. Není pak „rovnost před zákonem“ spíš formální fikce?

No, já bych dnes už asi řekl: zaplat' Pán Bůh alespoň za tu formální fikci. Může být hůře. Česká justice je v lecčems docela sociální, třeba u promíjení soudních poplatků. Já vidím častěji jako problém to, že o menší věci se soudní spory zkrátka nevyplatí: reklamace vadného zboží za 10 tisíc je pro mnoho chudších lidí velkou hodnotou, ale soudit se o to v situaci, kdy pražští advokáti mívají (respektive míváme) hodinové sazby kolem 3 tisíc (a ani v případě úspěchu náhrada nákladů řízení neproplatí vše), nedává smysl.

8. Jak často podle vás justice, policie nebo úřady automaticky vnímají chudého, nemocného, cizince nebo marginalizovaného člověka jako podezřelého — zatímco firma, úřad nebo jiná instituce působí jako důvěryhodná autorita?

Větší problém než u justice vidím u médií. Říká se mi to těžko, ale nedemokraticky ustanovování soudci fungují často lépe než demokraticky volení politici. Soudní rozsudky jsou plné formalit a citací zákonů, což je dělá nepřehlednými, a někdy maskují nepřezkoumatelnost. Ale řeči politiků jsou plné současného pravicově-xenofobně-antikomunisticko-represivně-depolitizovaného diskurzu, který je pro demokracii nebezpečnější.

9. Co by se muselo změnit, aby právní pomoc nebyla luxus? Stačí lepší systém ex officio obhajoby a bezplatných poraden, nebo potřebujeme hlubší změnu celého nastavení spravedlnosti?

Vycházím z lidskoprávního přístupu, a nejlepší mi přijde www.jsmelevice.cz

kombinace obou výše uvedených přístupů: veřejnými zdroji financované, ale nestátní Centra právní pomoci spolupracující i s advokáty. Tento systém by zajišťoval i určitou nezávislost poskytovatelů právních služeb, a je dostupnější a levnější než ustanovování advokátů soudem. Ale pokud jde o nějakou komplexnější kritiku „buržoazního práva“, tu nemám nastudovanou natož promyšlenou.

10. Měly by odbory, levicové strany a sociální hnutí budovat vlastní síť právní obrany — pro zaměstnance, nájemníky, dlužníky, cizince, invalidní lidi, pojištěnce i aktivisty?

Určitě ano, je to možná i můj dluh. Nelze spoléhat na stát.

11. Zastupujete jednoho z obviněných v kauze pardubického požáru, ke kterému se přihlásila skupina The Earthquake Faction. Obvinění vinu odmítají a případ je mediálně mimořádně vyhocený. Co můžete obecně říct — bez porušení advokátní mlčenlivosti — o riziku, že se z trestního řízení stane politický proces?

Museli bychom si definovat pojem politický proces. Ale samotná kvalifikace skutku jakožto terorismu je – myslím – nepochybně politickým rozhodnutím.

12. Jste aktivní v solidaritě s Palestinou, ale zároveň podporujete Ukrajinu proti ruské agresi. Dá se podle vás držet konzistentní internacionalistická pozice: proti okupaci Ukrajiny, proti izraelské okupaci Palestiny, proti českému šovinismu vůči sudetským Němcům — a obecně proti národnímu pokrytectví vlastního státu?

Děkuji straně Levice, že se o to snaží, byť je napadána ze všech stran.

13. Věnujete se i právu sociálního zabezpečení. Co je dnes největší problém u invalidních důchodů: přisouzení posudků, délka řízení, nedostatek posudkových lékařů, nebo nedůvěra systému vůči nemocným lidem?

Jako advokát se potkám jen se specifickým výsekem obětí tohoto systému. Nejvíce narážím na nekvalitní rozhodování posudkových lékařů, nemohu nepoužít slovo „random“. A systém je nastaven tak, že posuzovaný se posílá k různým posudkovým lékařům a čeká se, zda mezi nimi nepropukne spor. A advokáti to vlastně jen bezmocně sledují.

14. Není dnešní systém invalidních důchodů postavený na podezření, že nemocný člověk přehání nebo podvádí? Jak by vypadal systém postavený na důvěře, důstojnosti a právu na přežití — zvláště po pandemii a u dlouhodobých, špatně měřitelných nemocí?

Každý takový systému vyžaduje určitou kontrolu. Spíše se bavme o tom, zda opravdu je třeba lidi do práce nutit; ano v takovém systému pak představuje invalidita jakýsi „kapitál“, se kterým by se nemělo švindlovat. Hledejme takové uspořádání, ve kterém invalidní lidé i neinvalidní lidé uspokojí co nejvíce svých potřeb s co nejmenším kontrolováním. Nepodmíněný základní příjem jde tímto směrem.

15. Kdybychom přijali tezi, že český „systém spravedlnosti“ často spíše konzervuje třídní nerovnost, než aby ji napravoval — co je první praktický krok, kterým ho začít lámat?

Obávám se, že prvním krokem je tento nedokonalý systém vůbec uhasit proti současným oligarchicko-fašistickým útokům, které proti němu zejména současný trumpismus vede.

Zprávy z domova i ze světa

V této části vám přinášíme přehled nejdůležitějších příspěvků, které publikovala Mediální komise na sociální síť. Už z toho důvodu, aby se dostali i mezi čtenářstvo, které je nepoužívá. Následovat budou autorské články jednotlivých autorek a autorů.

Magistrát: Demolice v Bedřišce byly nelegální. Bojujeme dál!

(Mediální komise, 21.1.2026)

Bedřiška představuje úspěšnou svépomocnou sociální komunitu. Je však trnem v oku pravicových populistů a lákavým soustem pro developerský kapitál a jeho politické klienty.

Teď se ukázalo, že demolice pěti domů v Bedřišce ke konci minulého roku, proti které jsme aktivně vystupovali, byla nejen naprosto nelegální, ale dle rozhodnutí Magistrátu Ostravy z 19.ledna také nelegální.

Eva Lehotská, mluvčí obyvatel osady Bedřiška, v tiskové zprávě uvádí:

“Podnět na Magistrát k zahájení přezkumného řízení jsme se rozhodli podat, protože nám od samého zahájení demolice bylo zřejmé, že postup vlastníka (Městského obvodu) i Stavebního úřadu není v souladu se zákonem. Magistrát nám dal svým rozhodnutím za pravdu, když konstatoval, že došlo k řadě porušení jak stavebních předpisů, tak správního řádu. Osobně považuji za důležité i to, že projektovou dokumentaci k demolici prováděla firma, která má úzké vazby na zhotovitele posudku na stav jednoho z bouraných domů. Tento posudek je přitom v příkrém rozporu s posudkem soudního znalce, podle kterého je stav domů v osadě vyhovující a nevyžaduje demolici. Na tom se shodují i další odborníci. V současné době jednáme s městem o možném odkupu nebo zřízení práva stavby k domům v Bedřišce, abychom zabránili dalším demolici a mohli domy na vlastní náklady renovovat.”

Případ Bedřišky není jen selháním jednotlivců, ale zejména ukázkou toho, jak se v Česku nakládá s chudými komunitami, pokud stojí v cestě kapitálovým zájmům. O to důležitější je odpor místních obyvatel i solidarita veřejnosti.

Protest proti návštěvě izraelského ministra není antisemitismem!

(Mediální komise, 21.1.2026)

Považujeme za velmi znepokojivé, že ministr zahraničí Petr Macinka dnes nejen přijal svého izraelského protějška Gideona Sa'ara, ale navíc prohlásil, že přátelství mezi Českou republikou a Izraelem chce dokonce posílit a boj proti antisemitismu vnímá jako „odpověď protestujícím lidem venku“. Před ministerstvem na Loretánském náměstí totiž probíhala demonstrace proti přijetí Sa'ara, které se zúčastnilo několik členů a kandidátů Levice.

Ptáme se, jak je možné, že Macinka vnímá prostor pro další zlepšení vztahů se státem, na jehož představitele byly vydány zatykače za zločiny proti lidskosti. Je možné, že Česká republika bude chtít od Mezinárodního trestního soudu odstoupit, tak jako to učinilo Maďarsko? Macinka se chlubil, že jeho prvním kontaktem po jmenování ministrem byl právě Saar a hned druhým jeho maďarský protějšek. „To o něčem svědčí,“ řekl na dnešní tiskové konferenci.

Rovněž nepřijatelné bylo jeho konstatování, že zavedení institutu vládního zmocněnce pro boj s antisemitismem

přichází jako „odpověď protestujícím lidem venku“. Důrazně se vyhrázejeme proti tvrzení, že protesty proti politice a činům izraelského státu a české společnosti na nich by byly antisemitismem, a doufáme, že tento výrok ne-signalizuje snahu o jejich represii. Takové snahy devalvují

problém skutečného antisemitismu.

Odmítáme se podrobit zájmům zbrojařů, kterým na přátelství s genocidním režimem tolik záleží a kteří hrají v české ekonomice i politice čím dál větší roli.

Svobodu Palestíně!

Soud o neoliberální dohodu EU-Mercosur

(Mediální komise, 22.1.2026)

O deset hlasů prošel včera v Evropském parlamentu návrh levicové frakce The Left, aby se neoliberální obchodní dohoda EU-Mercosur poslala k soudu. Soudní dvůr Evropské unie má teď rozhodovat o tom, zda tato dohoda mezi EU a Brazílií, Argentinou, Paraguajem a Uruguayem, podepsána předsedkyní Evropské komise von der Leyenovou 17. ledna, opravdu může vyjít v prozatímní platnost bez toho, aby ji ratifikovaly členské státy, a zda by její ustanovení omezovala schopnost EU určovat svou politiku v oblasti životního prostředí a zdraví spotřebitelů.

Dohoda je napadena nejen farmáři a rolnickými organizacemi jako La Via Campesina, ale i environmentálními organizacemi jako například Greenpeace, které v ní oprávněně vidí hřebíček do rakví boje proti klimatické změně.

Hrozí totiž, že povede k ještě větší deforestaci ze strany jihoamerických velkostatkářů, o environmentálních dopadech rozšířeného exportu evropských pesticidů a automobilů nemluvě. Evropská komise prosadila do dohody úpravy, které měly tyto obavy mírnit, jsou však bezzubé. Hrozí i rozmělnění pracovních práv: Evropská konfederace odborových svazů se domnívá, že dohoda je do-statečně nezaručuje.

Fanoušci dohody EU-Mercosur odůvodňují nutnost její bezprostřední implementace tím, že pomůže zemím Jižní Ameriky v době, kdy jsou ohrožené Trumpovými tarify. Jenže neoliberální obchodní politika se svým skrytým násilím nikdy nedokáže být účinným lékem proti otevřeně násilnému imperialismu Trumpova typu.

Europoslanci z frakce The Left návrh nejen iniciovali, ale jako jediná frakce jej podpořili jednohlasně. Pro návrh

hlasovalo i 75 % europoslanců zelené frakce, ale pouhých 28 % poslanců sociální demokratické frakce. Jako tak často v těchto otázkách, většina sociálních demokratů ukázala, že jim posílení moci korporací a neoliberálního drancování světa až tak moc nevadí.

Podporujeme protesty v Íránu a Východním Kurdistanu proti teokratickému režimu

(Mediální komise, 23.1.2026)

Zdůrazňujeme, že osvobození není možné z amerických bombardérů. Americký imperialismus podporoval vykořisťovatelský šáhovský režim, nese tak spoluzodpovědnost za vznik teokratické diktatury, která jej nahradila.

Hlas utlačovaných má zaznívat především od nich, uvádíme proto volné citace z prohlášení Komala (CPI) (Kurdistánská organizace Komunistické strany Íránu), které se věnuje současné situaci. Prohlášení odmítá vnější zásah, analyzuje represivní kapacity režimu, zdůrazňuje masovou organizaci zdola, politickou generální stávkou a varuje před iluzí „snadného vítězství“.

Legitimita hnutí a kontext: „O oprávněnosti tohoto hněvu a o legitimitě tohoto povstání není pochyb. Po léta lidé v Íránu platí cenu katastrofální hospodářské politiky Islámské republiky, korupce, politického útlaku a regionálního dobrodružství – chudobou, bídou, vytlačováním na okraj, neustálou úzkostí, nejistotou a celkovou ztrátou normálního života.“

Imperialistickým tendencím: „Tento přístup vycházel především z převráceného chápání povahy zahraniční politiky Spojených států. V takovém rámci není svoboda íránského lidu cílem, ale nanejvýš druhořadým a spotřebním nástrojem v mocenské hře velmocí.“

Vnější úder by režim jen posílil: „Realita Íránu ukazuje, že americký vojenský útok by s velkou pravděpodobností nevedl k pádu Islámské republiky. Naopak by mohl režimu poskytnout příležitost zesílit represivní využitím válečné atmosféry.“

Generální stávka: „Zkušenost ukázala, že když se generální stávka současně a koordinovaně rozvine mezi dělníky, obchodníky, studenty a různými vrstvami obyvatelstva, může ochromit represivní aparát režimu. Vláda, jejíž ekonomika, doprava, energetika a městské služby se zastaví, ztrácí schopnost řídit společnost, i když má k dispozici represivní síly.“

Vlastní organizace: „Cesta k osvobození lidu Íránu nevede přes imperialistickou intervenci ani přes nebezpečné iluze, ale přes oporu o vlastní sílu, nezávislé organizování, celostátní solidaritu a volbu taktik odpovídajících skutečnému poměru sil.“

Celé prohlášení: <https://bit.ly/3LGd0Mf>

Státní rozpočet: Komu jsme vlastně odpovědní?

(Mediální komise, 4.2.2026)

Konečné saldo státního rozpočtu České republiky za rok 2025 bylo -290 miliard Kč, zatímco plán na letošní rok je deficit -310 miliard Kč. Neoliberální ekonomové bijí na poplach, že tempo zadlužování se nezpomaluje a málo šetříme a škrtem. Jaký je pohled levicové ekonomie?

Státní rozpočet jako nástroj třídní moci

Státní rozpočet není bezpříznakový rodinný rozpočet, který je potřeba držet neustále vyrovnaný. Ideologií, v které žijeme, je kapitalismus a také stát a jeho distribuce financí se řídí kapitalistickým rámcem. Státní rozpočet

pomáhá kapitalistický systém "zabetonovat" a posílit.

Stát financuje dopravu, školství nebo dotuje firmy ne proto, že by byl altruistický, ale protože pomáhá kolečkům systému se nadále točit (dělníci mohou dojet do práce, jsou díky školám kvalifikovaní...). Domácnosti splácejí dluh bankám, ty ale čerpají z rozpočtu výhody. Navíc daňová soustava v České republice je silně regresivní – spodní pětina pracujících dle příjmu odvádí do rozpočtu největší podíl svých příjmů.

Rozpočtová odpovědnost není neutrální pojem. Termín, jenž se tváří jako technický pojem, v sobě ve skutečnosti skrývá hodnotový soud. Při vymáhání tzv. rozpočtové odpovědnosti je důraz kladen na stabilitu kapitálu, ne na životní úroveň většiny.

Komu jsme vlastně odpovědní? Věřitelům státu, investorům, kterým garantujeme hladké splácení jejich dluhů, chráníme hodnotu jejich finančních aktiv, přičemž ale škrtem v sociální oblasti. Toto není odpovědnost za společnost či ekonomická nutnost, ale třídní volba.

Odmítáme nový stavební zákon

(Mediální komise, 7.2.2026)

ANO, bude líp – pro developery a spekulanty. Ale ne pro dostupné bydlení, životní prostředí, památkovou péči a bezpečnost.

Nová vláda spěchá obdarovat velké developery a investiční fondy obšírnou novelou stavebního zákona. Novela v rozsahu 850 stran neprošla standardním připomínkovým procesem, než byla předána sněmovně. Byla bleskurychle rozslána jako návrh skupiny vládních poslanců, což

dává tušit, že pochází přímo od developerů.

Pomocí mýtu o dlouhých stavebních řízeních (ve skutečnosti se 80 % staveb povolí do roka) a neoliberální mantry, že krize dostupného bydlení se vyřeší pouhou deregulací výstavby, novela zavádí nový centrální superúřad, který má ve zrychleném režimu povolovat velké infrastrukturní a bytové projekty nad 10 000 m². Ty přitom vůbec nebudou muset zahrnout dostupné bydlení. Novela, která minulý týden prošla prvním čtením ve sněmovně, paragrafy o dostupném bydlení ze současného zákona dokonce škrte.

Bude-li developer velkého projektu chtít zastavět zeleň, nový zákon mu to umožní bez demokratického procesu. Když projekt bude v rozporu s územním plánem, stačí získat souhlas majitele pozemku a pořizovatele územního plánu (úředníka) a bude udělena výjimka z územního plánu, aniž by se o ní demokraticky rozhodovalo. Občané budou mít smůlu.

Novela zásadním způsobem ohrožuje památkovou péči – své obavy před "razantním snížením" ochrany památkových hodnot detailně vyjádřili zástupci akademické obce v otevřeném dopisu představitelům vlády. Novelu kritizují

i stavební inženýři a technici – jejich profesní komora ČKAIT varuje před přijetím novely, která “zásadně rozvolňuje požadavky na kvalitu výstavby”. Dokonce hasiči mají nově vydávat k záměrům nikoli závazná stanoviska, ale pouhá vyjádření, jimiž se developeři nemusí řídit.

Zákon, který v zájmu kapitálu degraduje péči o životní prostředí, kvalitu a bezpečnost staveb i kulturní dědictví, je nepřijatelný. Novela se maskuje jako řešení bytové krize, ale v rozporu s trendem jinde v Evropě rezignuje na mandatorní dostupné bydlení. Navržené obcházení demokratických procesů relativizuje samotný pojem územního plánování jako proces společného utváření městského prostoru občany. Místo toho se Česká republika vydává na cestu skoro dokonalého ovládnutí kapitálem.

Demonstrace za spravedlnost pro oběti zemětřesení

(Mediální komise, 8.2.2026)

Před třemi lety jsme přinesli zprávy o zemětřesení, které zasáhlo Turecko (včetně kurdských oblastí) a Rojavu a vyžádalo si desetitisíce obětí.

Režim Recepta Tayyipa Erdoğana za toto číslo nese spoluzodpovědnost – kvůli systematickému selhání vymáhání stavebních norem, opožděné a nedostatečné pomoci i politickému zacházení s postiženými regiony.

Symbolickým příkladem je provincie Hatay, dlouhodobě levicová, multikulturní a opoziční, která byla po katastrofě fakticky ponechána svému osudu. Právě odtud byl zvolen poslanec Can Atalay (TIP), který je dodnes protiústavně vězněn a zbaven mandátu.

Dne 6. února se u metra Kolej v

Ankaře konalo pietně-politické shromáždění za spravedlnost pro oběti a odpovědnost viníků, organizované platformou "Ankarské síly práce a demokracie" (Ankara Emek ve Demokrasi Güçleri, koalice levicově orientovaných stran a jednotlivců).

Shromáždění se účastnily různé proudy turecké levice, včetně naší sesterské Sol Partii. Solidaritu vyjádřili i zastupci evropské levice z ČR.

Spravedlnost pro oběti zemětřesení!

Svobodu politickým vězňům!

Výzva strany Levice Aleši Juchelkovi, ministři práce a sociálních věcí

(Mediální komise, 2.5.2026)

Vážený pane ministře,

jednou z nejtemnějších kapitol posledních let bylo působení Vašeho předchůdce na Ministerstvu práce a sociálních věcí. Řada jeho kroků vedla k oslabení postavení pracujících, prohlubování nejistoty a rozšiřování prostoru pro vykořisťování. Nejviditelnějším vyústěním této

politiky je zavedení tzv. superdávky.

Ta už ve své rétorice stavěla na mýtu masového zneužívání sociálních dávek – mýtu, který neodpovídá realitě, ale slouží k rozdělování společnosti a ospravedlňování škrtů dopadajících na nejzranitelnější.

Naše zásadní výhrady jsou následující:

Nový systém narušuje logiku dosavadního systému dávek, který – přes své nedostatky – reagoval na různé životní situace a kombinoval finanční podporu se sociální prací. Superdávka tento přístup oslabuje a nahrazuje jej nesystémovým řešením.

Zavádění provází chaos, opakované dokládání již doložených dokumentů a nejistota pracovníků Úřadu práce. Digitální systém Jenda není připraven plnit svou roli a ohrožuje včasnost i správnost výplaty dávek.

Nejzávažnější dopady se teprve naplno projeví. V situaci prudkého růstu nákladů na bydlení jsou normativy i energetický paušál nastaveny výrazně pod reálnými náklady. Výsledkem jsou propady příjmu v řádu tisíců korun měsíčně a reálné riziko nárůstu bytové nouze, zejména u samozivitelek a jejich dětí.

Očekávali jsme, že uděláte maximum pro zastavení tohoto procesu a návrat k funkčnímu systému. To se nestalo. Odklad plošného spuštění problém neřeší – pouze prodlužuje období nejistoty a prohlubuje dopady na domácnosti.

Aktuálně čas pokročil a není možné reformu jednoduše zastavit bez rizika dalšího chaosu. To však neznamená, že je možné smířit se s jejími dopady.

Vyzýváme proto ministra práce a sociálních věcí, aby bezodkladně provedl analýzu dopadů zamýšleného systému a upravil jeho parametry tak, aby odpovídaly reálným nákladům domácností a aby sociální systém skutečně garantoval důstojné životní podmínky – nikoli jen přežívání.

Současná situace zároveň znovu ukazuje hlubší problém: sociální systém nemá být nástrojem kontroly a disciplinace chudých, ale veřejnou službou, která lidem dává jistotu a prostor žít důstojný život. To zahrnuje nejen spravedlivé nastavení dávek, ale i širší změny směřující k odstranění chudoby, dostupnému bydlení a omezení dlouhých pastí – tedy kroky, které jsou součástí programu Levice.

Opakovaná výzva ministři práce a sociálních věcí, Juchelkovi

(Mediální komise, 12.5.2026)

Situace zůstává vážná. Odklad části dopadů superdávky neřeší její samotné nastavení: lidé dál čelí nejistotě, riziku propadu podpory a rostoucí bytové nouzi.

Vážený pane ministře,

před deseti dny jsme Vás vyzvali k okamžité nápravě dopadů tzv. superdávky. Situace se mezitím dále zhoršuje. Lidé přicházejí o prostředky na základní potřeby, roste bytová nouze a nejistota se stává každodenní realitou.

To už není otázka jedné špatně nastavené dávky. To je důsledek systému, který místo řešení chudoby trestá chudé.

Dosavadní přístup – tedy „opravovat“ parametry reformy – nestačí. Nestačí vracet se před Jurečku ani před Drábka. Nestačí spravovat neoliberální model, který dlouhodobě selhává. Je nutná změna směru.

Proto Vás vyzýváme k následujícím krokům:

Okamžitá opatření

1. upravit normativy na bydlení a energetický paušál

podle reálných nákladů domácností,

2. zajistit rychlou a dostupnou pomoc lidem ohroženým ztrátou bydlení,

3. odstranit administrativní bariéry, které brání lidem v přístupu k podpoře.

Konec disciplinace chudoby

Současný systém staví pomoc na kontrole, sankcích a podezření. To musí skončit. Pomoc v hmotné nouzi musí být garantovaná, nikoliv podmíněná represivními mechanismy, sociální systém má vycházet z důvěry, ne z podezírání, cílem musí být důstojný život, ne „motivace k přežití“.

Systémové změny podle programu Levice

Pokud má být chudoba skutečně řešena, je nutné jít dál:

- zavést nepodmíněný základní příjem / občanskou dividendu jako podíl na společném bohatství,
- zajistit dostupné veřejné služby (bydlení, zdravotnictví, péče) jako právo, ne zboží,
- převést exekuce pod kontrolu státu a ukončit obchod s dluhy,
- zastavit obchod s chudobou v oblasti bydlení a posílit veřejný bytový fond.

Pokud stát nedokáže garantovat důstojné životní podmínky, selhává ve své základní funkci.

Nebudeme přihlížet tomu, jak jsou sociální jistoty systematicky rozebírány a nahrazovány nejistotou.

Budeme o situaci informovat, organizovat tlak a spojovat všechny, kterých se tato politika týká.

Protože důstojný život není privilegium. Je to právo

8. kongres European Left

(Mediální komise, 7.2.2026)

17.–18. dubna se v Bruselu odehrál 8. kongres European Left, na který dorazilo celkem 5 členů*ek Levice.

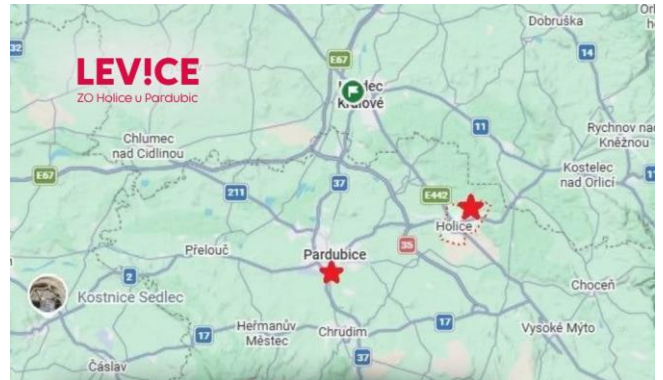
Program byl plný projevů od zástupců*kyň, ať už evropských levicových stran, tak mezinárodních. Všechno začalo feministickým shromážděním, po kterém následovaly organizační složky. Mezi mluvčími byli hosté z Kuby, Palestiny, Číny, Konga a mnoho dalších lidí reprezentujících země, jejichž místní obyvatelstvo řeší útlak nebo se vypořádávají s imperialistickými mocnostmi. Mimo to se také volili noví lidé do výkonného výboru a politického sekretariátu, mezi kterými byla naše spolupředsdkyně Markéta Juřicová. Během celého kongresu bylo mnoho

příležitostí k seznamování se a debatě napříč lidmi z levicových organizací ze světa. Naše mládežnická organizace Mladá Levice navázala kontakty s lucemburskou a řeckou mládežnickou organizací a nadále s evropskou.

Tento kongres byl velmi plodný a inspirující, naplnil nás inspirací a motivací k tomu se organizovat.

Vyjádření ZO Holice u Pardubic k průmyslové sabotáži

(11.4.2026)

Nesouhlasíme s označováním PRŮMYSLOVÉ SABOTÁŽE proti zbrojnímu závodu v Pardubicích za terorismus. Jde o vyprazdňování a překrucování tohoto pojmu. Pokud má mít tento původně politický pojem nějaký smysl, musí se vztahovat především na systematické formy násilí a zastrahování vedeného vůči populaci. Takové jednání dnes nacházíme spíše v politice velmocí a jejich spojenců, a to zejména USA, Ruska, Izraele i dalších. Nelze tak svědomitě označit izolovaný incident sabotáže v Pardubicích, při němž nebyl nikdo zraněn ani nebyla poškozena civilní infrastruktura. Toto označení je o to absurdnější, že cílem sabotáže zde byl objekt průmyslu zbrojního a deklarovaným motivem činu bylo právě zmaření kapacit budoucí výroby a dodávek arzenálu pro Izrael k páčání státního terorismu vůči Palestincům.

Zároveň tvrdíme, že oprávněnost použití pojmu terorismus je přinejmenším sporná i ve smyslu klasifikace tohoto činu podle platného českého zákona. Jeho slepé používání, před pravomocným rozhodnutím soudu a bez uvedení kritické a vícestranné interpretace příslušných paragrafů je v tomto případě buď slepě unáhlené nebo záměrně tendenční a sloužící především k bezhlavému lynči.

Odmítáme obraz, který celé kauze vtiskl český oligarchy vlastněný mediální mainstream. Odmítáme štvavou a dehonestující kampaň vedenou vůči obžalovaným i celé aktivistické a levicové scéně. Podobnou kampaň jsme zaznamenali v nedávné době ve Velké Británii a například i před lety v České republice v souvislosti s kauzou Fénix. V obou případech se s odstupem času ukázalo, že mediální smršť, a dokonce i policejní vyšetřování a obžaloba postrádaly ukotvení v realitě.

Tváří v tvář této smršti vyzýváme k solidaritě s obžalovanými minimálně ve smyslu úcty vůči principu presumpce nevinny a jejich lidské důstojnosti. Vyzýváme k solidaritě napříč celou levicovou a aktivistickou scénou i obecnou společností a odmítáme šikanu a zastrahování, již se policie v tomto čase na různorodých aktivistech dopouští například skrze zadržování, výslechy a zabavování osobních věcí.

Odmítáme automatické přijímání ničím nepodložených

tvrzení, například o údajném ruském původu této sabotáže nebo o neexistenci dodavatelských vazeb mezi daným závodem a státem Izrael, právě jejichž narušení mělo být motivem této sabotáže. Vnímáme vážnost hrozby ruských vlivových operací a otázku skutečné pohy, souvislostí i dopadů celého incidentu nám není lhostejná. Vyzýváme však k tomu nepředjímat výsledky vyšetřování a rozhodnutí nezávislého soudu, a to i ve věci (ne)klasifikace činu jakožto terorismu podle českého zákona. Média pak vyzýváme k odpovědné a kvalitní reportéřské i investigativní práci, která musí nahradit dosavadní lynch.

Solidární a z hlediska soudů zdrženlivé stanovisko, které vůči celému incidentu zastáváme, považujeme za konzistentní a za pro tuto chvíli nejvhodnější bez ohledu na budoucí možný vývoj událostí.

Dovětkem apelujeme na levice i celý zbytek společnosti. Berme vážně, skutky lidí, signály a emoce ve společnosti a naslouchejme tomu, jakou zprávu nám nesou. Nenechme se však zastrašit. Nenechme strach z neznámého, aby nás pošťal proti sobě. Nehledejme, koho obvinít a demonizovat. Držme spolu. Zasazujeme se spolu o to, co je důležité a co proto můžeme dělat. Reagujeme podle našich nejlepších hodnot. Právě teď se potřebujeme opřít jeden o druhého a naslouchat si, a to právě proto, abychom těmto tlakům, chaosu i neznámému mohli čelit s klidem, důstojně i sebevědomě a postavit se za to správné. Naše solidarita je přitom jen právě tak pevná, jak pevně dokážeme držet s těmi nejpotřebnějšími a s těmi druhými a jinými, než jsme my sami. Události posledních dní nás proto nesmí odradit od boje za spravedlivý mír na Blízkém východě pro Palestinu, Libanon, Írán i samotný Izrael, ani od boje za práva Palestinců i všech ostatních obyvatel tohoto regionu, ať už v tváři tvář genocidě nebo imperialismu. Naopak. Necht' nám je současná situace signálem k tomu, abychom se o ně ještě jasněji, upřímněji a odvážněji zasazovali.

From Ukraine to Palestine, occupation is a crime! Now, as ever, is a time to stop, stop the genocide!

Stojíme za německou mládeží v boji proti povinným odvodům!

(Mediální komise, 26.4.2026)

Kabinet kancléře Friedricha Merze a ministr obrany Boris Pistorius spustili od 1. ledna 2026 systém, který se zatím tváří jako dobrovolný: každý osmnáctiletý muž má povinnost vyplnit dotazník o zájmu o službu v Bundeswehru. Je to však jen první krok k plné militarizaci – od června 2027 se tyto „prověrky“ stanou povinnými pro všechny a vybraní muži budou muset podstoupit i lékařské odvodové prohlídky (Musterung).

Odpor proti těmto plánům v Německu masivně roste a my vyjadřujeme plnou solidaritu studentům, kteří se

odmítají nechat zneužít pro válečné cíle!

Vlna odporu v ulicích: Kdo a kde bojuje za budoucnost?

Hlavním organizátorem protestů je iniciativa „Schulstreik gegen Wehrpflicht“ (Školní stávká proti branné povinnosti), která dokázala mobilizovat desetitisíce mladých lidí. Jejich hnutí podporují i odbory (např. berlínská učitelská unie GEW Berlin) a levicové organizace jako Sol.

Prosinec 2025: První velká vlna protestů proběhla 5. prosince, kdy do ulic více než 90 měst (včetně Berlína, Kolína nad Rýnem a Dortmundu) vyšlo přes 55 000 lidí.

Březen 2026: Druhá vlna 5. března zasáhla už přes 130 měst. Tisíce studentů zaplnily Potsdamer Platz v Berlíně, masivní demonstrace ochromily i Hamburk, Lipsko, Mnichov nebo Mainz.

Co nás čeká: Další celonárodní stávká je naplánována na symbolické datum 8. května 2026, kdy chce mládež dát jasně najevo, že odmítá návrat k branné povinnosti.

Mladí lidé v Německu skandují jasně heslo: „Umírání není v našem školním rozvrhu!“ Odmítáme skrytou militarizaci a povinné odvodové převlečené za „dotazníky“. Peníze patří do vzdělání a sociálních služeb, ne do zbrojení!

Zastavme izraelský trest smrti pro Palestince

(Mediální komise, 4.5.2026)

Sdílíme výzvu Sdružení Přátelé Palestiny a prosíme všechny: podepište petici proti krutému, rasistickému a diskriminačnímu zákonu.

Izraelský Kneset 30. března 2026 schválil zákon zavádějící trest smrti pro tzv. teroristické činy. Podle Human Rights Watch je zákon formulován tak, že se bude v praxi vztahovat především, ne-li výlučně, na Palestince. Podle Reuters se má týkat palestinských obžalovaných souzených před izraelskými vojenskými soudy, jejichž míra odsouzení se pohybuje kolem 96 %.

Strana Levice tvrdě odsuzuje genocidu, rasismus, apartheid, segregaci i trest smrti. Tím spíše odsuzujeme jejich spojení: zákon, který pod jazykem „bezpečnosti“ a paragrafů legalizuje státní popravky okupovaného obyvatelstva.

Nejde o spravedlnost. Jde o další krok v systému dvojího práva: jiná pravidla pro okupanty, jiná pro okupované; jiná pravidla pro izraelské Židy, jiná pro Palestince. Trest smrti v rukou státu, který vede válku v Gaze, okupuje palestinská území a čelí řízení před

Mezinárodním soudním dvorem kvůli porušení Úmluvy o genocidě, je politickou zbraní, ne právem. ICJ (@cij_icj) už v lednu 2024 Izraeli nařídil přijmout opatření k zabránění genocidním činům a umožnění humanitární pomoci v Gaze.

Jsmo pobouřeni, že český ministr zahraničí Petr Macinka udržuje nadstandardně přátelské vztahy s ultrapravicovou vládou Benjamina Netanjahua. V dubnu 2026 v Izraeli jednal s Netanjahuem, prezidentem Herzogem i ministrem zahraničí Saarem a mluvil také o spolupráci v obranném průmyslu. Tím Česká republika nebrání mír ani lidská práva — stává se politickým krytím režimu, který je stále izolovanější od většiny světa.

Tvrzení, že „svět stojí za Netanjahuovou vládou“, je lež. Valné shromáždění OSN v prosinci 2024 požadovalo okamžité a trvalé příměří v Gaze poměrem 158 hlasů proti 9; v červnu 2025 znovu požadovalo okamžité, bezpodmínečné a trvalé příměří, propuštění rukojmích a neomezený přístup humanitární pomoci poměrem 149 hlasů

proti 12.

Česká zahraniční politika se nesmí stavět na stranu okupace, rasismu a státních poprav. Musí stát na straně mezinárodního práva, rovnosti, života a svobody palestinského lidu.

Česká republika nesmí být advokátem režimu, který proměňuje okupaci v zákon a genocidní násilí v úřední proceduru.

Podepište petici:

https://www.petice.com/za_zmnu_eske_zahranini_politiky_vi_izraeli

Podporujeme klimatickou rezoluci OSN

(Mediální komise, 12.5.2026)

Stydíme se za zástupce České republiky, kteří ji nepodpořili — jako jediní z celé Evropské unie.

Valné shromáždění OSN přijalo rezoluci A/80/L.65 k poradnímu stanovisku Mezinárodního soudního dvora o povinnostech států v otázce klimatické změny. Rezoluce říká v podstatě jednoduchou věc: ochrana klimatu není dobrovolné gesto vlád, ale právní povinnost států. Ti, kdo klimatické závazky porušují a nechávají jiné nést následky, nemají mít možnost donekonečna utíkat před odpovědností.

Jak uvádí zpráva ČTK: „Pro rezoluci, jejíž původní text navrhl ostrovní stát Vanuatu, hlasovalo 141 států. Dalších osm států, a sice Bělorusko, Írán, Izrael, Jemen, Libérie, Rusko, Saúdská Arábie a Spojené státy, hlasovalo proti. Česko a dalších 27 států, mezi kterými jsou významní producenti ropy a plynu jako Katar, Bahrajn, Kazachstán či Kuvajt, se zdržely hlasování.“ a dále „Rezoluce také státy vyzývá, aby plnily své mezinárodní závazky a usilovaly o to, aby nárůst teplot do konce století nepřesáhl 1,5 stupně ve srovnání s předprůmyslovou érou.“ Ale rostoucí teploty jsou spíše metrikou celkového poškození biosféry. Změny klimatu mimo jiné způsobí nové, častější a ničivější pandemie erodující veřejné zdraví, tedy i věk dožití ve zdraví.

K tomu citujeme naši bývalou místopředsedkyni a předsedkyni ZO Brno Annu Mikulenkovou: „Ne, že by na oně rezoluci (stejně jako na stanovisku ICJ) jakkoliv záleželo (řeči se vedou a voda teče), ale Česko jako vždy muselo využít příležitosti zrobit si mezinárodní ostudu.“

Je to tak. Přes symbolický význam rezoluce je i oficiální stanovisko ČR symbolické: demonstruje aroganci ultrapravicových Motoristů ve vládě, na ministerstvu zahraničí i na ministerstvu životního prostředí — nadvládu ega nad rozumem, soukromého zisku nad veřejným zájmem a krátkodobého byznysu nad zachováním obyvatelného světa.

www.jsmelevice.cz

I miliardy jsou vám k ničemu, když se voda nedá pít a vzduch dýchat. Nehledě na to, že v důsledku klimatické krize nebudou mít miliardy lidí vůbec nic.

Rezoluce sama o sobě nestačí. Nestačí ani další slavnostní deklarace, pokud ekonomika zůstane podřízena zisku hrstky vlastníků. Klimatickou krizi nelze vyřešit tím, že budeme prosit velké korporace, aby ničily planetu o něco pomaleji. Potřebujeme demokraticky plánovat výrobu, dopravu, energetiku i zemědělství podle společenských potřeb a mezi planety — ne podle zisků akcionářů. Proto říkáme jasně: skutečná klimatická politika musí znamenat konec nadvlády fosilního kapitálu, vyvlastnění klíčových korporací do společenských rukou a demokratické plánování ekonomiky ve prospěch lidí, přírody a budoucích generací. Rezoluce OSN je minimum. Demokratické plánování ekonomiky a ekosocialistická transformace jsou nutností.

Návrh zákona o podpoře bydlení ohrožuje tisíce lidí

(Mediální komise, 27.5.2026)

Vládní návrh zákona o podpoře bydlení ohrožuje tisíce lidí, kteří už dnes nezvládají rostoucí náklady na nájem a energie. Platforma pro sociální bydlení správně upozorňuje, že zpřísnění příjmových podmínek může vyřadit z pomoci seniory s nízkými důchody, samoživitelky, pracující chudé nebo rodiny těsně nad hranicí chudoby.

Místo funkční prevence přichází další byrokracie a nejistota. Individuální posuzování na Úřadu práce znamená riziko rozdílného přístupu úřadů, zdravotní a další administrativní překážky pro lidi, kteří potřebují rychlou pomoc, aby nepřišli o domov.

Velkým problémem je i oslabování role obcí. Právě města a obce nejlépe znají místní situaci a nesou odpovědnost za řešení bytové nouze. Přesto vláda přesouvá pravomoci na Úřad práce a z kontaktních míst dělá jen poradenskou službu bez skutečných nástrojů pomoci.

Krise bydlení se přitom netýká jen lidí na ubytovnách. Týká se i seniorů, kteří nezvládají platit nájem, mladých lidí, kteří nedosáhnou na vlastní bydlení, nebo rodin, které dávají většinu příjmů za střechu nad hlavou. Smyslem zákona má být prevence — zabránit pádu do bytové nouze dřív, než bude pozdě.

Levice dlouhodobě prosazuje:

- silný zákon o sociálním bydlení,
- dostupné obecní byty,
- regulaci nájmu,
- kontaktní centra bydlení na obcích,
- podporu principu Housing First,
- ochranu nájemníků,
- masivní výstavbu obecního bydlení,
- boj proti obchodu s bytovou nouzí.

Program Levice jasně říká, že bydlení je základní právo a lidé by za něj neměli vydávat více než třetinu svých příjmů. Prosazuje regulaci nájmu, posílení obecních bytových fondů, výstavbu obecních bytů a zákon o sociálním bydlení.

Potřebujeme funkční a předvídatelný systém podpory bydlení — ne další bariéry pro lidi, kteří už dnes žijí na hraně ztráty domova.

- Platforma pro sociální bydlení: <https://socialnibydeni.org/>

absorbovat kritiku, umí z ní udělat komoditu, styl, grantový jazyk, festivalový formát nebo bezpečný kritický obsah, a tím oslabuje jeho kritický potenciál. Dnes se dokonce může zdát, že angažovaného umění je všude dost. Mluví se o ekologii, o identitě, o zranitelnosti, o péči, o komunitě, o dekolonizaci. Ale často jsou témata zpracována do podoby, která už ničím nehrozí. Proto si myslím, že se dnes nestačí ptát, jaké téma umění zpracovává. Musíme se ptát, jak vzniká, s kým vzniká, jestli se skutečně otevírá a vystavuje společenskému prostoru, nebo jestli jen simuluje kritičnost uvnitř bezpečného uměleckého rámce.

Proměny umělecké odpovědnosti

Dadaismus vznikl jako radikální reakce na první světovou válku, rozložil a parodoval jazyk, logiku a estetické normy společnosti, která se prezentovala jako civilizovaná, a přitom vyprodukovala masové válečné násilí. Jeho prostředky byly útokem na kulturní a myšlenkové základy militarismu, nacionalismu a měšťácké racionality. Obzvláště berlínské dada pak tuto kritiku vyostřilo směrem k přímé politické satíře, fotomontáži a antikapitalistické i antimilitaristické kritice, která později plynule přechází do antifašistického umění meziválečného období. Rozdíl proti dnešku vnímám mimo jiné v tom, že v meziválečném období existovala větší ochota ke kolektivismu a spojování. Dnes je konkrétně v českém uměleckém prostředí často velký odpor ke kolektivní identitě, k organizování, k jasnému přihlášení se k nějakému zápasu. Jako bychom se báli, že když se spojíme, ztratíme individualitu nebo autonomii.

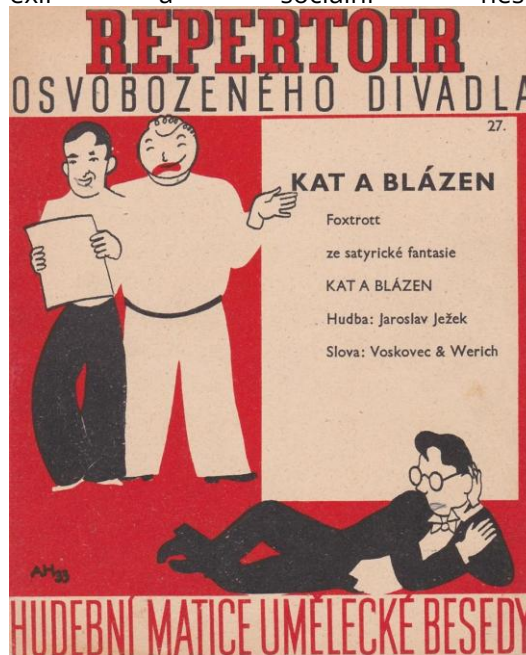
Angažované umění dvacátých až čtyřicátých let dvacátého století reagovalo na společenskou situaci, která byla v něčem přehlednější, i když samozřejmě také tragická a nebezpečná. Umělci se často sdružovali, měli jasnější kolektivní vazby, byli napojeni na levicové myšlení, antifašistický odpor, dělnická hnutí. Vznikaly plakáty, politická satira, kabarety, revue, časopisy, divadlo, které mělo sílu promlouvat k širší veřejnosti.

O angažovaném umění té doby se můžeme více dozvědět z vynikající série Antifascist Art tvůrců Pavla Karsou a Vladimíra Turnera, kteří mapují karikaturu a plakát v Československu od konce dvacátých let dvacátého století a ukazují souvislosti se současností. Připomínají také kritiku estetizaci politiky ve fašismu teze Waltera Benjamina a koncept Umberta Eca Ur-Fascism, prafašismu, který se znovu a znovu objevuje skrze fragmenty, kulturní znaky, jazyk, obrazy a afekty. Nejznámějším příkladem angažovaného umění u nás z této doby pak je asi Osvobozené divadlo Voskovce a Wericha, jež začínalo poetistickou hravostí, ale tlak doby je přivedl k sociální a politické satíře, jež reagovaly na fašismus a nacismus tak ostře, že Osvobozené divadlo bylo v listopadu 1938 úředně zavřeno.

Inscenace Kat a blázen, Osvobozené divadlo, ilustrace Adolf Hoffmeister

V Evropě vznikl utopicko-sociální projekt umělecké školy Bauhaus, který představoval kosmopolitní, experimentální a sociálně orientovanou modernu, divadlo Bertolta Brechta, klíčové postavy moderního politického divadla reagující na kapitalismus, fašismus, válku,

exil a sociální nespravedlnost.

Šedesátá léta minulého století přinesla nový typ angažovanosti. Do hry vstupuje válka ve Vietnamu, dekolonizace, hnutí za občanská práva, studentské revolty, feminismus, sexuální revoluce, kritika konzumní společnosti a kapitalistické normality. Umění se přesouvalo od manifestu a plakátu k akci, tělu, happeningu, performanci, participaci a narušování hranic mezi uměním a životem. Angažovanost už nebyla jen v tom, co se sděluje, ale v tom, že se proměňuje situace, mění se vnímání a expresivita. Divák neměl být jen pozorovatel, ale někdo, kdo je vtažen do zkušenosti, do rozhodování, do konfliktu. Umění začalo zkoumat, jak může měnit vztahy mezi lidmi, jak může narušit instituci, jak může vytvořit prostor pro jiný způsob jednání. The Living Theatre je příkladem politického divadla, které pracovalo s kolektivní tvorbou, anarchismem, pacifismem, tělem, rituálem a účastí publika. Chtěli například inscenovat revoluci jako společnou zkušenost. Dále jsou známé happeniny Allana Kaprowa, Fluxus, tvorba Judson Dance Theater nebo beatníci.

Dnes k umělecké angažovanosti přibývá ještě další rovina. Umělci nevytvářejí pouze dílo, ale také vlastní platformy, sociální sítě, mají veřejný hlas. Mohou se k něčemu přiklonit, něco sdílet, dát prostor někomu jinému, podepsat výzvu, otevřít debatu, použít vlastní viditelnost. Nemusí to vždy dělat přímo skrze umění. I to je součástí dnešní angažovanosti. Ale zároveň je to problematické, protože i sociální sítě jsou součástí kapitalistické infrastruktury pozornosti. I tam se odpor snadno mění v obraz, gesto, značku nebo morální sebezprezentaci.

Proto je dnes možná nejdůležitější otázka, jak vytvořit angažované umění, které nebude jen další absorbovatelnou podobou kritiky. Jak znovu najít sílu spojování, ale bez naivity. Jak mluvit jasně, ale nesklozňout k propagandě. Angažované umění není opakem svobodného umění. Je to umění, které bere svobodu vážně natolik, že ji nechápe jako luxus nezaujatosti. Bere ji jako odpovědnost.

Autorka je tanečnice, choreografka, výzkumnice a publicistka. Absolvovala dějiny umění na Katolické teologické fakultě a choreografii na Hudební akademii múzických umění, postgraduálně vystudovala kinantropologii na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, Působila například jako sólistka Národního divadla, spolupracovala na desítkách projektů s renomovanými choreografy a umělci. Věnuje se pedagogické práci na AMU, ale také s dětmi, seniory nebo parkinsoniky.

Přízrak deindustrializace

(Thomas Sablowski)

překlad z němčiny: Markéta Juřicová, původní zdroj: časopis Luxemburg

Ať už jde o automobilový nebo ocelářský průmysl, situace v Německu jako průmyslové zemi se jeví jako špatná. Jak hluboká je tato krize a jak se v současné době mění výrobní aparát? A dojde po neúspěchu Zelené dohody k vojenskému keynesianismu?

Bývalého „světového šampiona v exportu: Německo“ obchází přízrak deindustrializace. Představitelé průmyslu tvrdí, že lokalita je prostě příliš drahá, a požadují „reformy“ ve všech oblastech – od rozkvětu neoliberalismu v 90. letech synonymum pro útoky na výdobytky zaměstnanců, na pracovní a sociální standardy. Ale co je pravdy na obavách z deindustrializace? Je to jen záminka k zachování ekologicky katastrofální výroby, vydírání pracujících závislých na mzdě a prosazování přerozdělování v jejich neprospěch? Nebo se jedná o reálné nebezpečí s možnými dalekosáhlými důsledky pro životní úroveň většiny obyvatelstva? Do jaké míry skutečně německý průmysl ztratil konkurenceschopnost? Jak se v současné době proměňuje výrobní aparát v Německu?

Příčiny současné krize

Německá ekonomika skutečně již více než dva roky klesá. Ve srovnání s poklesem hrubého domácího produktu během globální finanční a hospodářské krize v roce 2009 a během pandemie Covid-19 v roce 2020 se sice jedná o mírnou recesi, ta však trvá déle. Bezprostřední příčiny jsou zřejmé: válka na Ukrajině a s ní související sankce, které vedly k drastickému zvýšení cen energií, klesající reálné příjmy způsobené vysokou inflací, které oslabují domácí poptávku, krize na trhu s nemovitostmi a deflační tendence v Číně, nová zahraniční obchodní politika USA a rostoucí nejistota ve vztazích s USA a Čínou, které jsou pro německé podniky nejdůležitějšími exportními trhy, což má negativní dopad na ochotu kapitalistů investovat.

Z dlouhodobého hlediska se potýkáme s vyčerpáním globalizovaného a financionalizovaného režimu akumulace (neoliberalního kapitalismu), který charakterizoval poslední desetiletí. Vládnoucí třídě v Německu se sice podařilo přenést problémy vyplývající z globální finanční a hospodářské krize v letech 2007–2009 a nerovnoměrného rozvoje v EU na slabší země EU a vyvážit více zboží a kapitálu do zemí mimo EU. Německý kapitál přitom profitoval především z rozšíření výroby a rozvoje vnitřního trhu v Číně. Míra zisku německých kótovaných společností (společností s akciemi dostupnými k obchodování na burze) však od roku 2007 klesá. V roce 2019, tedy ještě před koronakrizí, byla návratnost vlastního kapitálu kótovaných společností v průmyslu již nižší než v krizovém roce 2009.

Globalizovaný a financionalizovaný režim akumulace nejenže ztratil na dynamice, ale navíc se stále více projevují jeho vnitřní rozpory. Vznik nadnárodních výrobních sítí

tak měl masivní dopad na hodnotu pracovní síly: na jedné straně vystavil zaměstnance tlaku hrozbou přesunu výroby a v mnoha případech je donutil k ústupkům v podobě snížení mezd, prodloužení pracovní doby a zhoršení pracovních podmínek. Na druhé straně byla reprodukce pracovní síly ekonomizována dovozem levného spotřebního zboží vyrobeného v lokalitách s nízkými mzdami v (semi-)periferních státech. Z pohledu kapitálu se díky takovému zvýšení vykořisťování cesta, která vede ke zvýšení relativní přidané hodnoty prostřednictvím vysokých investic v tuzemsku, zvýšení produktivity práce a tím i zlevnění zboží, které vstupuje do individuální spotřeby pracovníků, stále více stává zbytečnou, a to zejména proto, že tato cesta je také základem silných odborů, resp. vyžaduje ústupky kapitálu vůči zaměstnancům v podobě přerozdělení zisků z produktivity.

Dominantní strategie vykořisťování má však negativní dopad na efektivní domácí poptávku a růst. Dalším důsledkem globalizovaného a financionalizovaného režimu akumulace je úpadek infrastruktury a veřejných služeb, protože je doprovázen zhoršením stavu veřejných financí. Snížení daní pro podniky, vlastníky kapitálu a další osoby s vysokými příjmy, jakož i relativně nízký růst mezd vedou také k relativně nízkým daňovým příjmům, rostoucímu státnímu dluhu a omezení státních výdajů. Zchátralost infrastruktury tak mezitím dosáhla takové míry, že ohrožuje ziskovost kapitálu, například když se prodlužují přepravní časy kvůli poškozeným mostům, silnicím a železničním tratím, což snižuje obratovost kapitálu. Stát již dostatečně nefunguje jako garant obecných podmínek pro produkci kapitálu – dokonce i hospodářské svazy nyní volají po vyšších veřejných investicích.

Další strukturální problémy kapitalismu v Německu vyplývají z vývoje v Číně. Čínská lidová republika již dávno není pouze prodlouženým pracovním stolem koncernů ze starých kapitalistických center; ty čelí rostoucí konkurenci čínských podniků, které operují na stejné nebo dokonce vyšší technologické úrovni.

Nová vlna vývozu kapitálu a protichůdné vývojové trendy na domácím trhu

Růst cen energií a zhoršení domácích výrobních podmínek vedly v roce 2022 k výraznému nárůstu přímých zahraničních investic německých podniků ve srovnání s předchozím rokem. Počet německých podniků se zahraničními dceřinými společnostmi vzrostl z 31 868 na 41 067; počet zaměstnanců v zahraničních dceřiných

společnostech vzrostl z 6,2 milionu na 7,8 milionu. Obrat vytvořený zahraniční výrobou německých podniků vzrostl z 2,7 miliardy eur na 3,9 miliardy eur (Německá spolková banka 2022).[1] Jinými slovy: krize vedla k výraznému nárůstu vývozu kapitálu.

Zároveň můžeme pozorovat nárůst nezaměstnanosti v tuzemsku. Podle údajů Spolkové agentury pro práci bylo v březnu tohoto roku oficiálně nezaměstnaných 2 967 080 osob, což bylo o sedm procent více než ve stejném měsíci předchozího roku. Také počet „podzaměstnaných“ (vlastně nezaměstnaných, kteří však nejsou jako takoví započítáni, protože se například v současné době účastní rekvalifikačních kurzů nebo jsou krátkodobě nezpůsobilí k práci) vzrostl oproti stejnému měsíci předchozího roku o 97 000. Ve srovnání s březnem 2023 byl počet oficiálně nezaměstnaných v březnu 2025 vyšší o 373 306 a počet podzaměstnaných o 232 982. Míra nezaměstnanosti (vztahující se na všechny civilní osoby v produktivním věku) vzrostla z 5,6 procenta v březnu 2023 na 6,3 procenta v březnu 2025.

Rostoucí nezaměstnanost však neznamená, že by se snížil počet zaměstnaných osob nebo pracujících závislých na mzdě. Naopak: počet zaměstnaných osob v lednu 2025 mírně vzrostl na 45 804 000; počet zaměstnanců podléhajících sociálnímu pojištění ve stejném období rovněž mírně vzrostl, a to na 34 805 200 (viz Spolková agentura práce 2023, 2025). Současný nárůst počtu zaměstnaných a nezaměstnaných je výsledkem rostoucí populace pracujících, což je zase způsobeno tím, že se více lidí přistěhovalo než odešlo a že se více žen integrovalo do trhu práce. Kapitalisté zjevně nejsou schopni poskytnout pracovní místa všem uchazečům o zaměstnání, ale tato čísla (za tím) nenasvědčují deindustrializaci.

Totéž platí pro vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu. Počet zaměstnanců v tomto odvětví vzrostl z 4,7 milionu v roce 2007 na 5,1 milionu v roce 2018 (+9,3 %) a poté do roku 2024 poklesl o přibližně 61 000 (-1,2 %; viz Destatis, bez data). Celkově je tedy zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu dnes stále vyšší než před globální finanční a hospodářskou krizí v roce 2007 a následujících letech. Celkový výsledek zakrývá značně odlišný vývoj v jednotlivých odvětvích. Zaměstnanost v těžebním průmyslu, textilním a oděvním průmyslu, ve výrobě kožených výrobků, obuvi a nábytku a v polygrafickém průmyslu dlouhodobě klesá a tento trend pokračuje dodnes. Existují však i odvětví, ve kterých zaměstnanost v posledních letech vzrostla. Patří mezi ně potravinářský průmysl, chemický a farmaceutický průmysl a výroba elektronických a optických výrobků.

Expanze a krize automobilového průmyslu

Zvláštní roli hraje automobilový průmysl, který má velký vliv na německé hospodářství. V letech 2007 až 2018 vzrostl počet zaměstnanců přímo zapojených do výroby motorových vozidel a jejich součástí z 726 000 na 834 000. K silné expanzi německého automobilového průmyslu v tomto období přispělo několik faktorů: zaprvé, mzdová zdrženlivost a omezení domácí spotřeby vedly k relativně nízké míře inflace, což zlepšilo mezinárodní konkurenceschopnost německých výrobců, zejména ve vztahu k jejich konkurentům v EU. Země s vyšší mírou inflace v eurozóně neměly možnost bránit svou mezinárodní konkurenceschopnost devalvací své měny. Zadruhé, nízká míra inflace v Německu vedla také k nižší úrovni domácích úrokových sazeb. Německé podniky se tak mohly

refinancovat levněji než jejich konkurenti v zemích s vyššími úrokovými sazbami. Za třetí, němečtí výrobci se úspěšně soustředili na takzvaný prémiový segment automobilového trhu, tedy relativně drahé vozy s relativně vysokou ziskovou marží.

Již před pandemií Covid-19 však došlo k obratu v tomto trendu. Domácí produkce, která v letech 2010 až 2018 činila vždy více než 5 milionů osobních automobilů ročně, klesla z maxima 5,7 milionu v roce 2016 na pouhých 3,1 milionu v roce 2021. Po pandemii výroba opět vzrostla, aniž by však dosáhla své dřívější úrovně. V roce 2024 činila téměř 4,1 milionu osobních automobilů (viz VDA, Sdružení automobilového průmyslu, bez data). Počet zaměstnanců v tomto odvětví klesl v roce 2024 na 773 000 (viz Destatis, bez data). Pokles počtu zaměstnanců o 61 000 téměř přesně odpovídá poklesu počtu zaměstnanců v celém zpracovatelském průmyslu (viz výše). Skutečný význam automobilového průmyslu se v těchto číslech odráží jen částečně, protože velká část výroby a zpracování kovů, chemického průmyslu, strojírenství, polovodičového průmyslu a dalších odvětví je závislá na automobilovém průmyslu. Jedná se zde o skutečnou krizi odvětví. Automobilky VW, Mercedes, BMW, Ford a Opel a četní dodavatelé, jako jsou Bosch, Continental, Schaeffler, Schuler, Valeo nebo ZF, oznámili v příštích letech propuštění desítek tisíc dalších zaměstnanců.

V automobilovém průmyslu se setkáváme s několika problémy: oznámeným koncem spalovacích motorů, technologickým zaostáváním německých výrobců za společnostmi v USA a Číně v oblasti bateriových technologií, digitalizace řízení vozidel a autonomního řízení, nevyzpytatelným kurzem německé vládní politiky při vytváření rámcových podmínek pro digitální a ekologickou transformaci, pokles kupní síly a zdrženlivost spotřebitelů v důsledku dočasně vysoké inflace, nedostatečná výroba cenově dostupných malých elektromobilů v důsledku ziskových strategií německých výrobců, kteří se dosud zaměřovali na spalovací motory a prémiovou třídu, obchodní válka rozpoutaná americkým prezidentem Trumpem a deflační tendence v Číně.

Plánovaný přechod ze spalovacích motorů na elektromotory způsobí, že celé výrobní oblasti budou zastaralé. Elektromobily nepotřebují převodovku ani výfukový systém. Studie Asociace automobilového průmyslu (VDA) odhaduje, že v letech 2019 až 2030 zanikne přibližně třetina pracovních míst ve výrobě motorových vozidel a jejich součástí. VDA však vypočítala, že současně by mohlo vzniknout 110 000 pracovních míst v rostoucích odvětvích, která jsou nezbytná pro elektrifikaci a digitalizaci vozidel. Přesto by došlo k významné ztrátě pracovních míst v důsledku celkového poklesu objemu práce potřebné pro výrobu automobilů.

Aby bylo možné dohnat zpoždění oproti americkému a čínskému průmyslu, jsou nutné vysoké investice. To představuje pro podniky značné výzvy. Jejich reakce se liší od vzorců řešení krizí, které se osvědčily v minulých desetiletích. Zatímco globální finanční krize a koronakrize byly ještě řešeny kombinací zkrácené pracovní doby, propouštění agenturních zaměstnanců, využívání „přirozené fluktuace“ atd., nyní jsou na pořadu dne hlubší škrty. Podniky ruší kolektivní smlouvy a podnikové dohody o zajištění zaměstnanosti, najednou je na pořadu dne hromadné propouštění a uzavírání závodů, požaduje se větší snížení mezd, aniž by byla nabídnuta nějaká protihodnota.

Zvláště znepokojující je, že propouštění se týká i oblastí, které jsou nezbytné pro digitální a ekologickou transformaci. Například dodavatel automobilových dílů ZF, který nyní vyrábí své nejmodernější systémy elektronického řízení (steer-by-wire) v Číně, chce v Německu zrušit svá výrobní oddělení pro elektroniku a vyčlenit divizi pro elektromobilitu. Důvodem je nízké využití kapacit závodů a nedostatečná návratnost investic, protože se elektromobily v Německu neprodávají podle plánu.

Rostoucí pochybnosti o „zelené“ transformaci – příklad ocelářského průmyslu

Nezbytná ekologická transformace průmyslu, která by mohla zajistit pracovní místa v průmyslu, naráží v různých ohledech na potíže. Pokusy spolkové vlády cíleně podporovat velké domácí podniky prostřednictvím silnější průmyslové politiky s ohledem na další digitalizaci a „zelenou“ průmyslovou transformaci vyvolaly odpor uvnitř německého mocenského bloku. Zejména nemonopolní kapitál, malé a střední podniky, se obávaly, že tyto dotace jim nepřinesou žádný prospěch, a že je nakonec negativně ovlivní vyšší daně. Neoliberální ideologové jsou per se proti státní průmyslové politice. Dosavadní vlády se v oblasti klimatické politiky zaměřovaly především na snížení ceny CO₂, ale opomněly zapojit nižší třídy prostřednictvím sociálních vyrovnávacích opatření pro rostoucí ceny. Po krachu Semaforové koalice (SPD, FDP, Zelení) bylo na nové koalici Unie (CDU/CSU) a SPD, aby překonala odpor proti vyšším státním investicím do infrastruktury a silnějším dotacím velkých podniků. Skutečnost, že v průběhu příštích let bude možné díky dalším úvěrům mobilizovat 500 miliard eur na státní investice do infrastruktury, však není dostatečnou podmínkou pro ekologickou transformaci. Vývoj německého výrobního aparátu závisí především na soukromých investičních rozhodnutích. A zde se ukazuje, že ani strategie významných velkých podniků, které jsou hlavními příjemci státních dotací, nejsou jasně zaměřeny na ekologickou transformaci. Mění se a nejisté podmínky na světovém trhu také ztěžují nezbytná dlouhodobá investiční rozhodnutí.

Ze všech těchto důvodů naráží prosazování projektu „zeleného kapitalismu“ v Německu na potíže. Například společnost Thyssenkrupp měla od spolkové vlády a spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko získat dvě miliardy eur na výstavbu a provoz nového zařízení pro výrobu „zelené“ oceli přímo v Duisburgu. Samotný koncern chtěl investovat jednu miliardu eur. Evropská komise schválila tuto podporu v červenci 2023. Krátce nato však byla realizace plánů zpochybněna. Očekávané náklady na nový závod mezitím vzrostly. Zástupci akcionářů a odborníci z oboru navíc pochybovali, zda bude vůbec k dispozici dostatek levné elektřiny nebo „zeleného“ vodíku pro výrobu oceli za přijatelné ceny a zda lze „zelenou“ ocel v Německu vyrábět se ziskem. V důsledku celosvětových nadbytečných kapacit ve výrobě oceli zaznamenal koncern v letech 2023 a 2024 ztráty. Čínským výrobcům oceli se vytýkají dumpingové ceny; americká vláda se snaží chránit svůj ocelářský průmysl dovozními cly. EU na jedné straně kritizuje americká cla, ale sama inklinuje k protekcionismu vůči Číně. V EU klesla výroba oceli, která před pandemií Covid-19 činila 160 milionů tun ročně, na 126 milionů tun v roce 2023. Zatímco výrobní náklady vzrostly v důsledku rostoucích cen energie a zpoplatnění CO₂, ceny klesly kvůli nadbytečným kapacitám a klesající poptávce. To vedlo k poklesu výroby, nedostatečné využití kapacit navíc tlačí

na ziskovost. Společnost Thyssenkrupp nyní prodává polovinu podílů ve své ocelářské divizi českému miliardáři Danielu Křetínskému. Kromě toho chce skupina snížit výrobní kapacitu a zrušit nebo outsourcovat 11000 pracovních míst. To ukazuje, že při transformaci na „zelenou“ výrobu oceli se na vlastníky skupiny nelze spolehnout.

Od „Zelené dohody“ k vojenskému keynesianismu?

Ambiciózní ekologická modernizace samozvané „koalice pokroku“ složená ze SPD, Bündnis 90/Die Grünen a FDP předčasně selhala kvůli četným rozporům a odporu. Souběžně s tím vedla válka na Ukrajině k výraznému posunu priorit vládnoucích kruhů – „Zelená dohoda“ ustoupila do pozadí, zatímco nový projekt, za kterým se sjednotily různé frakce mocenského bloku, hospodářské svazy a strany podporující stát, získal na významu.

Rostoucí státní výdaje na armádu sice zvyšují poptávku ve zbrojním průmyslu a v navazujících odvětvích – někteří proto hovoří o „zbrojním keynesianismu“ –, ale nevedou k obecnému zlepšení výrobních podmínek kapitálu. Jiná situace je u investic, které zvyšují produktivitu práce při výrobě zboží, které spotřebovávají pracující závislí na mzdě. Investice, které racionalizují reprodukci pracovní síly, mohou v konečném důsledku vést ke zvýšení relativní přidané hodnoty a tím prospět kapitálu. Z pohledu zaměstnanců jsou investice do vzdělávání nebo zdravotnictví v každém případě lepší než zvýšení vojenských výdajů. Současné diskuse však vyvolávají obavy, že velká část státních prostředků bude směřovat do další militarizace.

Kriticky je třeba nahlížet nejen na militarizaci, ale i na velké průmyslové projekty, jako je například pokus zvýšit podíl globální výroby čipů v Německu pomocí miliardových dotací. Na jedné straně se požadovaná „strategická autonomie“ Německa a EU nezvyší, pokud budou americké koncerny podporovány státem, jak bylo plánováno v případě společností Intel v Magdeburku nebo Wolf-speed v Sársku. Na druhé straně vyvstává otázka, zda takové dotace povedou k vytvoření vyváženější výrobní struktury, nebo zda spíše dále posílí problematické specializace – například v oblasti výroby automobilů prémiové třídy. Nová továrna na čipy společností TSMC, Bosch, Infineon a NXP Semiconductor v Drážďanech má v každém případě vyrábět především čipy pro automobilový průmysl.

Závěr

Současná krize zjevně vede k výraznému poklesu energeticky náročného těžkého průmyslu a automobilového průmyslu, který je pro místní kapitalismus klíčový. Rušení pracovních míst hrozí také posunem politických silových poměrů. Zaměstnanci a jejich odbory by mohly být výrazně oslabeny. V konečném důsledku by se mohly proměnit průmyslové vztahy a s nimi i celý dosavadní vývoj kapitalismu v Německu. Německá politika se i nadále silně zaměřuje na podporu automobilového průmyslu a stále více na zbrojení. Produkční struktura zaměřená převážně na tyto průmyslové odvětví je však ze sociálně-ekologického hlediska stejně problematická jako deindustrializace. Socialistické síly mají za úkol čelit krizovým strategiím kapitálu, zabránit zničení výrobního aparátu a prosazovat boj za společenské vlastnictví výrobních prostředků a ekologickou a civilní konverzi výroby.

[1] Poslední dostupné údaje se vztahují k roku 2022.

Literatura

Bundesagentur für Arbeit, 2023: Monatsbericht zum Arbeits- und Ausbildungsmarkt, März 2023, Nürnberg

Dies., 2025: Monatsbericht zum Arbeits- und Ausbildungsmarkt, März 2025, Nürnberg

Destatis, o. J.: Beschäftigte und Umsatz der Betriebe im Verarbeitenden Gewerbe, 42111-0003

Deutsche Bundesbank, 2022: Struktur und Tätigkeit von Auslandsunternehmenseinheiten deutscher Investoren (Outward FATS) nach Anlageländern und Wirtschaftszweigen

Krull, Stephan/Candeias, Mario, 2024: Volkswagen: Das System Auto in der Krise. Was sie für die Belegschaften bedeutet und wie wir sie meistern können, hrsg. von der Rosa-Luxemburg-Stiftung, Berlin, www.rosalux.de/news/id/52713/volkswagen-das-system-auto-in-der-krise

VDA – Verband der Automobilindustrie, o. J.: Zahlen zur Automobilproduktion im In- und Ausland, www.vda.de/de/aktuelles/zahlen-und-daten/jahreszahlen/automobilproduktion

Reforma financování médií: Nesmí ji zaplatit jen pracující!

(Miroslava Holanová a Filip Kunc)

Vládní koalice navrhuje novelu zákona, která by změnila dosavadní financování veřejnoprávních médií namísto prostřednictvím koncesionářských poplatků přímou platbou z rozpočtu.

Návrh vychází z potřeby modernizace právní úpravy v důsledku toho, že momentálně jsou základní otázky fungování médií veřejné služby rozděleny do více právních předpisů, jejichž systematika již plně neodpovídá současným potřebám. Dosavadní právní rámec v některých ohledech již neumožňuje dostatečně přehledně a srozumitelně vyjádřit postavení médií veřejné služby, jejich účel, hlavní funkce a principy financování. Za jeden z problémů lze pokládat přetrvávající financování prostřednictvím rozhlasových a televizních poplatků, které je administrativně náročné a společensky stále více zpochybňované nejen v naší republice, ale i v dalších zemích EU (viz např. zrušení poplatků v Nizozemsku v roce 2000, ve Švédsku v roce 2019, či ve Francii v roce 2020).

Návrh zákona má řadu odpůrců, zejména z řad současné opozice. Jejich hlavním argumentem (rozuměj strašákem) je, že veřejnoprávní média závislá na státním rozpočtu se stanou zcela neobjektivní hlásnou troubou provládání názorů.

Ale dělala snad televize posledních pár let něco jiného, než že prosazovala zájmy pouze jedné skupiny politiků, neumožňovala prezentaci odlišných názorových, zejména levicových, proudů a zamlčovala informace, které se jaksi nehodily? A to i přesto, že podstatnou část příjmů tvořily a tvoří právě televizní poplatky? A že povinnost objektivních informací je zakotvena v zákoně č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, i v Kodexu ČT platného od roku 2003?

Často se také opakuje námitka, že je možné se z placení za nekonzumovanou službu vyvázat čestným prohlášením. Praxe je však nejasná a existuje reálné riziko, že část lidí skončí v dluhové pasti – podobně jako u poplatků za komunální odpad nebo při nezaplacené jízdě v MHD v mládí. Řada pravicových kritiků zrušení poplatků přitom takové tragické osudy rámuje jako jakousi „daň za svobodu“ a k postiženým zaujímá povýšený, až posměšný postoj.

Ale ani tato nová vládou předložená úprava, ačkoliv se zdá, že se snaží snést břímě financování ze zad pracujících, neřeší zcela podstatu problému. Státní rozpočet

totiž není bezedná studnice. Je plněn primárně z daní pracujících lidí (daň z příjmu, DPH). Pokud převedeme média pod rozpočet bez změny daňového systému, jejich provoz budou i nadále dotovat běžní občané ze svých mezd, zatímco velký kapitál zůstane prakticky nedotčen.

Naše požadavky za Levici tedy jsou:

Zdaňme bohaté (Tax the Rich): Financování veřejné služby musí stát na solidaritě těch nejméně úspěšných, nikoliv na napjatých rodinných rozpočtech.

Korporátní příspěvek: Navrhujeme zavést povinný solidární příspěvek pro velké korporace jako přímý zdroj pro média.

Nezávislost nade vše: Systém musí být nastaven tak, aby dárce ani stát neměli sebemenší vliv na redakční nezávislost a obsah vysílání.

Veřejnoprávní média mají sloužit lidem, ale platit by je měli ti, kteří na to mají. Současný návrh je jen přesouváním peněz z jedné kapsy pracujících do druhé. Skutečná reforma vyžaduje odvahu zdanit miliardové zisky.

Pozn.: Spolupředsedkyně Markéta Juřicová k tomu připomíná: „podotýkám, že v programu (pokud vím, kdyžtak mě opravte) NEMÁME zrušení koncesionářských poplatků, naopak tam máme ochranu veřejnoprávních médií.“

Za Revoluční Platformu Levice si dovolíme trochu polemizovat: „Příklady Francie, Dánska a Ukrajiny na jedné straně a Turecka na straně druhé ukazují, že koncesionářské poplatky nejsou nutnou ani postačující podmínkou nezávislosti veřejnoprávních médií. Je naprostou pravdou, jak správně stranická spolupředsedkyně uvádí, že v programu nemáme rušení koncesionářských poplatků. V programu ale ani nemáme jejich zachování a už vůbec ne plošnou, „dani z hlavy“ podobnou úpravu od ministra Fialovy vlády Baxy. V jiných částech programu naopak požadujeme progresivní daně – fixní poplatek je svým charakterem regresivní. Program také vystupuje proti moci exekutorů. Chtít po dalších lidech další poplatek by byla nahrávka na smeč exekutorům, protože je jasné, že řada lidí opomene, nebo to jejich rozpočet už nevydrží. A dokud se exekutorskou moc v souvislosti s programem nepodaří omezit, bude to pro obyčejné lidi problém. My si nemůžeme dovolit tyto lidi hnát do náruče Babišovi, Klempířovi a dalším tím, že budeme, byť jen v rámci tohoto poplatku ignorovat jejich materiální zájmy.“

Druhá světová válka a rusofobie

(Pavel Čížnský)

Text reaguje na příspěvek Ondřeje Langra na Facebooku z 5. května 2026 v 18:12 uvedený "Blíží se výročí konce války, které užiteční idioti tradičně zneužívají k oslavě Ruska. Pojďme si tedy připomenout fakta"

Problémem dnešní rusofobie, za jejíž příklad považují například sdílený příspěvek, není snad primárně to, že by Rusům/komunistům připisovala nepravdivě něco špatného, nýbrž že absolutně pomíjí podobné hrůzy druhé strany, tj. např. USA, Izraele, Západu aj.

Pakt Molotov-Ribbentrop byl samozřejmě zcela ostudný, nicméně ve svém hlavním cíli, tj. s Hitlerem se dohodnout a případně nasměřovat jeho agresivitu někam jinam, se tento Stalinův akt podle mě nelišil zásadně třeba od Mnichovské dohody, ale ani od mnoha dalších dohod různých aktérů s nacistickým Německem. Tzv. appeasement Francie a Británie v sobě vždy obsahoval vedle nevěle k válce i úvahu, že pokud Hitler napadne Sovětský svaz, tak se to vlastně docela hodí. V Mnichově 1938 pak západní mocnosti jasně odmítly postupovat spolu se Sovětským svazem proti Německu a přinejmenším implicitně směřovaly Hitlera na východ. Stalin jim to o rok později vrátil. Samozřejmě, je významným rozdílem, že Anglie ani Francie si v Mnichově s Hitlerem nedělily sféry vlivu, nicméně ani tato utajovaná část paktu mezi Hitlerem a Stalinem pořád dle mého názoru nedělala ze Stalina Hitlerova spojence a spoluagresora v tom, co se nazývá Druhá světová válka.

Stalin se tím nepochybně výrazně zařadil mezi ty (skoro všechny), kteří Hitlerovi pomohli, třeba vedle Polska, které by dle stejné logiky šlo považovat za Hitlerova „spojence“ proti Československu. Anglie ani Francie nevyhlásily Sovětskému svazu válku, když obsadil východní část Polska, spíše však západní část Ukrajiny (ano, pakt Molotov-Ribbentrop je podkladem pro sjednocení moderní Ukrajiny). Winston Churchill sovětský krok dokonce explicitně podpořil. Myslím, že kupodivu ani Polsko, respektive polská exilová vláda v Londýně nebyla se Sovětským svazem ve formálním válečném stavu, polský generál Rydz-Śmigły každopádně rozkázal polským vojákům na Rudou armádu neútočit, jen se bránit. A do toho všeho Sovětský svaz na Dálném východě válčil s Japonskem, Hitlerovým jasným spojencem.

Nevím, jak historici odpovídají na otázku, kdo byl více odpovědný za to, že Západ se Stalinem neuzavřeli spojenectví proti Hitlerovi už ve třicátých letech, nýbrž teprve v roce 1941. Já bych kladl větší díl „viny“ na stranu Západu, neboť byl silnější a primárně on měl hájit jím stvořený Versaillský systém. Nicméně to nesnímá ze Stalina odpovědnost za (zločinný) pakt Molotov – Ribbentrop, který byl s Mnichovskou dohodou srovnatelný i tím, že šlo (nebo mělo jít, kdyby v sovětském systému či v Kominterně vládla svoboda slova) o otřesnou blamáž. Mimochodem,

takovým jiným Stalinovým (strategickým) omylem byla jeho podpora vzniku Izraele; tento čin (zločin) se mu ale u nás spíše nevyčítá.

A pokud se tvrdí, že nás Rudá armáda neosvobodila, nýbrž dobyla, tak opět lze stejnou výhradu směřovat i na západní spojence. A nemusíme přitom chodit do Asie, kde osvobození (nevím, zda se tam to slovo vůbec používá) od Japonců představovalo návrat evropských kolonizátorů. V Řecku Britové v prosinci 1944 neváhali doslova porazit komunistické partyzány, kteří se od nacistů osvobodili sami, a instalovat tam zpátky krále; Athény byly za druhé světové války bombardovány jen jednou a to nikoli Němci, nýbrž Brity.

Myslím, že jak ohledně odpovědnosti za Hitlera (komplcity s Hitlerem), tak i ohledně zacházení s těmi, kteří byli od Hitlera osvobozeni, si jsou Sovětský svaz (nezaměřovat prosím s levicí) a Západ mnohem podobnější, než to dnešní rusofobní a antikomunistická propaganda hlásá, bohužel velmi úspěšně.

V čem je ovšem naopak třeba vyzvednout Sovětský svaz (nebo spíše na něj pohledět s jakousi směsicí obdivu, vděčnosti a zděšení) je jeho bojové nasazení. Intenzita odporu Sovětského svazu proti wehrmachtu (a to jak navzdory Stalinovu otřesnému vedení války, tak i díky tomuto Stalinovu otřesně tvrdému vedení války) byla od června 1941 něčím zcela novým (oproti předchozím bojům jak v západní Evropě tak i na Balkáně) a představovala skutečný zlom ve válce. Četl jsem názor, že pokud by existoval v průběhu Druhé světové války jeden rozhodující den, tak by to byl (myslím) 16. říjen 1941, kdy Stalin odmítl opustit Moskvu, kde se v očekávání brzkého příchodu německých vojáků už rabovaly obchody. Toto Stalinovo riskantní gesto, nikoli nepodobné jednání ukrajinského prezidenta Zelenského v únoru 2022, nemusí být samozřejmě nevhodnějším symbolem nesmírné sovětské/ruské bojovnosti a obětavosti ve zcela zoufalých podmínkách zejména roku 1941. Bez nich by každopádně dle mého názoru Hitler poražen nebyl a bez porážky Hitlera by se tehdy vedlo v Evropě dle všeho mnohem hůře.

Étos této bojovnosti a obětavosti spočívá samozřejmě právě v tom, že tehdy se bojovalo proti jasnému zlu, takže využívání tohoto étosu v dnešní ruské agresi proti Ukrajině je třeba jasně odmítnout. Nicméně vysmívání se sovětským/ruským ztrátám/obětem za Druhé světové války (nebudu spekulovat, zda je to výrazem neschopnosti dnešní doby si podobné své nasazení být jen představit) mi přijde nechutné.

Sudetoněmecké dny v Brně

(Pavel Čížnský)

Sudetoněmecké setkání Brno/Sudetendeutscher Tag Brünn, jakýsi symbolický návrat vyhnanců, je akcí jednoznačně pozitivní (vrácení ukradeného majetku jsem nikdy nepodporoval, neboť mi to vždy přišlo nepřiměřené, nepraktické a nové křivdy by převažovaly nad dobrem z nápravy křivd starých). Leč – alespoň pro mě – přichází příliš pozdě na to, abych mohl s navrženým formátem plně souhlasit.

Odpůrci sjezdu říkají, že vyhnání sudetských Němců bylo součástí porážky nacismu (a že tedy již jen proto to bylo správné či nutné). To je pravda jen zčásti. Odsun Němců nebyl jen součástí vítězství nad nacismem, nýbrž též vítězstvím samotného nacismu. Vítězným prosazením principu, že státy se mají zakládat na etnickém (etnicky vyčištěném) principu. Vítězným myšlenkou, že je přirozené dobývat území a poražené vyhánět. Možná mě někdo opraví, ale když jsem si na vysoké škole zvolil za téma bakalářské práce české prvorepublikové názory na „řešení“ sudetoněmeckého „problému“ (tj. jak si Češi v relativně klidných letech mysleli, že dopadne Československo, ve kterém žilo více Němců než Slováků), nenašel jsem žádné plány na vyhnání českých a moravských Němců. Ty plány vznikly až s nacismem.

Dodám, že stejně jako obnovené Československo byl jakýs dvojakým produktem nacismu i stát Izrael, který vznikl v podobnou dobu. Na jedné straně stojí stát Izrael na vítězství nad hitlerovským vražděním. Na druhé straně vůči Palestincům a dalším Arabům v jistém smyslu a do určité míry stát Izrael nacistickou dobytostí a násilností převzal či snad dokonce uchoval (jako salonfähig) až do naší doby.

Odpůrci sudetských Němců se většinou ani nesnaží tvrdit, že by na konání sudetoněmecké akce v Brně byla nevhodná doba a že vhodná doba přijde až ... Snad jen Lubomír Zaorálka jsem zachytil, že prý dnes má být problémem obliba strany Alternativa pro Německo, která odsun kritizuje (je ovšem třeba říci, že AfD je výsledkem právě politiků typu Zaorálka a že lék na AfD opravdu není v tom, že budeme dalších 81 let tvrdit, že nacpat třetinu obyvatelstva do vagónů a odvést ji pryč je ok). Pro většinu našich sudetobijců nebude vhodná doba na setkání se sudetskými Němci (natož pak na lítost nad tím, že jsme je vyhnali) nikdy. Pro většinu odpůrců sudetoněmeckého dne neexistuje nic, co by sudetští Němci mohli udělat (za co se omluvit, čeho se zříci), aby mohli do naší (společné) země přijet. Pro ně sudetští Němci zkrátka nemají vůbec existovat, nebo alespoň nemají být přítomni v ČR. Již samotný fakt, že sudetští Němci vůbec jsou nebo že jsou vidět, je pro ně provokací, jitrěním starých ran, zpochybováním poválečného uspořádání, hrozbou českému národu ...aj.

Nemohu nedodat, že v tomto se sudetoněmečtí vyhnanci velmi podobají Palestincům. Také ohledně Palestinců je mnoha lidmi autenticky vnímáno, že již samotný fakt jejich existence nebo alespoň připomínání této jejich existence je něčím nepatřičným, „antisemitickým“, teroristickým...

Plánované setkání v Brně nicméně rovněž plně obnažuje naprostou neschopnost, ba zbabělost zejména českých politiků. Proč nedošlo k pozvání již mnohem dříve? Respektive proč se žádá, ani komunální reprezentace, neodvážila pozvat Němce? Trochu v tom mám špatné svědomí i já sám, neboť jakožto starosta Prahy 1 v roce 2019 jsem nad tímto gestem ve vztahu k tehdy se blížícímu 75.

výročí konce války/začátku odsunu přemýšlel, leč neměl jsem dostatek času, abych zkoušel překonávat nepochopení, se kterým jsem se u kolegů setkal. Každopádně sudetští Němci rovněž mohli být podstatně iniciativnější (de iure mohli asertivně přijet hned v roce 1990, o dvacet let později by to už bylo i politicky zcela možné) a nečekat, až je někdo „reprezentativní“ pozve, k čemuž nakonec vlastně stejně nedošlo, neboť brněnské zastupitelstvo vzalo akci jen na vědomí a česká vláda se možná postaví zcela proti. Bylo chybou, že ke konání sudetoněmeckého dne v Brně nedošlo hned v roce 2015, když se schválila brněnská Deklarace smíření a společné budoucnosti. Od té doby se toho totiž příliš mnoho změnilo. Přinejmenším pro mě.

Obdobnou zbabělost vidíme ostatně u českých politiků i v otázce osvobození Palestinců: kolik zvolených českých politiků si troufne jim veřejně přiznat alespoň ta nejzákladnější práva?

Ano, já vyčítám brněnskému sjezdu, že vězí v evropské minulosti a nevidí světovou přítomnost! To, že v překonávání hrůz čtyřicátých let 20. století vítá kýženou společnou budoucnost, ale neburcuje k odporu proti Trumpovi, který nás strhává znovu do let třicátých! To, že Němci a Češi v Brně snad konečně společně odsoudí vyhánění Němců před 80 lety, ale dál budou pokračovat v podpoře již 80 let trvajících vyhánění Palestinců Izraelem, které PRÁVĚ TEĎ (opět) graduje!

Palestinci symbolizují základní dnešní otázku: opravdu jsme nacismus překonali anebo jsme ho jen odsunuli z Evropy? Opravdu jsme prosadili, že násilnost v politice má meze dané lidskými právy, tváří druhého, která mi zakazuje ho zabít? Opravdu jsme ve shodě, že žádný stát není tak cenný, aby se kvůli jeho zájmům jiný národ vyháněl či dokonce vyražďoval? (pak ale musíme odmítnout i Izrael a trvat na zrovnoprávnění Palestinců, byť by to mělo vést k výraznému zmenšení Izraele či ke ztrátě izraelské většiny ve státě společném). Anebo naopak Izrael obdivujeme a vlastně bychom byli rádi jako Izrael a vlastně bychom i rádi jednali s druhými tak, jako jedná Izrael? Této otázce se dnes nemůže vyhnout nikdo, natož ten, kdo si připomíná druhou světovou válku a její dopady.

Češi i Němci (včetně sudetských) jsou dnes předními podporovateli izraelského násilí proti (nejen) Palestincům. My Češi se pyšníme jakýmsi absurdním „the best in Zionism“ (první jsme posílali Izraeli zbraně, Lipavský dorazil do Izraele jako první ministr po 7.10.2023). Němci se zase zdají, že své vyrovnávání se svými protizidovskými zločiny pojali tím nejhorším možným způsobem: čím hůře jsme se k Židům chovali za druhé světové války, tím horší izraelské zacházení s Palestinci budeme nyní bránit. Sudetští Němci jsou za tuto otřesnou politiku dnešního Německa jakožto němečtí občané spoluzodpovědní, jakožto významní podporovatelé konzervativní bavorské Christlich-Soziale Union (dva její politici, Markus Söder a Alexander Dobrindt, dokonce do Brna přijedou) mají dokonce možná odpovědnost zvýšenou. Z česko-německého setkání zkrátka není možné škrtnout Palestince.

A já silně vnímám potřebu i jakési mezi-vyhnanécké solidarity. Sudetští Němci i Palestinci (z většiny) jsou vyhnanci, tedy lidé, kteří prošli určitým specifickým utrpením. Pokud má utrpení nějaký smysl, může tento smysl spočívat právě ve větší citlivosti pro podobné utrpení

jiných lidí, ve větší solidaritě s ostatními. Na rozdíl od Palestinců sudetští Němci našli nový domov a i svůj původní domov mohou dnes (často i z pozice těch, kteří jsou majetnější než ti, kteří jejich někdejší domovy – zcela v dobré víře – obývají/vlastní) navštívit nebo se s pasem EU sem i přestěhovat. Nevola úděl Palestinců, těch výrazně méně šťastných vyhnanců, po sudetoněmecké solidaritě? Anebo můžeme my Češi, co jsme – třeba v Antikomplexu – měli soucit se sudetskými Němci, a proto se za ně

angažovali, nemít ještě mnohem větší soucit s Palestinci? Obrátím se na organizátory, Němce i Čechy, aby do programu brněnského setkání zařadili i jasné odsouzení amerických válek, zejména nynějších pod prezidentem Trumpem, jasné odsouzení toho, jak Izrael vyhnal a nadále vyhání Palestince, a jasné přihlášení se k tomu, že alespoň ti vyhnaní Palestinci, kteří nenašli nový důstojný domov, mají právo na návrat do Palestiny/Izraele!

Revoluční Platforma

(Tomáš Starý)

Revoluční platforma strany Levice byla schválena na jedenáctém zasedání Celostátního Výboru (CV) dne 7. března 2025 poměrem hlasů 8-2-2 s níže uvedeným základním dokumentem, má nyní 16 členek a členů. Na svém prvním zasedání dne 14. května 2026 si zvolila Výbor, mediální, personální, aktivistickou a technickou komisi, Čtenářský kroužek a naplánovala první aktivitu – uctění památky Ibrahima Kaypakkayi v Ankaře, kde nějakou dobu žil, o čemž přinášíme také reportáž hned pod příspěvkem o něm.

Dokument - Revoluční platforma

– co je, o co usiluje, jakými prostředky

Revoluční platforma je otevřená politicko-teoretická iniciativa působící v rámci strany **Levice**. Vzniká z přesvědčení, že **volby samy nestačí** k budování spravedlivější společnosti a že antikapitalismus potřebuje **dlouhodobou ideovou, vzdělávací, strategickou – a praktickou – práci**.

Proč Revoluční platforma vzniká

Současná společnost čelí souběhu krizí: ekonomických, ekologických, sociálních i politických. Tyto krize nejsou náhodné – jsou **strukturálními projevy kapitalistického systému**.

Přesto je veřejná debata dlouhodobě rámována jazykem, který:

- kapitalismus považuje za přirozený a bezalternativní,
- redukuje politickou diskuzi na technickou správu stávajícího systému,
- marginalizuje systémovou kritiku jako „utopickou“ nebo „extrémní“.

Revoluční platforma chce tento rámec **narušovat a nahrazovat vlastním**, antikapitalistickým pohledem na svět – srozumitelným, zakotveným v každodenní zkušenosti lidí a otevřeným veřejné diskusi.

O co platforma usiluje

Revoluční platforma si klade za cíl:

- **rozvíjet antikapitalistickou ideologii** odpovídající podmínkám 21. století,
- **obhajovat antikapitalismus** proti neoliberálnímu i pravice-populistickému diskurzu,
- **vysvětlovat společenské problémy v souvislostech**, nikoli izolovaně,
- **propojovat sociální, ekologické a emancipační boje** s kritikou kapitalismu,
- **pracovat s vizemi budoucí společnosti**, nejen s dílčími reformami.

Platforma vychází z tradic radikální levice, ale nepřistupuje k nim dogmaticky. Hlásí se k **pluralitní, kritické a tvořivé levici**, která bere vážně rozdíly mezi proudy – a zároveň hledá jejich **praktické průsečíky**.

Revoluční platforma se profiluje jako **široká aliance** www.jsmelevice.cz

radikálně-levicových

od anarchistů a anarchistek, přes trockistické tradice, levé a radové komunisty a komunistky, až po nedogmatické maoistické

směrů:

Spojuje je důraz na **emancipaci zdola, kolektivní moc a překonání kapitalismu**, nikoli uniformita názorů.

Jak o to platforma usiluje

- pravidelné schůze
- tvorba výstupů – pro vnitřní potřebu, dovnitř strany, popřípadě i pro veřejnost – v souladu s programem a stanovami strany – spolupráce s Mediální komisí a Čtenářským kroužkem.
- Setkání pro lidi, kteří hledají aktivismus – informace o tom, co se právě děje, brainstorming, co je možné dělat – spolupráce s Aktivistickou komisí
- Rozhovory s lidmi z oblastí aktivních sociálních zápasů pro možnost inspirace – např. Demonstrace proti ICE v Minneapolis – spolupráce s Levicovinami.

Budování nové společnosti zdola už dnes

Revoluční platforma chápe antikapitalismus nejen jako **kritiku systému**, ale i jako **praktické budování alternativních forem spolupráce, solidarity a moci zdola** už v současnosti.

Inspirojeme se zkušenostmi hnutí, která dokážou **propojovat každodenní sociální práci, politickou organizaci a ideologické ukotvení**, které spojují:

- lokální rady a shromáždění,
- odborovou a komunitní práci,
- ženské a emancipační struktury,
- solidární projekty a politické vzdělávání.

Nejde o kopírování cizích modelů, ale o **důkaz, že antikapitalistická politika může být zároveň masová, praktická a ideově ukotvená**.

Revoluční platforma proto podporuje a reflektuje aktivity, které:

- oslabují závislost lidí na trhu,
- posilují kolektivní sebeorganizaci,
- vytvářejí zárodky jiné společenské logiky.

Patří sem zejména:

- **družstevnictví a kolektivní formy vlastnictví**,
- **odborová organizovanost** a nové formy organizace pracujících,

- **kolektivy nájemnic a nájemníků** a boj za právo na bydlení,
- **místní aktivistické rady, komunitní shromáždění a samosprávné iniciativy,**
- **solidární projekty** typu *Food Not Bombs*, komunitní kuchyně a mutual aid,
- **ekologické a komunitní projekty** propojené se sociální spravedlností.

Cílem není nahrazovat stát charitou ani se uzavírat do alternativních „ostrovů“, ale **rozvíjet praktické zkušenosti se solidaritou, kolektivním rozhodováním a třídní spoluprací**, které mohou být základem širší společenské transformace.

Jakými prostředky platforma pracuje

Revoluční platforma funguje jako **think-tank, vzdělávací a strategické zázemí**, které vytváří konkrétní, použitelné výstupy:

- **argumentáře k obhajobě antikapitalismu** (pro členstvo, sympatizanty i veřejnost),
- **analýzy současného kapitalismu** (práce, bydlení, dluhy, klimatická krize, imperialismus),
- **aktivistické a organizační příručky** (jak efektivně, udržitelně a materialisticky pracovat),

- **popularizační texty, debaty a vzdělávací akce,**
- **prostor pro politickou formaci, sdílení know-how a strategické myšlení.**

Cílem není uzavřený klub, ale **otevřená infrastruktura**, která pomáhá levici znovu získat schopnost **pojmenovat svět, vysvětlovat jej – a krok za krokem jej měnit.**

Platforma koná schůze – uzavřené, polootevřené (do strany) i zcela otevřené (i pro veřejnost), plánuje a vytváří výstupy, akce v terénu (viz výše).

Na schůzích si členstvo rozděluje úkoly – tvorba textů, účast na akcích, organizace debat, ...

Otázky členství budou řešeny v interním dokumentu (TextB).

Ve stručnosti lze říct, že je platforma otevřena všem s členským, nebo reg.symp. statutem v Levici, kteří souhlasí s jejím ustavujícím dokumentem. Členství nově přichozích by přesto formálně měla platforma potvrdit na schůzi či per rollam.

Platforma nemá v současnosti žádnou vnitřní strukturu, mluvčí, předsednictvo, koordinaci, atd. Pokud to bude CV vyžadovat, může si zvolit garanta/tku.

(Pozn.: Po první s chůzi bylo toto upraveno – máme Výbor a komise)

Ibrahim Kaypakkaya – 53 let od jeho mučednictví

Dnešní výročí mučednické smrti Ibrahima Kaypakkaya 18.května 1973 si připomeneme faktografickou zmínkou v linii textu od Kolektivu Levicové historie z minulého roku:

Ibrahim Kaypakkaya: připomínka života a odkazu

Mučedníkem 18. května 1973

Ibrahim Kaypakkaya (1949–1973) patří k nejvýraznějším postavám turecké revoluční levice 20. století. Narodil se ve vesnici Karakaya v provincii Çorum do chudé rolnické rodiny. Po studiích v Çorumu byl přijat na Istanbulskou univerzitu, kde studoval fyziku a kde se pod vlivem studentského hnutí konce 60. let začal politicky radikalizovat.

Postupně se stal zakladatelem a ideologem tureckého maoistického hnutí. V roce 1972 založil Komunistickou stranu Turecka/Marxisticko-leninskou (TKP/ML) a s ní spojené ozbrojené křídlo TIKKO, inspirované maoistickou teorií lidové války. Jeho spisy patří k základním textům části turecké revoluční levice; věnoval se v nich kritice kapitalismu, fašismu, kemalismu i dogmatismu uvnitř komunistického hnutí.

Jedním z jeho nejvýznamnějších příspěvků byla analýza národnostní otázky v Turecku. Kaypakkaya hájil právo Kurdů na sebeurčení až po odtržení v době, kdy tento požadavek odmítala nebo obcházela i velká část tehdejší turecké levice. Právě tato otevřená kritika kemalismu a postoje ke kurdské otázce z něj učinily mimořádně kontroverzní a sledovanou osobnost.

V lednu 1973 byl zatčen v Dersimu po ozbrojeném střetu, při němž byl raněn. Následně byl vězněn v Diyarbakiru a po několika měsících vystaven brutálnímu mučení. Podle svědectví a vzpomínek jeho blízkých ani přes těžké utrpení nikoho nevyzradil a neodvolal své politické postoje. Dne 18. května 1973 ve vězení zemřel. Bylo mu pouhých 24 let.

Kaypakkayova smrt je dodnes připomínána jako příklad politické represe a státního násilí v Turecku. Pro část turecké, kurdské i mezinárodní levice zůstává symbolem odvahy, odporu proti útlaku a důsledné obhajoby práv dělníků, rolníků, národnostních menšin a všech utlačovaných.

Ibrahim Kaypakkaya 53 let od jeho mučednictví

LEV!CE
Revoluční Platforma

Připomínáme si jeho život, myšlenky a osud jako součást dějin revoluční levice v Turecku.

Ibrahim Kaypakkaya zůstává v naší paměti.

A ještě starším (9 let), ale zajímavým překladem z DİHA / JİNHA (18. 5. 2016):

„Sestra vypráví o Ibrahimovi Kaypakkayovi

Feride Ayata Kaypakkaya říká, že svého bratra Ibrahima Kaypakkaya už nikdy neviděla poté, co si společně zatancovali halay v malém nočním domku typu gecekondu v Ankaře; dodává však, že tím halayem jako by rozptýlil smutnou

atmosféru domu, jako by na něj nebyl vydán rozkaz k zastřelení.

O İbrahimovi Kaypakkayovi, jedné ze symbolických postav revolučního boje v Turecku, který byl umučen v diyarbakirském vězení, vypráví jeho sestra.

Uplynulo 44 let od 18. května 1973, kdy byl İbrahim Kaypakkaya, vůdce Komunistické strany Turecka/Marxisticko-leninské (TKP/ML), jedna z předních postav revolučního hnutí v Turecku, umučen v diyarbakirských žalářích.

Jeho sestra a zároveň kamarádka z dětství Feride Ayata Kaypakkaya vypráví, že jeho první kritika systému začala slovy, jimiž se postavil matce, když se ostatní vymezovali vůči Hasanovi, který pásal vesnický dobytek:

„Jestli je Hasan špinavý, je to ostuda celé vesnice. Ruce člověka, který bojuje, se líbají. Ruce pracujících lidí se líbají. Já si jich vážím.“

Dopis, který İbrahim napsal své rodině v posledních chvílích, pak Feride cituje takto:

„Odcházejí, odcházejí mnozí stateční mladíci. Pro revoluci vždy budou umírat lidé. Otče, netrap se. Odcházejí, odcházejí mnozí stateční mladíci. Není nic zvláštního, že mezi nimi je i tvůj syn. Všechny své sourozence líbám s láskou, všechny vás miluji.“

İBRAHIMŮV PRVNÍ VZDOR

Feride popisuje jeho první kritiku systému takto:

„V naší vesnici byl Buzağcı Hasan, který pásal dobytek. Když ho můj bratr viděl, hned k němu šel a políbil mu ruku. Lidé ve vesnici ho hned kritizovali:

„Hasan je celý špinavý. Spí někde na polích. Jeho ruce vypadají jako želví nohy. Jak můžeš líbat takové špinavé ruce?“

Můj bratr říkal:

„To jsou ruce pracujícího člověka. Jestli se mají líbat nějaké ruce, pak ty jeho. A jestli je Hasan špinavý, je to ostuda celé vesnice. Ruce těch, kdo bojují, se líbají. Ruce pracujících se líbají. Já si jich vážím!“

Když Hasana viděl, hned ho objal. Hasan mu vařil a zval ho k sobě domů. Matka říkala:

„Dítě moje, co jsi to za dítě? Jak můžeš líbat Hasanovy ruce?“

A on odpovídal:

„Mami, jestli mu za jeho práci dáváte jen tolik jídla, aby přežil, je to vaše ostuda. Ostuda celé vesnice. Hasan pase dobytek celé vesnice, ale vy mu dáváte jen tolik, aby neumřel hladu. Kdybyste mu dali víc, žil by lépe.“

„KVŮLI KURDSKÉ OTÁZCE A KRITICE KEMALISMU JE NAPADÁN“

Feride uvádí, že první reakce vyvolal už ve škole, když měl napsat slohovou práci s názvem „Nemám rád zelenou“ (Pozn. ed.: *Zelenou je myšlený politický, konzervativní islamismus, učitel reagoval otázkou: "Takže máš rád rudou?". İbrahim měl rád rudou, stejně jako my*). Díky výborným známkám byl později doporučen na Vysokou pedagogickou školu v Istanbulu (Çapa), kam se dostal.

Kaypakkaya popisuje, že İbrahim četl Maa, Lenina i světové revoluce a byl schopen analyzovat politickou, ekonomickou i sociální situaci své země. Aktivně se zapojil do Federace klubů myšlenek (FKF), kde se ideově rozešel s Doğu Perinçekem.

„Perinçek se ubíral více národoveckým směrem, můj bratr to odmítl. Kvůli svým názorům na kurdskou otázku a kritice kemalismu čelil velkým útokům. Dokonce byl fyzicky napadán. On ale neodpovídal násilím – raději se oddělil.“

Podle Feride byl nebezpečný nejen pro stát, ale i pro některé

skupiny turecké levice.

„NEHCI, ABYS PO MNĚ CHTĚL USTOUPIT“

Feride vypráví o posledním setkání:

„Všude visely jeho fotografie. Byl na něj vydán rozkaz k zastřelení a odměna. Nikdo se k nám neodvažoval chodit. Všichni se báli.

Jednoho dne byl můj bratr Kenan nemocný zápallem plic. Otec s ním chodil po nemocnicích, ale kvůli našemu příjmení ho nechtěli přijmout. Nakonec ho přijali, ale zemřel.

Jednou večer rodiče odešli k sousedům. Náš dům byl neustále sledován a prohledáván. Najednou někdo zaklepal. Otevřela jsem – někdo mi zakryl ústa a vstoupil dovnitř. Byl to İbrahim.

Byl velmi zesláblý. Když se rodiče vrátili, otec mu řekl:

„Synu, pojď, odevzdám tě státu.“

On se rozzlobil:

„To je totéž, jako bys mě zabil.“

Otec mu chtěl dát peníze, ale on měl u sebe jen zbraň. Znovu ho přemlouval. İbrahim řekl:

„Vezmi tu zbraň a zastřel mě, ale nikdy po mně nechtěj, abych ustoupil.“

POSLEDNÍ HALAY

Feride říká, že když nastal čas odejít, İbrahim navrhl:

„Pojďme si zatancovat halay.“

„Byl to tanec plný emocí,“ říká. „V malém gecekundu jsme naposledy zpívali potichu písně a tančili. Pak odešel – a už jsme ho nikdy neviděli.“

Dodává, že kdyby dnes žil, viděl by kontinuitu mezi svou tehdejší linií a dnešním bojem kurdského lidu.

POSLEDNÍ DOPIS

„Odcházejí, odcházejí mnozí stateční mladíci. Pro revoluci vždy budou umírat lidé. Otče, netrap se. Odcházejí mnozí stateční mladíci. Není nic zvláštního, že mezi nimi je i tvůj syn. Všechny své sourozence líbám s láskou, všechny vás miluji.“

Feride dále uvádí, že po jeho smrti byla rodina vystavena represím – někteří byli zatčeni, jiní přišli o práci, další byli vystaveni vyhnanství.“

Připomínka İbrahima Kaypakkayi v Ankaře

(18.května 2026, Ankara-Mamak, Revoluční Platforma strany Levice)

Člen Revoluční platformy levice uctil památku İbrahima Kaypakkayi (umučeného k smrti 18.května 1973 represivním aparátem za asistence CIA) v Ankaře — ve městě, kde Kaypakkaya se svou rodinou určitou dobu žil v gecekundu, tedy v chudém domku doslova „postaveném přes noc“. Právě zde, v dělnickém Mamak-u, měl podle dostupných životopisných pramenů pracovat jeho otec Ali Kaypakkaya, a to v bakim ve onarim, tedy v údržbě a opravách, v 1011. hlavní opravárenské továrně.

Dnešním dělnickým, alevitským a aktivistickým jádrem této části Ankary je Tuzlucaıyır, formálně městská čtvrť či sousedství v okrese Mamak, zároveň se však v místním politickém a sociálním smyslu často chápe šířeji jako celý levicový a alevitský semt, tedy širší čtvrtkový okruh. Ne náhodou se Tuzlucaıyır v levicové paměti označoval také jako „Küçük Moskova“ — Malá Moskva (hovoříme o označení z dob studené války, ne z dneška).

Obr.1: Mamacký magistrát, **Obr.2:** Skuteční teroristé? Imperia- listé! ABD je zkratka pro USA v turečtině. Netušíme, kdo za gra- fiti je, ale obsah je pravdivý

Obr.3: Plakát mládežnické organizace Partizanu (YDG) proti NATO. **Obr.4:** Ulice ze které pochází většina fotek

Právě z Tuzlucaýiru pochází fotografie s improvizovaným pi- ketem. K této formě náš soudruh přistoupil i kvůli opakova- ným varování místního soudružstva, že pořádat v Ankaře ve- řejnou tryznu právě İbrahima za není dobrý nápad — a tím méně tisknout materiály v náhodně vybraném copycentru.

Člen platformy šel od prostoru u Tuzlucaýir Cemevi směrem k Natoyolu; i tato trasa působila symbolicky. Natoyolu zna- mená doslova „cesta k NATO“ a v Ankaře, kde se v roce 2026 připravuje summit NATO, se z prosté místní orientace stává i politická připomínka. Shodou okolností se právě 18. května v centru Ankary, na Yüksel Caddesi, koná čtení prohlášení anti-NATO platformy (oni datum zvolili, aby odpovídalo jiné události, která se bude konat za měsíc, jde patrně o kouzlo náhody).

Obr.5: Alevitská malba, **Obr.6:** Politické plakáty – pozvánka na demo 1.máje a „NATO vypadni“

Cemevi je alevitský modlitební a komunitní dům — místo, kde se koná cem, tedy společná alevitská náboženská a ko- munitní praxe. Tuzlucaýir Cemevi je tak součástí sociální pa- měti čtvrti. To má význam i v souvislosti s Kaypakkayou: İbrahim pocházel z alevitského prostředí a právě mezi Ale- vity, podobně jako mezi Kurdy, se v moderních dějinách Tu- recka často protínaly zkušenosti venkovské chudoby, děl- nické migrace do měst, kulturního znevýhodnění a silnější le- vicové orientace.

Nálepky s İbrahimem byly doslova na každém rohu: v parku naproti cemevi, na autobusové zastávce, na kontejnerech i na dalších místech v okolí. Vylepila je organizace Partizan, která je v Turecku i v diaspoře aktivní také v boji proti NATO. Vedle nich byly v ulicích vidět i další levicové polepy — napří- klad od trockisticko-cliffistické SEP, Socialistické organizace pracujících. Také SEP připomíná İbrahima Kaypakkayu v den jeho umučení: pro jeho odvahu, pro jeho rozchod s kemalis- tickými limity tehdejší turecké levice a pro posun k důsled- nějšímu chápání útlatku, v němž se třídní otázka nedá oddělit od národní, kulturní ani nábožensko-komunitní zkušenosti utlačovaných.

Tuzlucaýir tak v den Kaypakkayovy památky působil jako živý terén paměti: dělnická čtvrt', alevitské komunitní centrum, stopy levicových organizací, připomínka Mamak-u i cesta směrem k Natoyolu. V několika ulicích se tu potkává minulost turecké revoluční levice s dnešním odporem proti milita- rismu, NATO a všem formám útlatku.

Obr.7: Plakát SEP, **Obr.8:** Člen Revoluční Platformy v Yüksel Cd s portrétem İbrahima od PARTIZANu.

Později – připomínka İbrahima na demonstraci proti NATO v ulici Yüksel v centru Ankary (Kızılay). Demonstraci organizo- vala nadstranická platforma, ale byly zde přítomny organi- zace jako Revoluční strana, nebo PARTIZAN (od té má náš soudruh fotografii İbrahima). Členka PARTIZANu měla dlouhý proslov, skandovali jsme jak proti NATO, tak na pa- mátku İbrahima, ale i Haki Karera a dalších, kteří byli umu- čeni ve stejný den – 18.května 1973. Zazněla i slova solidarity s Rojavou a oběťmi imperialismu při agresích USA a jejich sa- telitů proti Íránu a dalším zemím.

Poučení z imperialistické agrese: Proč musí levice stát na straně napadených

(Antonín Hořčica v Deníku Referendum,

<https://denikreferendum.cz/clanek/238617-poucení-z-imperialistické-agrese-proc-musi-levice-stat-na-strane-napa- denych>)

Čtyři roky od začátku ruské invaze na Ukrajinu stále častěji zaznívá volání po kompromisním míru, který ve skutečnosti znamená smíření se s agresí. Jediný spravedlivý mír je mír bez okupace — na Ukrajině, v Gaze i kdekoli jinde.

Čtyři roky od zahájení ruské invaze na Ukrajinu se únava mísí s cynismem a nebezpečnou relativizací. Sílí volání po

„kompromisním míru“, které přehlízí to nejzákladnější: kdo je agresor a kdo napadený. Jako člen strany Levice se hlásím k tomu, že naše strana byla mezi prvními, kdo proti ruské invazi protestovali — už druhý den po jejím vypuknutí na Václavském náměstí. Tehdy nebylo nad čím váhat: imperialismus je vždy imperialismus, ať přichází z kterékoli světové strany.

Dnes se však zdá, že levice v labyrintu geopolitiky ztrácí svou hodnotovou ukotvenost. Její role není v pragmatickém taktizování, ale v neústupném, až umanutém obhajování univerzálních principů lidské důstojnosti a práva na sebeurčení. Vidíme, jak se z antiimperialismu stává selektivní antiamerikanismus, který v odporu k jedné mocnosti oslepl vůči imperiálním ambicím jiné. Tento přístup levici oslabuje a ta pak nedokáže rozlišit mezi úsilím o mír a faktickým přitakáním agresí

Rozchod s pacifismem, který nadržuje agresorovi

Odmítnutí ruské agrese pro mě osobně znamenalo bolestnou zkušenost. Mé trvání na základních levicových principech mě stálo ztrátu řady virtuálních i skutečných přátel i rozchod s hnutím DiEM25, jehož členem jsem byl téměř od jeho počátku. Tehdy pro mě bylo symbolem naděje, že evropská levice dokáže čelit oligarchům i diktátorům. Zlom nastal, když se pacifistický postoj „mír za každou cenu“ změnil v lhostejnost k obětem. Když na lidi padají bomby, požadavek „deeskalace“ se mění v cynický diktát: aby se napadení přestali bránit a agresor upevnil své pozice.

Na sociálních sítích dodnes čelím útokům, kdy mi lidé, se kterými jsem léta sdílel odpor k nespravedlnosti, najednou nadávají do „válečných štváčů“, protože trvám na právu napadeného se bránit. Neustále se vrací narativ o „proxy válce“, který Ukrajincům upírá svébytnost a dělá z nich jen loutky Washingtonu — podobně jako ji jiní kdysi upírali Vietnamcům nebo dnes Palestincům.

Odmítám také konstrukty o „obraně agresí“, kterými někteří levicoví komentátoři v duchu reálné politiky naznačují, že Putinovi „nic jiného nezbývalo“. To legitimizuje právo silnějšího. Agresor musí udělat jedinou věc: odejít. K tomu nepotřebuje žádné zdůvodnění ani „bezpečnostní záruky“.

Napadení mají právo se bránit a my máme povinnost je v tom podpořit. Tento princip je univerzální: i v případech zruďných režimů, jako je ten íránský, zůstává agrese agresí a útok bez mandátu OSN zločinem. Lidé mají právo nebýt okupováni a bombardováni. Jakýkoliv jiný postoj je jen alibi pro kapitulaci před imperialismem.

Mnichovská konference, kšeftování s mírem a válečné zisky

Odmítnutí levicového lavírování však neznamená souhlas s transakčním cynismem, který z míru i války dělá byznys. Právě skončená Mnichovská bezpečnostní konference 2026 to smutně ilustrovala. Viděli jsme neschopnost EU artikulovat vlastní suverénní bezpečnostní politiku a potvrzení Trumpova stylu „kšeftování s mírem“, kde se handluje území za pochybné obchodní ústupky.

Toto myšlení u nás ztělesňuje ministr zahraničí Petr Mačinka. Jeho obdiv k Trumpově transakční diplomacii nelze redukovat na další internetový meme; je to vzkříšení mnichovství a hry „o nás bez nás“. Jeho souboj s Hillary Clintonovou úspěšně cílil na obdivovatele trumpovského vidění světa, což považuji za velmi nebezpečné.

Nemůžeme se divit, že Putin nerespektuje suverenitu Ukrajiny, pokud Washington proti Venezuele a spolu s Tel Avivem proti Íránu provádějí „preventivní úder“ bez mandátu OSN. Navzdory oprávněnému odporu k těmto režimům jsou takové útoky v přímém rozporu s mezinárodním právem.

Tento mocenský cynismus doplňuje realita „obdivovaného“ českého zbrojařství. Holding CSG miliardáře Strnada díky válce v roce 2024 téměř ztrojnásobil zisk na 13 miliard korun a v roce 2025 dále roste.

Uznání práva na obranu však neznamená, že se z něj má stát stroj na soukromý zisk. Vojensko-průmyslový komplex by měl přejít pod veřejnou kontrolu a válečné zisky by měly být vyvlastněny prostřednictvím stoprocentní daně.

Skutečný antimilitarismus dnes znamená vzít zbrojařům motivaci k prodlužování konfliktů. Miliardy vydělané na válce mají sloužit k záchraně životů a poválečné rekonstrukci, nikoli k budování soukromých impérií.

Boj ukrajinské levice na dvou frontách

Evropská levice je v otázce Ukrajiny rozdělená a neschopná jasně postojet. Ilustrací bylo hlasování v Evropském parlamentu k výročí invaze 24. února 2026. Většina frakce The Left se zdržela nebo hlasovala proti rezoluci na podporu napadené země, což považuji za ostudné selhání. Světlou výjimkou bylo jen 8 ze 46 europoslanců (většinou ze severské levice a po jednom z Francie a Řecka), kteří se nebáli postavit za právo Ukrajiny na obranu.

U nás tuto rezignaci na solidaritu zosobňuje uskupení Stačilo!. Pod levicovou nálepkou parazitují na strachu a fakticky nahrávají agresorovi. Na druhé straně stojí polské Razem či skandinávská levice, které podporují právo na obranu jako nezbytný předpoklad pro spravedlivý mír.

Moje podpora Ukrajiny není nekritickým obdivem k tamní Zelenského vládě ani přehlížením nacionalismu a dalších nedostatků ukrajinské vlády. Partnerem mi není abstraktní „ukrajinský národ“, ale konkrétní levicové síly bránící zemi před okupací, jako jsou Socialnyj ruch (Sociální hnutí), odboráři, anarchistická síť Solidarity Collectives (Kolektivy solidarity) a feministické kolektivy. Bojují na dvou frontách — proti ruskému agresorovi i proti neoliberalnímu tlaku vlastní vlády, která i během války osekává pracovní práva.

Vzhledem k tomu, že většina české levice tyto hlasy ignoruje, považuji za nutné uvést alespoň některá jména a jejich publikace. Zásadním zdrojem informací je časopis Spilne/Commons. Jedním z důležitých hlasů je historik a nyní voják Taras Bilous, který v rozhovoru pro časopis Jacobin jasně popsal situaci ukrajinské levice i realitu společnosti ve válce a své vnímání Trumpových mírových jednání. Dále je třeba zmínit právníka a dlouholetého představitele Sociálního hnutí Vitalije Dudina zabývajícího se postavením odborů ve válečné ekonomice, nebo články politologů Hanny Perekhody a Denyse Pilashe a historika Vladyslava Starodubceva.

Skláním se také před ruským mírovým hnutím a jeho odvaze čelit paranooi Putinova režimu, který obětuje vlastní lidi pro iluzi sféry vlivu.

Spravedlnost bez dvojího metru

Nesmíme relativizovat bezpráví jen proto, že se děje i

jinde. Pokud jako levice odsuzujeme agresí v Gaze nebo útoky Izraele, musíme se stejnou razancí odsoudit i tu ruskou. Jedinou přípustnou pozicí pro levici je „solidarita s utlačovanými světa“ — to je ten jediný „tábor“, ke kterému máme být jako levičáci loajální.

Čtyři roky války nás naučily, že mír bez spravedlnosti je jen odložená agrese. Levice se nemůže schovávat za abstraktní pacifismus či antimilitarismus, pokud tím fakticky přijímá diktát silnějšího.

K výročí narození Karla Marxe

(Miroslava Holanová)

5. května si připomínáme dvěstěosmé výročí narození Karla Heinricha Marxe, nenáviděného i zbožňovaného filosofa, kritika klasické ekonomie, teoretika dělnického hnutí, socialismu a komunismu.

Tendencí dnešní doby je pokládat Marxe za okrajového reprezentanta nevýznamného filozofického směru, jenže tomuto pojetí tak trochu odporuje to, že v roce 2018 byla ku příležitosti výročí 200 let od jeho narození Marxovi odhalena socha v jeho rodném městě Trevír. Slavnostního odhalení tohoto pomníku v nadživotní velikosti se zúčastnil také Jean-Claude Juncker, předseda Evropské komise. Dle něj Marx nemůže za zločiny komunismu a měl by být chápán v kontextu své doby. Chápání Marxe jenom v kontextu své doby do jisté míry odporuje názor Tomáše Garriguea Masaryka, který v díle Velicí mužové, (viz <https://www.digitalnikni-hovna.cz/mzk/view/uuid:6764ec00-5670-11e3-ae59-005056827e52?page=uuid:9962b700-5e68-11e3-ae93-001018b5eb5c>) napsal „Marx v XIX. století byl nejgeniálnějším myslitelem. Není jednoho národohospodáře, který by se Marxem nezabýval. Sám jsem se od něho mnoho naučil. Jeho působení bylo ohromné. Marxismus vynutil reformy. Sociální reformy jsou prací ideí Marxových. Na duchovní směry, politiku vlád, na vše měl marxismus

Avantgarda

(Patrik Vágner)

Avantgarda, slovo, jež pro některé jedince nemá žádný význam, pro nás má ale svobodomyšlný význam. Vidíme v tom odmítání sociální nespravedlnosti, z toho plynoucí příklon k radikálním politickým hnutím, například ke komunismu, anarchismu. Podstatným rysem je hledání nových obsahů a forem.

Vratme se o sto let nazpět. Do období války, první světové války, jak ji nazvali historici. Do období krachu evropských humanitních ideálů. Současně s tím nastupuje idea nové a spravedlivější společnosti přicházející s říjnovou revolucí. Souběžně s těmito událostmi probíhá bouřlivý rozvoj techniky a vědy. Společnost se po válce nachází ve víře v utopistickou vizi nového světa ovládaného strojem. Vystřízlivění z utopických snů přinesla hospodářská krize, která otřásla avantgardní vírou v zázračnou moc techniky a ve zrod nového člověka.

Kořeny avantgardního myšlení můžeme zaznamenat už v polovině 19. století.

Píše se rok 1848. Objevují se hlasy po tom, aby literatura nebyla řečnictvím jednotlivce, ale sociální prací a politickou činností spojenou s širokými lidovými vrstvami a národem. Hlavním představitelem byl Charles Baudelaire.

Právo na důstojný život začíná tím nezákladnějším — ne být okupován a ne být bombardován. Skutečný levicový závazek znamená podporovat právo na obranu a stavět se proti všem formám imperialismu — ať přicházejí z Moskvy, Washingtonu nebo odjinud. Součástí tohoto závazku je i požadavek, aby zbrojní průmysl podléhal demokratické kontrole bez možnosti kumulovat válečné zisky.

Jediný spravedlivý mír je mír bez okupace — na Ukrajině, v Gaze i kdekoli jinde.

vliv.“ Marxovo myšlení ovlivnilo také reformní socialisty v období tzv. pražského jara nebo podobně orientovanou jugoslávskou skupinu Praxis. Tolik k Marxově nevýznamnosti.

Často diskutovaným Marxovým dílem je Kapitál. Bezpochyby se jedná o rozsáhlou a podrobnou ekonomickou teorii, jejíž interpretace v současnosti může být vést ke značně rozdílným názorům. Ale podle mého mínění je zásadním Marxovým dílem ve spolupráci s Bedřichem Engelsem Komunistický manifest. Přečtěte si ho a pochopíte.

Pokud je o komunismus, v Kritice Gothažského programu Marx napsal „...až s všestranným rozvojem jednotlivců vzrostou i výrobní síly a všechny zdroje sdruženého bohatství potečou plným proudem, společnost bude moci vepsat na svůj prapor: Každý podle svých možností, každému podle jeho potřeb.“

Opravdu si tato vize komunismu zasluhuje odsouzení v trestním řádu?

On a další prokletí básníci v této době odsuzovali umění pro umění a romantismus a žádali, aby se básník svou činností zapojoval do veřejného dění, což jsou ideje, které později vzala avantgarda za své.

Anarchismus byl hlavní směr, který v avantgardě byl ve 20. století. Anarchisté usilovali o sociálně spravedlivou společnost bez sociálních rozdílů a jiné nadvlády člověka nad člověkem. Odmítali veškerou státní moc a stát považovali za největší překážku k osvobození lidí.

V Čechách se sdružovali v časopisu Nový kult, jehož redaktorem byl Stanislav Kostka Neumann. Byl to novinář, básník a překladatel. Literární začátky sahají k dekadenci a přes anarchismus dospěl ke komunismu. Byl členem hnutí Omladina, za což byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 14 měsíců do těžkého žaláře, z čehož mu byly započítány 4 měsíce, které strávil ve vyšetřovací vazbě. Stal se význačným anarchistou a vůdčí osobností generace anarchistických buřičů. V roce 1945 byl jmenován národním umělcem.

Dalšími členy Nového kultu, kteří do časopisu přispívali, byli Viktor Dyk, František Gellner, Karel Toman a Fráňa Šrámek, kteří jako Neumann byli představiteli generace

anarchistických buřičů.

Tvorba Fráni Šrámka byla ovlivněna impresionismem, antimilitaristickými až pacifistickými postoji. Jeho díla měla značný vliv na mladou generaci mezi světovými válkami. Některé jeho básně se staly revolučními písněmi proletářů. Jako Neumann i Šrámek byl v roce 1905 dvakrát vězněn za účast na demonstraci a pro antimilitaristickou báseň Píšu mi psaní. Jeho dílo lze rozdělit do tří základních témat: 1 – příroda, 2 – odpor k válce, 3 – milostný vztah mladých lidí, neschopnost se podříditi konvencím.

František Gellner byl básník, fejetonista a malíř. Jeho dílo je ovlivněno anarchismem, básně mají blízko k lidovému popěvku. Používá banální rýmy, nepoetická slova, častá je u něho i nemetaforičnost (na rozdíl od symbolistů). Svými verši chce vědomě šokovat poklidné měšťanstvo, užívá vulgarismy. V roce 1914 narukoval do rakousko-uherské armády a byl odvelen na haličskou frontu, kde záhadně zmizel, asi umírá, přesné datum smrti není známo.

Další představitel anarchismu byl Jaroslav Hašek, český spisovatel, publicista a novinář. Autor druhé nejprekládanější knihy české literatury Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války, kterou ale nestačil dokončit. Ve čtyřech letech mu lékař diagnostikoval srdeční vadu. Proto se svým bratrem Bohuslavem strávil dětství u svého dědečka na venkově. Po maturitě se začal živit výhradně novinářinou a literaturou. V té době se také seznámil s českými anarchisty. Začal vést bohémský a tulácký život. S bratrem prošel pěšky Slovansko, Halič a Maďarsko. V roce se stal redaktorem anarchického časopisu Komuna a byl za svoji činnost uvězněn. Účastnil se 1. světové války, kde vstoupil do legií, ale opustil je a přidal se na stranu bolševiků, kde se stal rudým komisařem. Po 1. světové válce se vrátil do Československa, ale byl zklamán vývojem, tak se uchýlil do Lipnice nad Sázavou, kde začal psát svůj nejznámější román Osudy dobrého vojáka Švejka, který nedokončil kvůli předčasnému úmrtí.

Další směr byl surrealismus (výslovnost surrealismus). Je to evropský umělecký směr, ale také životní styl, který usiluje o osvobození mysli, zdůrazňuje podvědomí. Snaží se o zachycení snů, představ, pocitů a myšlenek. Nejlépe byl zachycen v krátkometrážním filmu Andaluský pes od Luise Buñuela a Salvadora Dalího. Surrealismus je stále aktivní směr, ačkoliv se od původních myšlenek značně vzdálil. Zpočátku byli surrealisté nepolitictí, ale opírali se o filosofický idealismus. Později si začali uvědomovat nutnost vyjádřit se k tehdejšímu společenskému řádu. Učinili to veřejným protestem proti kolonialismu. Z toho vyplýval příklon k levici a obdiv k SSSR a k marxismu, ale také byli mezi prvními, kteří prohlédli zrůdnost stalinského režimu, a došlo na čas ke sblížení s trockismem. Dokonce někteří se stýkali s Trockým.

Mezi hlavními představiteli v malířství byla Frida Kahlo, mexická malířka z počátku 20. století. Malovala ve stylu původní mexické kultury, kterou mísila s prvky realismu, symbolismu a surrealismu. Jako spousta umělců i ona se svým mužem Diegem Riverou podporovala komunismus. Osobně se setkala s Trockým, kterého ubytovali ve své vile v Mexiku. Měla s ním dokonce krátký románek.

Další byl Luis Buñuel Portolés, španělský filmový režisér tvořící nejvíce v Mexiku a ve Francii. Je považován za jednu z nejvýznamnějších osobností dějin kinematografie. Ve své tvorbě byl ovlivněn Sigmundem Freudem. Velkým motivem pro něj byly sny, byl jimi velmi fascinován,

a náboženské motivy. I když byl ateista, víra ho silně přitahovala, ale byl velkým odpůrcem katolické církve. Jeho nejznámější filmy jsou Anděl zkázy, Nenápadný půvab buržoazie, Ten tajemný předmět touhy, Kráska dne.

Cíle skupiny surrealistů v ČSR se samozřejmě odvíjely od surrealismu světového, především byly ovlivněny manifestem André Bretona z roku 1924. Představitelé této skupiny byli převážně bývalí členové Devětsilu, například Karel Teige, Bohuslav Brouk, Jaroslav Ježek, Vítězslav Nezval, Toyen.

Karel Teige byl český levicově orientovaný kritik a teoretik umění, výtvarný umělec, publicista a překladatel z francouzštiny. Jako teoretik a vůdčí osobnost československé meziválečné avantgardy zasáhl do téměř všech uměleckých odvětví – od architektury přes výtvarné umění, divadlo, film, fotografii, typografii až k literatuře. Podílel se na vzniku a formování poetismu a ovlivnil také české přijetí surrealismu.

Vítězslav Nezval byl český básník, spisovatel a překladatel, vůdčí osobnost českého surrealismu, národní umělec, člen Komunistické strany Československa, vyznamenaný zlatou medailí Světové rady míru.

Dalším představitelem byl ze začátku Egon Bondy, vlastním jménem Zbyněk Fišer. Koncem 40. let se poznal s Karlem Teigem a Závišem Kalandrou a navázal přátelství s básníkem Ivem Vodsedálkem, nonkonformní literátkou Janou Krejcarovou, později s výtvarníkem Vladimírem Boudníkem a spisovatelem Bohumilem Hrabalem. S Janou Krejcarovou navázal též intimní vztah a v roce 1949 s ní připravil surrealistický sborník Židovská jména, který obsahoval 15 textů. Už v 17 letech vstoupil do KSČ, ale po únoru vystoupil. Živil se krátce drobnými krádežemi a pašováním. Zájem o filosofii, především marxistickou, čínskou a indickou, ho přiměl k návratu ke studiu. Pracoval jako noční hlídač v muzeu a od roku 1967 dostával invalidní důchod.

Jeden z nejvýznamnějších surrealistů v Čechách je filmový režisér a animátor Jan Švankmajer, který dlouhodobě tvořil se svojí ženou Evou Švankmajerovou. Svoji tvorbu čerpal hlavně ze snů, odmítl vyznamenání od Václava Klause se slovy, že stát je organizované násilí a že on stál vždycky na druhé straně. Svým dílem ovlivnil Tima Burtona nebo Terryho Gilliama, spoluautora proslaveného Monty Pythonova létajícího cirkusu.

Beat Generation je skupina umělců, která vznikla v USA po druhé světové válce. Hlavními představiteli a zakladateli jsou William Seward Burroughs, Allen Ginsberg, Neal Cassady a Jack Kerouac. Skupina kladla velký důraz na osobní svobodu, experimentovali s drogami, toulali se po světě, jako mezi prvními vnesli důraz na ochranu životního prostředí a přinesli zájem o východní filosofii, hlavně o buddhismus. Čerpali ze svých životů, byli hlavními inspirátory hnutí hippies.

Allen Ginsberg – největší vliv na něj měla jeho matka, ruská Židovka levicového smýšlení, která trpěla duševní poruchou, což ho výrazně ovlivnilo. Cestoval po Americe, Evropě i Asii. Z Kuby, kde kritizoval vládní úřady, byl vyhoštěn. V roce 1965 byl dokonce vyhoštěn z Československa. Tisk jej obvinil z kažení československé mládeže. Zajímá se o americkou, evropskou i asijskou kulturu. Z asijské ho zaujal indicko-japonský zen-buddhismus. Výrazem jeho snahy o sblížení západního a východního filozofického myšlení bylo založení Kerouacovy školy osvobozené poetiky. Celý život bojoval za práva chudých a za životní

prostředí, byl velký odpůrce kapitalismu.

William Seward Burroughs byl americký spisovatel a výtvarník. Burroughs byl primární postavou Beat Generation a hlavním postmodernistickým autorem, jehož vliv je považován za vliv na řadu oblastí populární kultury i literatury. Burroughs napsal osmnáct románů a novel, šest sbírek povídek a čtyři sbírky esejů. O jeho rozhovorech a korespondenci bylo vydáno pět knih. Spolupracoval také na projektech a nahrávkách s řadou interpretů a hudebníků a dělal mnoho filmů. Také byl krátce znám pod pseudonymem William Lee. Burroughs vytvořil a vystavil tisíce obrazů a dalších vizuálních děl, včetně jeho slavných „Gunshot Paintings“. Na začátku působil v Evropě, dokonce v Praze, kde se zapojil do protinacistického odboje, ale neúspěšně, ne z jeho strany, ale aspoň pomohl utéct Židovce, kterou si naoko vzal za ženu, aby mohla vycestovat z Československa. Celý život bojoval proti manipulaci a ovládnutí, což dal i do svých románů. Nejznámější je Nahý oběd, který napsal pod vlivem tvrdých drog. Svoji tvorbou ovlivnil spoustu umělců, hlavně nastupující hnutí punku. Mezi jeho příznivce patřila básnička a punková hudebnice Patti Smith, která ho dokonce prohlásila za svého duchovního otce, ale ovlivnil i jiné umělce.

Jack Kerouac patří mezi nejznámější autory svými autobiografickými romány, ze kterých často pramení jeho silná láska k matce. Nejslavnějším románem tohoto spisovatele zůstává dílo Na cestě. Byl povolán do námořnictva, byl ale propuštěn pro psychické problémy. Jeho poezie je ovlivněna asijskými vlivy, především zen-buddhismem a starou čínskou poezií. Ovlivnila ho především forma haiku, což je báseň o 17 slabikách. Často čerpal ze svých zážitků, kdy se toulal po Státech.

Lawrence Ferlinghetti, který se ale za beatnika nepovažuje, ale bohémy a beatniky podporoval, vybudoval nakladatelství a vydavatelství City Lights Books. Za vydání Kvílení byl obžalován, ale nakonec osvobozen. Považuje se za buddhistického anarchistu. Na začátku psal poezii pod vlivem LSD. V 60. letech působil na Kubě, kde se osobně setkal s Fidelem Castrem, kterého podporoval. Svoji poezii píše hovorovým jazykem. Je stále politicky aktivní. Navštívil Nagasaki 6 týdnů po svržení atomové bomby a po tom, co tam viděl, začal zastávat silné pacifistické názory. Ke 100. narozeninám si nadělil jako dárek životopis a letos 24. března oslavil krásných 101 let a i

přes vysoký věk se stále snaží být literárně činný.

Další styl je existencialismus. Propagátoři neměli jednotné názory, některé myšlenky si i protirečí, jiné se vzájemně vylučují, proto lze říct, že v existencialismu lze rozlišit několik základních proudů. Nejčastěji se dělí na dvě části, teistický a ateistický. Představitelé jsou Jean-Paul Sartre, Albert Camus. Navazují na některé myšlenky F. Nietzscheho. Směr se začínal tvořit ve 40. letech a hlavně po 2. světové válce. Politicky výrazní existencialisté tíhli většinou doleva, věřili, že existence předchází podstatu. Kláden byl velký důraz na to, jaký chce jedinec být a jakým se činí. Klade důraz na budoucnost a na sebe. To vedlo k odmítnutí Boha i křesťanské morálky. Názor na svobodu měli takový, že je k ní člověk donucen a musí stále před něčím volit a vybírat.

Jean-Paul Sartre byl francouzský filozof, spisovatel, dramatik, literární kritik a politický aktivista. Jako jeden z hlavních představitelů existencialismu a marxismu ve francouzské filosofii 20. století patří mezi nejvýznamnější postavy poválečné kultury v Evropě. Odmítl Nobelovu cenu na protest proti válce ve Vietnamu. Po válce se jeho politické postoje přibližovaly komunistické straně, jejím členem se však nikdy nestal. Jeho vztah ke KS poněkud ochladl v roce 1956 po sovětské intervenci v Maďarsku. Před sovětským komunismem vždy upřednostňoval spíše různé alternativní verze komunismu, např. Titův v Jugoslávii, Castrův na Kubě a Maův v Číně. Od šedesátých let kritizoval komunismus zleva a stal se protektorem anarchistických, ultralevicových proudů. Pobýval na Kubě při revoluci, o které napsal knihu Uragán nad cukrem.

Českým undergroundem se rozumí neoficiální kulturní proud (subkultura), který se jasněji vydělil v době normalizace v sedmdesátých letech 20. století. Jeho představitelé byli spojeni zásadou tvořit zcela svobodně a neuzavírat žádné kompromisy s režimem a jeho kulturními institucemi.

Mezi hlavní představitele patří Egon Bondy, Ivan Martin Jirous zvaný Magor, český básník, publicista a výtvarný kritik, vůdčí osoba českého undergroundu. Spolupracoval s nezávislou rockovou skupinou The Plastic People of the Universe

Proč mít jen jednu zdravotná pojišťovnu

(Miroslava Holanová)

V současné době působí v České republice sedm zdravotních pojišťoven, což jsou zhruba dvě procenta počtu zdravotních pojišťoven v první republice a o 20 méně než v období boomu vzniku podnikatelských subjektů v devadesátých letech minulého století. Jedním z důvodů jejich vzniku byl předpoklad, že větší konkurence automaticky znamená zvýšení kvality služeb/produktů v důsledku konkurence.

Neznamená. Dnešních sedm kohoutů zbylých po sloučení či přímo zániku těch ostatních má na přetahování se o klienty k dispozici jenom systém benefitů a kvalitu uživatelské aplikace. Benefity se přitom výrazně neliší, téměř všechny pojišťovny podporují prevenci formou příspěvků na očkování, sport, dentální hygienu, pro děti a pro seniory. Navíc, jak ukázal Jakub Zámečník ve své bakalářské práci Systém zdravotního pojištění v České republice

www.jsmelevice.cz

(https://theses.cz/id/0513q9/Bakalarska_prace_Zamecnik.pdf), benefity zdravotních pojišťoven nejsou příliš využívány. Pravda, uvedená práce je čtrnáct roků stará, za tu dobu se mohlo mnoho změnit, ale obávám se, že chuť a hlavně sílu starat se o porovnávání a využívání nabídek různých pojišťoven má čím dál tím méně lidí. Mnohé benefity je třeba nejdřív zaplatit ze svého a teprve zpětně požádat pojišťovnu o proplacení. Lidé musí bohužel často horší problémy – bydlení, jak ufinancovat náklady na vzdělání dětí (i když by alespoň to základní a střední mělo být bezplatné), jak se vyrovnat s frustrujícím prostředím... Zkrátka benefity, tedy lepší služby, rozhodně ospravedlněním existence více než jedné zdravotní pojišťovny nejsou.

Zato na straně nevýhod stávajícího systému je přešel zbytek položek. Na straně systému k nim patří zbytečná

složitost, administrativní náročnost, nutnost poskytovat v případě potřeby půjčky zaměstnaneckým pojišťovnám (to jsou všechny kromě VZP, ale proč zaměstnanecké, když je může využívat kdokoliv?), kontrolovat sedm různých subjektů s různými interními předpisy... Navíc přehled o všech pojištěných bez ohledu na pojišťovnu vede VZP, čili v případě ostatních pojišťoven jde o zbytečné duplikování údajů. A to všechno samozřejmě stojí peníze.

Klientům komplikuje život hlídání termínů, v kterých je možné pojišťovnu změnit (což lze provést jenom jednou do roka) a v nemalé míře i to, že ne všechna zdravotnická zařízení či lékaři mají smlouvu právě s jejich pojišťovnou.

Historické stránky

Historie je polem třídního boje. Připomínáme činy revolucionářstva, osvobozeneckých hnutí a krvavé stopy imperialismu. Stránka pro každého, kdo nezapomíná a nezrazuje.

Rosa Luxemburg, zavražděna kapitalisty

(Mediální komise)

Dnes, 15. ledna, si připomínáme 106. výročí mučednické smrti Rosy Luxemburg, revoluční socialistky, ortodoxní marxistky a protiválečné aktivistky. Narodila se 5. března 1871 v Polsku do sekulární židovské rodiny. V roce 1897 získala právní doktorát z politické ekonomie a prošla řadou sociálně-demokratických stran, Spartakovskou ligou a spolu s Karlem Liebknechtem vedla Komunistickou stranu Německa (KPD, založena 1. ledna 1919).

R. Luxemburg podporovala participaci KPD na volbách do parlamentu Výmarské republiky, ale byla přehlasována.

V reakci na Spartakovské povstání, které následovalo (a které ustavilo několik krátce trvajících radových republik - v Bavorsku, Brémách, Sasku, Würzburgu a Alsasku-Lotrinsku), německý kancléř, lídr sociální demokracie (SPD) a, ironií osudu, bývalý student Luxemburg vyslal fašistické bojůvky Freikorps potlačit povstání Spartakovců. Luxemburg byla mučena antisemitou Pabstem a zastřelena, stejně jako Liebknecht. Její tělo bylo svrženo do berlínského kanálu Landwehr.

Vraždy vedoucích představitelů KDP byly jen začátkem velké vlny, tisíce dalších členek a členů KDP, ale i jiných revolucionářek*ů byly zavražděny paramilitárními Freikorps a fašizujícím se sociálně-demokratickým režimem. Řada lidí zemřela kvůli pouhému falešnému udání, ačkoliv s politikou neměli nic společného.

V Berlíně se každoročně k výročí mučednictví koná připomínková "Liebknecht-Luxemburg Demonstration" (LL-Demo). Rosa Luxemburg byla kritičkou Lenina v otázce „předvojové úlohy strany“, prosazovala větší roli dělnických rad a demokracie zdola. Jsou dobře známy také její citáty ohledně svobody slova: „Skutečná svoboda je vždy svoboda těch, kteří myslí jinak“. (Byl použit i na

Zkrátka v systému s více zdravotními pojišťovnami silně převažují ztráty, zatímco přínosy jsou prakticky nulové. Tohle dokonce pochopili v roce 1948 i ve Velké Británii a založili National Health Service (<https://www.nhs.uk/>) jako jediný veřejně financovaný zdravotní systém, který se dál rozvíjí, viz např. National Institute for Health and Care Excellence (<https://www.nice.org.uk/>).

Ovšem ten nejzávažnější důvod, proč mít jen jednu zdravotní pojišťovnu je, že to je první krok na cestě k nutné změně systému zdravotnictví. Protože zdraví nesmí být předmětem kšeftu.

disidentské proti-demonstraci 17. ledna 1988 proti Honeckerově režimu SED - který se snažil památku Rosy Luxemburg zneužít ve svůj prospěch).

Všechnu moc lidovým radám! Rosa Luxemburg je nesmrtelná!

Nenechme se nikým zviklat!

(Mediální komise, 20.1.2026)

V Den Martina Luthera Kinga a v předvečer prvního výročí „Trump 2.0“ přejeme hodně sil všem obyvatelům Spojených států bojujícím nyní proti fašismu, před nímž King varoval.

Před 59 lety ve své knize „Kam se vydáme? Chaos nebo komunita“ King předvídal „návrat nepřikrášleného útlatku, případně zavedení domácí formy fašismu“. Na sklonku téhož roku, 1967, volal po masivní občanské neposlušnosti proti ekonomické nespravedlnosti, která, jak psal, je „neoddělitelná od mezinárodní krize chudých, vyvlastněných a vykořisťovaných celého světa.“

Další dekády řádění „obřích trojčat“, jak King označoval rasismus, ekonomické vykořisťování a militarismus, vyúsťují v současné době do oné domácí formy fašismu. Ale jak psal King v kázání, které v Memphisu hodlal přednést stávkujícím popelářům, ale po svém zastřelení to již nemohl uskutečnit:

„Vy zde ukazujete, že dokážeme držet pospolu. Teď je důležité, abyste zůstali pospolu. Řekněte všem v této komunitě, že vydržíte až do konce, dokud nebudou splněny všechny požadavky. A řekněte: „Nenecháme se nikým zviklat.““ Pobízel v něm také ke generální stávce a popisoval plánovaný pochod na Washington. „Pojďme po tisících...Nic se dít nebude, dokud nebudeme vyvíjet nátlak.“

Doufáme v hojnou účast ve stávkách, které se mají konat zítra všude napříč USA od 14:00 místního času.

Život znamená zaujmout stranu

(Mediální komise, 23.1.2026)

Včera jsme si připomněli výročí narození Antonio Gramsciho - kterého se fašismus pokusil umlčet vězením, ale který i odtud dokázal dát levici nástroje platné dodnes.

Gramsci byl v roce 1926 uvězněn Mussoliniho režimem. Prokurátor cynicky prohlásil, že je třeba „zabránit tomuto mozku pracovat po dvacet let“. Vězení jeho myšlení nezlomilo - naopak. V těžkých podmínkách, se zničeným zdravím, psal Vězeňské sešity, jednu z nejlivnějších děl

marxistické teorie 20. století. Zemřel krátce po propuštění – jako oběť fašistického útlaku, ale i jako intelektuální bojovník, který se nevzdal.

Jeho klíčovým přínosem bylo pochopení hegemonie moci, která nevládne jen násilím, ale souhlasem, kulturou, „zdravým rozumem“ doby. Fašismus (a dnes neoliberalní kapitalismus) neudrží svou vládu jen policií, ale tím, že si podmaňuje každodenní myšlení lidí.

„Krise spočívá právě v tom, že staré umírá a

nové se nemůže zrodit; v tomto interregnu se objevuje široká škála morbidních symptomů.“ (Vězeňské sešity)

„Všichni lidé jsou filozofy, každý ovšem svým vlastním způsobem a většinou nevědomě, neboť i v sebemenším projevu jakékoli intelektuální činnosti – totiž v jazyce – je obsaženo určité pojetí světa.“ (Vězeňské sešity, volně)

„Nenávidím lhostejné. Věřím, že život znamená zaujmout stranu. Kdo skutečně žije, nemůže nebýt občanem a strákem...“

Lhostejnost je letargie; je to parazitismus; je to zbabělost; není to život.“ („Nenávidím lhostejné“)

Gramsci nám připomíná, že antifašismus není jen akcí proti aktuálním projevům fašismu, ale především dlouhodobým bojem o kulturu, vzdělání a sebevědomí utlačovaných. A že i v nejtemnějších podmínkách lze klást otázky, které jednou pomohou svět změnit.

Den památky obětí Holocaustu

(Mediální komise, 27.1.2026)

Den památky obětí holocaustu 27. leden se do dějin zapsal jako den, kdy Rudá armáda osvobodila koncentrační vyhlazovací tábor Auschwitz - Birkenau.

Právě toto datum bylo Valným shromážděním OSN vybráno jako připomínka všech, kteří zemřeli násilnou a krutou smrtí nejen v Osvětimi, nejen v ostatních koncentračních táborech, ale všech, kterým se stala fašistická nacistická doktrína, že jeden národ je nadřazený a jiné skupiny lidí méněcenné, osudnou.

Společně s uctěním památky všech Židů, Romů, homosexuálů, Slovanů, sociálně slabých a vyloučených, politických odpůrců, antifašistů a všech ostatních je důležité si uvědomit, že se ve společnosti opět pomalu normalizují narativy, které vedly k této hrůzostrašné katastrofě. Nejde přitom o popírání či zlehčování skutečného antisemitismu, který dnes reálně existuje a projevuje se – ať už v otevřeném glorifikování nacistických kolaborantů, jako v případech aféry kolem Jaroslava Hunky, nebo v normalizaci extremistických gest a symboliky ze strany vlivných aktérů, včetně veřejně sledovaných excesů Elona Muska.

Odmítáme však zneužívání pojmu antisemitismus k delegitimizaci propalestinských demonstrací a umlčování kritiky politiky státu Izrael. Skutečným problémem je širší a systémový nárůst útoků na menšiny, házení viny na „nepřízpůsobivé“, orientace na politiku síly a války či brutální

www.jsmelevice.cz

útoky komand typu ICE na civilisty (viz dění v USA). Je na nás, v jakém světě chceme žít.

Ale události minulé nás mohou poučit, že nesvoboda se nezrodila ze dne na den, ale pomalu docházelo k postupné toleranci jednotlivých projevů, které k ní vedly a zároveň se oči upínaly k nepravým viníkům. Buďme ostrážiti a nedopustíme, aby se historie opakovala.

6 let strany Levice

(Mediální komise, 18.2.2026)

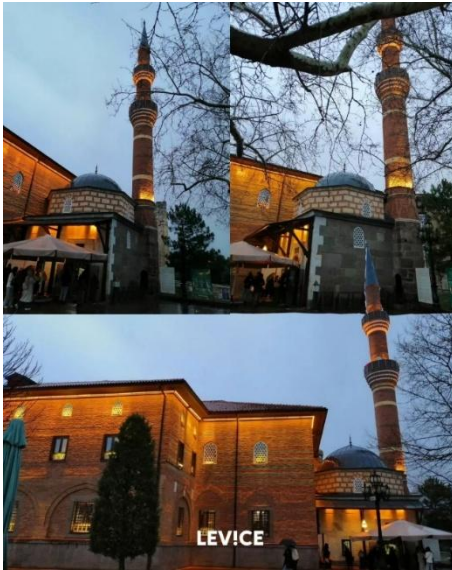
18. února, oslaví Strana Levice šest let od své registrace. Její příběh se začal psát v roce 2020, kdy se spojily dvě zásadní síly: Strana demokratického socialismu, která odváděla důležitou práci už od vzniku samostatné České republiky, a aktivní iniciativa Skutečná levice. Toto spojení historické zkušenosti a nové energie vytvořilo základ pro moderní stranu, která dnes dává jasný a srozumitelný hlas radikální levici v naší zemi.

Za šest let své existence se Levice stala plně etablovanou a perspektivní politickou silou. Nezůstala jen u teorie, ale aktivně se účastnila voleb na všech úrovních – od těch komunálních až po evropské. Zároveň se jí podařilo oslovit řadu nových členek a členů, kteří v ní našli prostor pro své přesvědčení. Strana je také pevnou součástí občanského aktivismu; její zástupce bylo možné potkat na nespočtu demonstrací, ať už šlo o protesty proti rasismu a imperialismu, nebo o vyjádření nesouhlasu s návrhy pravicových vlád, které dopadají na běžné lidi. Dnes Levice funguje jako zastřešující platforma pro všechny, kdo hledají důslednou levou alternativu. Její význam potvrzuje i fakt, že je v současnosti jediným českým plnohodnotným zástupcem ve Straně evropské levice (Party of the European Left). Díky tomu má česká radikální levice přímé spojení s partnery po celé Evropě a může se podílet na řešení problémů, které přesahují hranice našeho státu.

Přání k postním svátkům

(Mediální komise, 25.2.2026)

Ramadán je měsícem půstu, solidarity a spravedlnosti. V čase, kdy mnozí prožívají Ramadán ve stínu války a útlaku, přejeme sílu, klid a naději všem, kdo jej slaví. Vzácný časový souběh Ramadánů a křesťanské postní doby poskytuje příležitost k společné reflexi a

odmítnutí podněcování xenofobie k mocenským účelům.

رمضان مبارك

Remezan pîroz be

Ramazan mübarek olsun

رمضان پیروز بیت

رمضان مبارك

Remezan pîroz bo

Mír a důstojnost všem.

Lepa Radić

(Mediální komise)

Dne 9.února jsme si připomněli výročí nesmrtelnosti Lepy Radić, která se během druhé světové války stala symbolem odporu. Narodila se 19. prosince 1925 v bosenské obci Gašnica. Ve svých 15 letech se zapojila do protinacistického hnutí jako členka komunistické mládeže a

později i Komunistické strany Jugoslávie a bojovala v řadách partyzánů proti okupantům a fašistickým jednotkám.

V únoru 1943 byla při bojích proti 7. SS divizi „Prinz Eugen“ zajata. Po několika dnech mučení byla odsouzena k veřejnému oběšení ve věku pouhých 17 let. Když jí při zavazování provazu nabídli svobodu za prozrazení jmen jejích spolubojovníků/ic, odmítla s tím, že není zrádkyní a že ti, o které se nacisté zajímali, se sami odhalí, až pomstí její smrt.

S oprátkou kolem krku zvolala: „Ať žije komunistická strana a partyzáni! Bojujte, lide, za svou svobodu! Nevzdávejte se zločincům! Budu zabita, ale jsou tací, kteří mě

pomstí!“

Lepa Radić se stala trvalým symbolem odporu mládeže a všeobecného odboje proti útlaku a okupaci. Její příklad připomíná, že i jednotlivci mimo pravidelné ozbrojené síly mohou zasáhnout do dějin a odhodlání bránit svobodu a důstojnost může žít dál dlouho po jejich fyzickém konci.

Skutečnou obranou, vzdorem a odpovědí na růst krajní pravice napříč Evropou je více levicové solidarity.

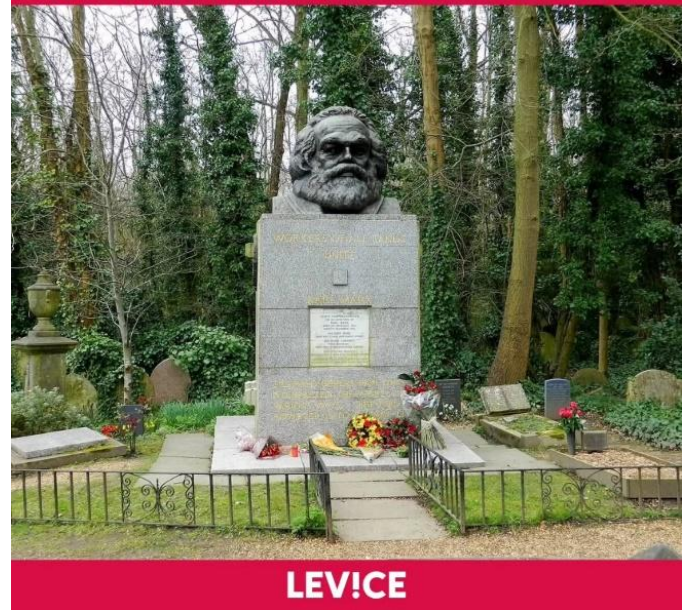
Karel Marx je nesmrtelný

(Mediální komise)

14.března si připomínáme zvěčnění Karla Marxe.

Filozof, který byl vyháněn z jedné země do druhé, pronásledován vládami a nakonec zemřel v exilu v Londýně – bez státní příslušnosti a bez majetku.

KAREL MARX JE NESMRTELNÝ!

Jeho zločinem bylo, že odhalil základní pravdu kapitalismu: „Historie všech dosavadních společností je historií třídních bojů.“

Marx ukázal, že svět není rozdělen národy, náboženstvími nebo vlajkami. Je rozdělen třídami. Na jedné straně stojí: vlastníci kapitálu, velcí pronajímatelé, finanční oligarchie. Na druhé straně - pracující třída, uprchlíci*ce/migranti*ky, lidé vytlačovaní z bydlení, obyvatelstvo globálního Jihu.

Kapitalismus zároveň ničí i přírodu. „Kapitalistická výroba... podkopává dva zdroje bohatství: půdu a dělníka.“

A zatímco technologický pokrok mohl lidstvo osvobodit od nucené práce, kapitalismus jej používá k opaku. „Stroj sám o sobě nezkracuje pracovní dobu...“

Proto Marxovo poselství nezestárlo. Bez emancipace těch nejvíce utlačovaných nebude svoboda nikoho.

Proletariáte všech zemí, spojme se!

27 let členství ČR v NATO

(Mediální komise)

Před dvěma dny, 12. března, jsme si připomněli 27 let členství České republiky v NATO. Do Severoatlantické aliance jsme vstoupili za vlády sociální demokracie, a to bez referenda. Odsuzujeme NATO jako pakt sloužící největší imperialistické zemi současnosti - USA, kterou nyní ovládá fašistický

režim Donalda Trumpa. Jen za jeho druhé vlády bylo několikrát porušeno mezinárodní právo, byly páčány agrese a genocida. USA stojí na straně svých dočasných spojenců, dokud je to pro ně výhodné, ale pak je cynicky hodí přes palubu. Poznali to Kurdové, poznávají to Ukrajinci. Odmítáme se stát "kanonenfutrem" ve hře velmocí. Naše obranná politika by měla být založena na spolupráci sousedících zemí, na diplomacii a podpoře mírového hnutí pracujících ve všech zemích světa. Pracující třída žádného státu nemá materiální zájem na válkách, jen je vládnoucí oligarchií nucena v nich umírat.

Výročí nacistické okupace Československa

(Mediální komise)

15. března jsme si připomněli výročí nacistické okupace Československa.

Nacistická okupace a druhá světová válka stály život přibližně 360 000 obyvatel Československa, z toho kolem 260 000 československých Židů. Dalších zhruba 650 000 lidí bylo nuceně nasazeno na otročké práce v nacistickém Německu.

Připomínat si tyto události není jen pietou za minulostí. Je to i varování do současnosti. Fašismus nebyl historická náhoda – vznikl z hluboké krize kapitalismu, kdy vládnoucí třídy sáhly po nejreaktějších silách, aby zlomily odpor pracujících.

Dnes vidíme znepokojivé paralely. Krajně pravicové a autoritářské síly znovu posilují po celém světě. Donald Trump otevřeně perzekuuje menšiny a zranitelné skupiny ve Spojených státech a vede agresivní politiku vůči jiným zemím. Zároveň otevřeně sympatizuje s krajně pravicovými hnutími v Evropě, včetně německé Alternative für Deutschland, strany, která navazuje na tradice německého nacionalismu a relativizuje nacistickou minulost.

Ani Česká republika není výjimkou. I zde působí krajně pravicové síly. Tomio Okamura zneuctil Václavské náměstí rasistickými billboardy a šířením nenávisti vůči uprchlíkům. O to smutnější je, když mu v podobných kauzách přispěchají na pomoc i politici, kteří se sami označují za levici nebo dokonce za komunisty. Pro ty, kdo položili život v odboji – včetně tisíců bojovníků spojených s ilegální KSČ – by to bylo trpké zklamání.

Historická zkušenost je jasná: kapitalismus v hluboké krizi plodí fašismus. Není to náhoda ani exces několika extremistů, ale krajní forma obrany systému, když se otrásají jeho základy.

Proto také boj proti fašismu nemůže být veden polovičatě. Nemůže se opírat o „taktická spojení“ s rasisty, nacionalisty či autoritářskými silami.

Úspěšný může být jen tehdy, pokud je veden důsledně levicově a internacionalisticky.

Památku obětí nacismu tak nejlépe uctíme nejen vzpomínkou, ale i aktivním odporem vůči všem formám rasismu, nacionalismu a fašismu – doma i ve světě. Přijďte na demonstraci organizovanou SPRF 28. března

Maďarská republika rad

(Mediální komise)

21. března jsme si připomněli vznik Maďarské republiky rad (1919) – krátkého, ale odvážného pokusu o zásadní společenskou změnu ve střední Evropě. Během pouhých ~130 dní, uprostřed války a chaosu, se nejen znárodnoval průmysl a rozšiřovala sociální péče, ale řešily se i zdánlivé „drobnosti“: bydlení, přístup ke kultuře, a dokonce i to, aby děti měly hračky.

Zároveň se ukázalo, že samotné převzetí moci shora nestačí. Tam, kde nevznikla skutečná samospráva zdola – pevná síť rad opřená o aktivní účast pracujících a venkova – zůstával nový řád křehký. Změny přicházely rychleji, než se stačila vytvořit živá opora v každodenní praxi, a pokusy přenášet revoluci za hranice – například na Slovensko – ukázaly své limity.

Pád přišel rychle, ale zkušenost zůstává: emancipace nemůže být jen vyhlášena ani spravována shora – musí být vykonávána těmi, kterých se týká.

Den viditelnosti trans lidí

(Mediální komise)

31. března je Trans Day of Visibility (TDOV, Den viditelnosti trans lidí). Vznikl v roce 2009 z iniciativy Rachel Crandall. Důvod byl prostý: trans lidé byli vidět hlavně jako oběti. Tento den říká něco jiného. Trans lidé žijí, pracují, bojují. Nejsou jen čísla ve statistikách násilí.

Je důležité říct, že rigidní genderové normy nejsou „věčné“. Mnoho společností je historicky nemělo. Koloniální mocnosti, zejména Britské impérium (jehož je současný imperialistický hegemon – USA - dědicem), exportovaly represivní morálku spolu se zákony. Kriminalizace sexuality a genderové odlišnosti byla vnucena celým regionům. Přitom existovaly jiné modely: hijra v Indii, two-spirit u původních obyvatel Severní Ameriky, různé africké genderové systémy. Nebyly to utopie, ale ukazují, že dnešní normy nejsou přirozené, nýbrž historicky

vytvořené a násilně prosazené.

Dnes Západ rád mluví o právech LGBTQ+. Zároveň podporuje režimy, které tato práva porušují, pokud to vyhovuje ekonomickým zájmům. To je pinkwashing. Práva se stávají nástrojem geopolitiky. Stejný stát, který vyvěsí duhovou vlajku, zároveň zajišťuje tok surovin a kapitálu, často přes vlády, které utlačují vlastní obyvatelstvo. Emancipace se tak redukuje na obraz.

Emancipace trans lidí je třídní otázka. To je potřeba říct otevřeně. Většina trans lidí je ekonomicky zranitelná. Čelí vyšší nezaměstnanosti, prekérní práci, ztrátě rodinného zázemí. Zdravotní péče je drahá a často podmíněná kontrolou. Systém z nich dělá levnou pracovní sílu, kterou lze snadno vytlačit na okraj. To není náhoda. Kapitalismus potřebuje skupiny, které jsou zranitelné a disciplinované.

Středověk-liberální progresivci často končí u signálů. Symboly, kampaně, jazyk. To má své místo, ale bez materiální změny je to prázdné. Chudým trans lidem nepomůže logo ani prohlášení. Potřebují práci, bydlení, dostupnou péči a ochranu před násilím. Pokud se to neřeší, „viditelnost“ se stává dekorací systému, který je dál vykořisťuje.

Rodina v kapitalismu funguje jako jednotka reprodukce pracovní síly. Udržuje genderové role a přenáší náklady péče do soukromí. Trans lidé tento model narušují. Proto jsou tlačeni zpět do normy – přes právo, medicínu i kulturu. Nejde jen o předsudky. Jde o stabilitu ekonomického řádu. Provázanost boje za osvobození trans lidí a boje proti kapitalismu (jako společenského řádu, jehož vnitřní rozpory ničí ekosystém, přinášejí války a stále větší nerovnost) je dvojí - není skutečného osvobození trans lidí v kapitalismu, ale současně není možné překonat kapitalismus bez boje za práva trans lidí (a utlačovaných lidí obecně). Kapitalismus využívá (reprodukuje se) rozdělováním pracující třídy a vytvářením diskriminací.

Současnost to ukazuje znovu. Politika spojená s Donaldem Trumpem a další pravici omezuje přístup k péči a právní uznání. Uprchlíctví v detenčním systému čelí násilí a izolaci; trans lidé ještě víc. Ve věznicích jsou často umístováni podle „biologického pohlaví“, což zvyšuje riziko útoku. Stát zde funguje jako represivní aparát. Zároveň ale kapitál umí trans identitu využít: reklama, PR, „diverzita“ jako produkt. Obraz inkluze vedle reality vykořisťování.

Trans Day of Visibility tak není jen připomínka. Je to test. Nestáčí být vidět. Je potřeba změnit podmínky. Emancipace trans lidí je třídní otázka – a bez řešení práce, bydlení a péče zůstane jen na papíře.

Alexandra Kollontai

(Mediální komise)

31. března, 1872 se narodila ruská revolucionářka jménem Alexandra Kollontai, která byla velmi aktivní v mezinárodním socialistickém hnutí za ženská práva a hrála důležitou roli v ruském socialistickém hnutí od přelomu století až do revoluce a občanské války.

V roce 1917 byla zvolena ministryní, konkrétně komisařkou ústředního výboru a sociální péče v Sovětské vládě, kde pomohla založit Zhenotdel, což bylo ženské oddělení ústředního výboru Bolševiků. Bojovala za legální interrupci, společné kuchyně, školky, prádelny a sociální podporu, aby osvobodila ženy z ekonomické a domácí zátěže

manželského
Jedna z otázek, kterými se zabývala byla, zda je rodina možná zachovatelná v komunistickém státu. Tato otázka je dnes klíčová k tomu, abychom porozuměli, jak

se vypořádávat s útlakem žen. Byla to otázka stability konceptu Nukleární rodiny, která je považována jako základní model rodiny tvořený rodičovským párem (manželem a manželkou) a jejich dětmi, kteří žijí ve společné domácnosti. Toto nastavení je dnes již značně odlišné, protože rodina před vznikem třídního rozdělení nebyly ovlivněny třídní hierarchií ani útlakem typickým pro fungování kapitalistické společnosti. Ve velmi mnoha případech lidé neměli jen jednoho partnera na celý život a děti nebyly vychovávány pouze jejich biologickými rodiči ale celou komunitou. Povinnosti, co se týče domácnosti, nebyly tlačeny pouze na ženy, ale byly sdíleny.

Teorie „sklenice vody“ byla jedna z dalších myšlenek Alexandry Kollontai tvrdila, že sexuální potřeby mají být uspokojovány tak snadno, jako se žízeň hasí sklenicí vody. V roce 1921 ve své tezi na komunistickou moralitu ve sféře manželských vztahů napsala:

„Sexuální akt nesmí být vnímán jako něco hanebného a hříšného, ale jako něco, co je stejně přirozené jako potřeba zdravého organismu, jako je hlad a žízeň.“

Tato teze byla často zpochybňována jejími kritiky jako byl například Anatol Lunacharsky, který byl komisařem vzdělání. Tvrdil, že tím propaguje „příležitostnou shovívavost“. Potom nadále simplifikoval a zmenšoval její nápad na „animalistickou potřebu“. Její teze však vzbudila debatu a podpořila to, že se „domácí“ záležitosti dostaly do veřejného diskurzu.

Velikonoce

(Mediální komise)

Letošní svátky, připadající na začátek dubna, oslovují lidi napříč všemi obydlenými kontinenty. Spojuje je víra v poselství o Kristově oběti, která jednou provždy přemohla smrt a lidstvu darovala věčnou naději. Ježíšův život však nebyl jen o kázání; byl protkán hlubokým soucitem s nemocnými, chudými a lidmi na okraji společnosti. Ať už šlo o vlídné přijetí ženy u studny, nasycení hladových zástupů nebo nekompromisní vyhnání penězoměnců z chrámu, Kristus vždy stál na straně člověka a pravdy.

Přijměme tedy Velikonoce nejen jako liturgickou připomínku spásy, ale především jako výzvu. Jako připomenutí, že každý z nás nese svůj díl odpovědnosti za to, aby byl svět lepším místem a aby v něm vítězila spravedlnost.

„Snáze projde velbloud uchem jehly, nežli bohatý do Božího království.“

Pesach

(Mediální komise)

Pesach připomíná cestu z otroctví ke svobodě. Velikonoce připomínají utrpení i naději. Různé příběhy, podobná touha: důstojný život.

Pesach zároveň připomíná, že svoboda nezačíná abstraktně, ale konkrétně – jedním příběhem, jedním útlakem, jedním osvobozením.

LEV!CE

„Kdo zachrání jeden lidský život, zachrání celý svět.“

Možná právě proto, že v každém jednotlivém osudu je obsažen celý systém. Protože jednotlivý člověk není izolovaný – je konkrétním výrazem společenských vztahů, ve kterých žije. Každý příběh útlaku odhaluje strukturu, která ho vytváří. A každé skutečné osvobození ukazuje, že změna není jen možná, ale nutná.

Pokud nedokážeme pochopit nebo řešit utrpení konkrétního člověka, selhává i naše představa o spravedlivé společnosti. A pokud někoho přehlídíme – protože je „málo viditelný“, „nepohodlný“ nebo „se nevejde do schématu“ – není problém v něm, ale v našem pohledu. Celek se poznává skrze jednotlivé případy. A selhání v jednom případě je selháním celé struktury.

Mezinárodní den Romů

(Mediální komise)

Každý rok 8. dubna si připomínáme Mezinárodní den Romů – den, který není jen oslavou romské kultury, jazyka a identity, ale především připomínkou dlou-

hého a dosud nedokončeného boje za rovnost, důstojnost a práva. Tento den vznikl na památku prvního světového romského kongresu v roce 1971 a symbolizuje

www.jsmelevice.cz

moment, kdy se Romové a Romky začali zřetelně prosazovat jako politický subjekt na mezinárodní scéně.

V českém a československém kontextu však tento den nelze oddělit od konkrétní historické zkušenosti: od staletí represí, přes genocidu během druhé světové války, až po poválečné asimilační politiky, nucené sterilizace a současné formy strukturální diskriminace. Připomínka Mezinárodního dne Romů proto není jen pietní, ale i politická – upozorňuje na to, že otázka romské emancipace zůstává aktuální.

Zároveň je ale tento den i připomínkou něčeho, co bývá často přehlíženo: Romové a Romky nebyli jen objektem dějin, ale opakovaně vystupovali jako jejich aktivní tvůrci – od partyzánského odboje proti fašismu přes poválečné pokusy o organizaci až po dnešní komunitní a politické iniciativy.

Rok od dubnového sjezdu 2025

(Mediální komise)

V dubnu 2025 nás zastupoval Jan Májíček v Politickém spektru na téma pokračující militarizace světa, byli jsme blokovat klerofašistický tzv. „Pochod pro život“, v Bruselu se pak konalo Valné shromáždění European Left. Levici zastupovali spolupředsdkyně Markéta Juřicová a hospodář strany Evropské levice Jiří Hudeček. Během akce se zúčastnili demonstrace pořádané PTB PVDA proti škrtům a omezování práv pracujících.

Květen začal prvomájovou demonstrací proti fašismu a kapitalismu pořádanou Levicí společně s Tureckou dělnickou stranou v Praze a TSP. Připomněli jsme si dny vítězství nad fašismem a nacismem (8. a 9. května) na několika místech v republice (Orlová, Olomouc, Libina, Praha). Také jsme se zúčastnili sjezdu Die Linke v Saské Kamenici. Zástupci Levice byli spolupředsdkyně Markéta Juřicová

a člen Levice Jan Vaňo. Na sjezdu panovala skvělá a bojovná atmosféra ovlivněná obrovským úspěchem v nedávných volbách do Bundestagu, kde se Die Linke podařilo získat 9 procent, a také obrovským nárůstem členské základny, která se jen během letošního roku zdvojnásobila.

17. května 2025 jsme v Praze na náměstí Míru uctili 77 let

od Nakby – vyhnání Palestinců z jejich domovů – a postavili se za spravedlnost, lidská práva a důstojný život pro všechny. Tehdy Spolu, dnes Babišova vláda, pokračují v bezpodmínečné podpoře genocidní politiky Netanyahuova režimu. Konzistentně kritizujeme takovou „politiku“ stále. 27. května jsme přišli podpořit happening za ochranu národních parků.

V červnu jsme se zúčastnili pochodu proti genocidě v Gaze a budapeštského průvodu hrdosti! Naši členové David Patras a Petr Pávek se připojili k tisícům lidí, kteří stojí na straně lidských práv proti rostoucímu vlivu krajní pravice.

V červenci jsme oznámili samostatnou kandidátku (s nestranictvem a jedním členem Budoucnosti), v srpnu podali kandidátky ve všech 14 krajích, účastnili se Prague Pride a pokračovali v předvolební kampani.

V září naše lídryně a lídři kandidátek natočili rozhovory pro regionální stanice Českého rozhlasu, kampaňovali jsme pomocí petičních stánků po celé České republice. 19.září jsme se účastnili antifašistické demonstrace ve Frýdku-Místku.

V říjnu jsme se účastnili voleb s výsledkem, který v absolutních číslech nevedl k mandátům ani k příspěvku. Přesto jde o zlepšení proti minulým volbám – účast ve všech krajích, o řád více hlasů. Byli jsme jedinou nekompromisně levicovou kandidátkou.

Od listopadu do prosince jsme strávili boj za komunitní projekt Bedřiška.

Leden 2026 se nesl v duchu anti-imperialismu – odsouzení americké agrese proti Venezuele, masakrů menšin v Sýrii, Trumpových nároků na Grónsko, dohody EU-Mercosur.

V únoru jsme se vrátili k spravedlnosti pro oběti zemětřesení, které zasáhlo Turecko (včetně kurdeckých oblastí) a Rojavu před třemi lety a vyžádalo si desetitisíce obětí – náš člen se účastnil demonstrace proti Erdoganově režimu přímo v Ankaře spolu s naší sesterskou stranou SOL Parti.

8.března 2026 na Mezinárodní den pracujících žen jsme se účastnili demonstrace, kterou pořádaly Kolektivole a Socialistická alternativa budoucnost. Video našeho člena CV Jana Májíčka z akce najdete také na této stránce. Také jsme odsoudili americkou agresi proti Íránu a zavlčení ČR do NATO bez referenda. 22. března 2026 se naši zástupci účastnili Benefičního a podpůrného shromáždění pro Ostravskou kolonii Bedřiška a jiný náš zástupce oslav kurdeckého svátku jara a svobody – Newroz. Poslední březnový den jsme připomněli Den viditelnosti trans lidí. Ochrana LGBTQ+ práv je nezpochybnitelnou součástí našeho programu.

V dubnu 2026 jsme se ohradili proti neopodstatněnému šermování slovem „terorismus“ a morální panice s ohledem na incident v Pardubicích. Tak jako před rokem jsme hájili ženská práva blokadou protipotratového pochodu. Naše základní organizace Olomouc pořádala besedu o bezdomovectví a naše mládežnická organizace (Mladá Levice) navázala mezinárodní kontakty (podrobnosti připravujeme). A tak jako před rokem se připravujeme na sjezd Strany evropské levice a naši sesterské strany v Německu – Die Linke. V něčem se vracíme do podobné situace, ale současně se nepohybujeme v kruhu, ale posouváme se kupředu.

Simone de Beauvoir je nesmrtelná

(Mediální komise)

14. dubna tomu bylo 40 let od úmrtí Simone de Beauvoir (*9.ledna 1908).

Můžeme si ji připomenout přes několik knih, které jsou stále bolestně aktuální.

Druhé pohlaví (1949): „Ženou se člověk nerodí, ale stává.“ Zde vysvětluje, že „žena“ není osud, ale role, kterou společnost vyrábí a drží při životě. Poslušnost, ekonomická závislost, „normální rodina“ – nic z toho není přirozené, ale organizované. Simone nechtěla „férovější podmínky“, ale zrušit to, co ty podmínky vyrábí. Stejně jako my, chtěla systémovou změnu.

Stáří (1970) – Starý člověk v kapitalismu není „ctěný senior“. Je problém. Neprodukuje, zpomaluje, stojí peníze.

Viděli jsme to relativně nedávno v pandemii: „otevřeme ekonomiku, někdo to odskáče“. Ma-

instreamem šířené výroky, že starší jsou „méně perspektivní“ a tedy okamžitě obětovatelní. To ale jen vyhrěznul neustálý, eugenický tlak, že život bez výkonu vlastně nemá cenu. A stát nacházel různá „řešení“ až podezřele výhodná pro velký kapitál, ale ne pro většinu obyvatel.

Zpět k feminismu, protože to spolu souvisí víc, než by se mohlo zdát: stejný systém, který tlačí ženy do neplacené péče, ty samé lidi ve stáří odhazuje. Nejprve z lidí vytěží práci (často zadarmo), pak je označí za přítěž. Ženské tělo kontroluje (potraty, mateřství), staré lidi odepisuje.

De Beauvoir to popsala bez obalu, ale nebyla za to „oceněná“, naopak - přišla o možnost učit, její knihy šly na Vatikánský index zakázaných knih, byla označovaná za rozvracečku. V roce 1971 podepsala Manifest 343 a otevřeně se přihlásila k tehdy ilegálním potratům.

Antonie Pannekoek

(Mediální komise)

28.dubna jsme si připomněli 66. výročí úmrtí Antonie Pannekoeka.

A. Pannekoek (*2.ledna 1873 Vaassen, Nizozemí) patří k nejvýraznějším postavám radikálního marxismu 20.

století, byl nejen teoretikem dělnického hnutí, ale i uznávaným astronomem. Působil na University of Amsterdamu a proslul výzkumem struktury Mléčné dráhy, zejména mapováním jejího světla na základě vizuálních

pozorování. Jeho přístup zdůrazňoval aktivní roli pozorovatele při poznávání reality – paralelu, kterou lze číst i v jeho politickém myšlení.

Politicky je Pannekoek spojen s radovým komunismem. Tento směr klade důraz na spontánní a demokratickou organizaci pracujících prostřednictvím dělnických rad, které mají být základem budoucí společnosti i nástrojem revoluční transformace. Radový komunismus však nepopírá existenci komunistické strany: ta zde má existovat, ale ne jako mocenské centrum či revoluční předvoj, ale jako nositelka programu, teorie a politického vědomí, která působí uvnitř třídního hnutí, nikoli nad ním.

Vůči leninismu byl Pannekoek kritický: odmítal centralismus a „vedoucí roli strany“, kterou vnímal jako potenciální zdroj nové dominance nad pracujícími. Naopak měl blízko k tradici Rosy Luxemburg a jejímu důrazu na masovou iniciativu, i když šel dále v důsledném odmítnutí stranické hierarchie.

Radový komunismus bývá řazen do širšího proudu levého komunismu, s nímž sdílí kritiku reformismu i autoritářských deformací sovětského modelu. Oproti některým jiným proudům levého komunismu však klade ještě větší důraz na samosprávné orgány pracujících jako skutečné centrum moci.

K anarchokomunismu má blízko důrazem na samosprávu a odmítnutí státní dominance, liší se však zachováním marxistické analýzy třídního boje a historického materialismu. V modernější perspektivě lze nalézt určité paralely i s demokratickým konfederalismem, konkrétně v praxi v Rojavě či v Zapatistickém hnutí v Chiapasu, které rovněž zdůrazňují decentralizovanou demokracii zdola – i když vycházejí z odlišných historických i ideových zdrojů.

Důležitý rozdíl radového komunismu oproti utopickému socialismu spočívá právě ve vědeckém základu. Zatímco utopičtí socialisté (např. Charles Fourier či Robert Owen) také navrhovali komunitní či radové struktury, ale jako modely „správné společnosti“ bez nutné vazby na reálný třídní boj a historický vývoj. Pannekoek, vycházející z Karla Marxe, chápal rady ne jako projekt k zavedení shora, ale jako formu, která sama spontánně vzniká z konfliktů kapitalistické společnosti a z organizace pracujících samotných. Rady v radovém komunismu plní podobnou ústřední roli jako odbory v anarchosyndikalismu, ale na rozdíl od nich nejsou pokračováním stávajících organizací – vznikají jako nová forma moci v revoluci.

Vztah k PARECONu (participativní ekonomice) je ještě specifitější. PARECON, spojený zejména se jménem Michaela Alberta, představuje detailně rozpracovaný model ekonomiky založené na participativním plánování, vyvážených pracovních komplexech a samosprávných radách producentů a spotřebitelů. Na první pohled se tak výrazně přibližuje radovému komunismu i některým aspektům demokratického konfederalismu.

Zároveň je zde ale zásadní rozdíl: PARECON je především normativní, předem formulovaný model „jak by měla ekonomika fungovat“, tedy návrh systému, který lze do určité míry chápat jako moderní variantu promyšleného projektu společnosti. V tomto smyslu má blíže k utopickému socialismu než k Pannekoekovu přístupu, protože není odvozen primárně z analýzy spontánního třídního boje, ale z etických a institucionálních principů.

Z pohledu Pannekoeka by tak PARECON byl pravděpodobně inspirativní v důrazu na samosprávu a participaci, ale zároveň problematický jako „hotový návrh“, který

www.jsmelevice.cz

může podcenit historickou a konfliktní dynamiku vzniku radové moci. Nelze jej proto jednoduše zařadit ani jako radový komunismus, ani jako demokratický konfederalismus; spíše jde o samostatný proud participativního socialismu, který s nimi sdílí některé rysy, ale stojí vedle nich.

Pannekoekovo dílo zahrnuje např. Dělnické rady (1947), kde systematicky rozvíjí teorii rad jako základu socialistické společnosti, dále Lenin jako filozof (1938), kritika Lenina z hlediska filozofie poznání, a také Marxismus a darwinismus, kde rozebírá vztah evoluční teorie a historického materialismu a odmítá jejich vulgarizaci do sociálního darwinismu.

Pannekoekův odkaz spočívá v důsledném propojení vědy, kritického myšlení a emancipace. Připomíná, že osvobození nemůže být delegováno na elity ani aparáty – musí být dílem samotných lidí, organizovaných zdola a vědomých si vlastních cílů.

1.máj

(Mediální komise)

Na několika místech jsme si připomněli svátek pracující třídy - 1.máj

V Praze na Střeleckém ostrově společně s TIP CZ (Dělnická strana Turecka - ČR) jsme nejprve navštívili Labour Párty organizovanou SOCDEM a MSD od 10:00 (u pamětní desky) a pak od 12:00 akci "Proti fašismu v parlamentu i v ulicích". Pořádali ji Anarchistická federace, eFko, Univerzity za klima, Trhlina, Dekonstrukce, Libereds, Limity jsme my, Brno proti fašismu, Kolektiv 115.

V Ostravě strana Levice (Jsme Levice Moravskoslezského kraje) pořádá vlastní "První máj – lásky ke smysluplné a důstojné práci čas" od 14:00 v Sadech dr. Milady Horákové.

V Olomouci na akci LOL (Levicové Olomoucko) v Smetanových sadech u hudebního pavilonu od 14:00. Náš člen zahraničního výboru CV se zúčastnil prvomájového průvodu v rámci kontingentu přátelské strany SOLDEP (Socialistická strana, TSP) v Ankaře.

Výročí narození Karla Marxe

(Mediální komise)

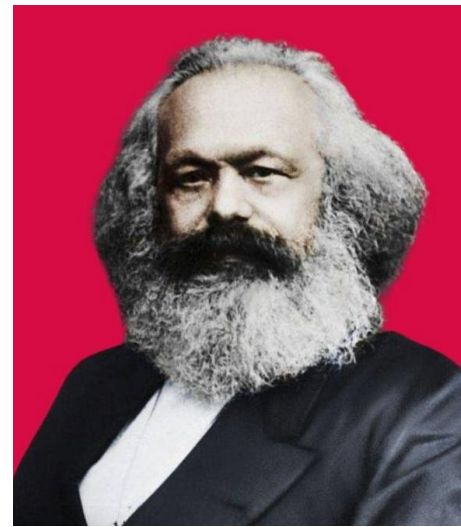
5. května, si připomínáme narození Karla Marxe (1818–1883), myslitele, jehož dílo hluboce ovlivnilo světové dějiny. Jeho klíčová práce *Kapitál* rozvíjí kritiku politické ekonomie a analyzuje vnitřní rozpory kapitalismu. Spolu s Friedrichem Engelsem napsal *Manifest komunistické strany*, který začíná slavnými slovy: „Dějiny všech

dosavadních společností jsou dějinami třídních bojů.“

Marx nebyl jen teoretik. Byl radikální novinář, politický exulant a člověk pronásledovaný státy své doby. Po vyhoštění z Německa, Francie a Belgie se usadil v Londýně, kde v chudobě a nemoci strávil zbytek života. Zemřel roku 1883 jako člověk bez státní příslušnosti – bez vlasti, podobně jako „proletariát nemá vlast“, jak stojí v Manifestu. Tato osudová bezstátnost není jen biografická poznámka. Připomíná, že Marxův internacionalismus nevycházel z abstraktní dobročinnosti, ale z poznání, že kapitál překračuje hranice – a pracující, uprchlíci i vykořisťovaní nesmí být stavěni proti sobě podle pasu, původu nebo jazyka.

Jeho slavný výrok z Tezí o Feuerbachovi – „Filozofové svět jen různě vykládali, jde však o to jej změnit“ – shrnuje Marxovu filozofii praxe: teorii, která nemá zůstat komentářem k utrpení světa, ale stát se nástrojem jeho překonání.

Zlomem v Marxově díle je přechod od socialismu utopického k socialismu vědeckému. Utopický socialismus dokázal rozpoznat nespravedlnost a představit si lepší společnost. Marx a Engels však trvali na tom, že nestačí „vymyslet ideální řád“. Je třeba pochopit skutečný pohyb

dějiny: výrobu, vlastnictví, třídy, stát, krize a moc. Engels později formuloval, že socialismus se mohl stát vědou teprve tehdy, když byl postaven „na skutečný základ“: na materialistické pojetí dějin a analýzu nadhodnoty.

Marxova kritika kapitalismu proto není jen morálním odsudkem chamtivosti. Je analýzou systému, který nutí kapitál růst bez ohledu na člověka i přírodu. Už v *Kapitálu* Marx píše, že kapitalistická výroba podkopává „původní zdroje veškerého bohatství“: půdu a pracujícího. V *Kritice gothajského programu* navíc odmítá frázi, že práce je jediným zdrojem bohatství: příroda je zdrojem užitečných hodnot stejně jako práce.

„Práce není zdrojem veškerého bohatství. Příroda je právě tak zdrojem užitečných hodnot — a právě z nich práce sestává materiální bohatství — jako práce, která sama je jen projevem přírodní síly, lidské pracovní síly.“

Dnes, v době klimatického rozvratu, vyčerpávání půdy, ničení ekosystémů a extrémního tlaku na pracující, zní tato ekologická dimenze Marxova díla mimořádně současně.

Marxova kritika mířila i na rodinu, gender a skryté formy útlaku. V Manifestu Marx a Engels odmítají pokrytectví buržoazní morálky, která se pohoršuje nad komunismem, ale sama zachází se ženami jako s majetkem, pracovní silou a objektem. Jejich pointa je dodnes důležitá: nejde o „rozklad rodiny“, ale o zrušení postavení ženy jako pouhého nástroje produkce a reprodukce. Pozdější socialistické a marxistické feministky tuto linii rozvinuly dál: bez ekonomické nezávislosti, bez společenského uznání péče

a bez zrušení vykořisťování nemůže být osvobození žen úplné.

Neméně aktuální je Marxova obrana svobody slova a tisku. Mladý Marx jako novinář ostře vystupoval proti cenzuře. Chápal, že potlačená kritika nemizí – jen se mění z otevřeného zápasu v zápas skrytý. Pro socialismus z toho plyne podstatná lekce: dělnické hnutí, které se bojí kritiky, se vzdává vlastního nástroje poznání. Rosa Luxemburg tuto tradici později vyjádřila větou, že svoboda je vždy svobodou těch, kdo myslí jinak.

Marxova teorie není dogma, ale metoda, která nás učí z dějin – i z porážek. Zkušenost Pařížské komuny roku 1871 pro Marxe znamenala zásadní poučení: pracující třída nemůže prostě převzít hotový státní aparát a použít jej ke svým cílům. Nelze také usilovat o „legální revoluci“. Komuna ukázala hrdinství, tvořivost i nedostatky revolučního procesu. Porážka nebyla důvodem vzdát se socialismu; byla důvodem pochopit stát, moc, organizaci, demokracii a nutnost skutečné vlády pracujících zdola.

Zvláštní místo v Marxově analýze kapitalismu zaujímá tendence míry zisku klesat – zákon, podle nějž s rostoucí technizací klesá poměr zisku vůči celkově investovanému kapitálu. Tento jev pomáhá vysvětlit cykly krizí, stagnací, tlak na mzdy, přesun výroby, spekulace i útěk kapitálu do oblastí, kde lze ještě vyždímat práci, přírodu nebo veřejné služby. Míra zisku soustavně historicky klesá. Při téměř nulové míře zisku se pak klade otázka, zda tržní způsob výroby není historicky vyčerpaný (při zcela nulové by byl nemožný) – a zda společnost nemá být organizována podle lidských potřeb, nikoli podle soukromého zisku vlastníků kapitálu.

Marx není jen autor 19. století. Je myslitelem epochy, v níž se kapitalismus stal světovým systémem – a právě proto zůstává aktuální dnes: v době klimatické krize, válek, utrpení uprchlíků, narůstající nerovnosti, útoků na sociální práva a převratných technologií, které by mohly osvobodit všechny od dřiny, ale v soukromých rukou úzké elity často znamenají kontrolu, prekarizaci a vyhazovy.

Marx nám nepředal hotový plán budoucnosti, ale metody, jak odhalovat rozpory společnosti, spojovat teorii s praxí a hledat cestu k osvobození těch, kdo tvoří svět, ale nevládní jej.

Nejde jen o to Marxe připomínat. Jde o to číst ho proti kapitalismu dneška – a měnit svět, který stále stojí na vykořisťování člověka i přírody.

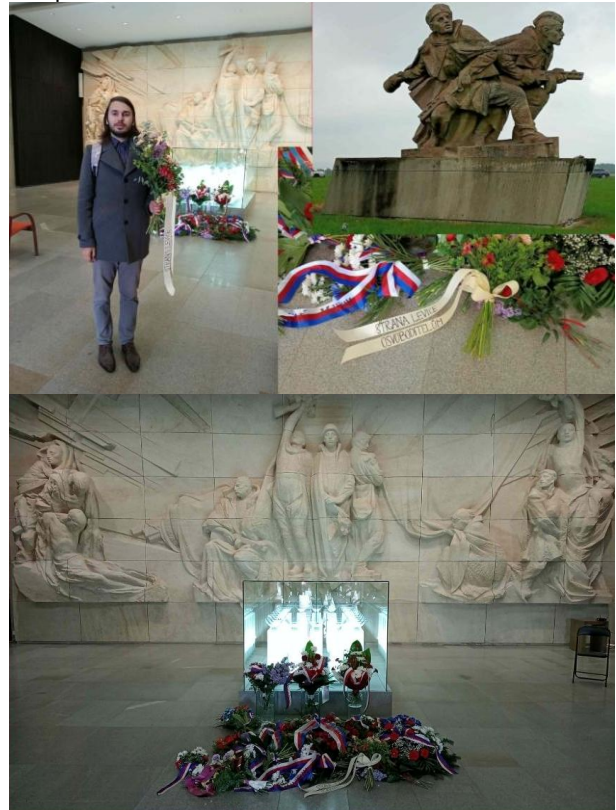
Dny osvobození – 8. a 9.května

(Filip Kunc, Pavel Čížinský, ZO Praha, Mediální komise)

K jejich příležitosti přinášíme fotoreportáže z Ostravy (8. května) a Prahy (9. května) a komentář Pavla Čížinského.

Filip Kunc: „Den vítězství není jen vzpomínkou na statečnost a hrdinství lidí, kteří nasazovali své životy, aby porazili bestii nacismu a fašismu. Není to jen připomínka obrovského množství civilních obětí, které válka přinesla. Není to jen výročí, kdy se celá Evropa (včetně Německa) mohla poprvé po šesti letech zase svobodně nadechnout. Den vítězství je zároveň i apelem, že okupace - ať jde o Ukrajinu či Palestinu, která svádí boj o svou samostatnost po desetiletí - je neomluvitelná a okupant musí prohrát, aby i on sám mohl být svobodný, tak jako teprve po své porážce se mohlo Německo rozvinout v demokratický a respektovaný stát, což německá levice připomíná

sloganem: "Wer feiert nicht, hat verloren." ("Kdo neslaví, ten prohrál.")

Zároveň nám odkaz tohoto dne říká, že je potřeba být vždy ostražitý, protože imperiální zájem vést války nikdy nezmizel, a právě v dnešní době, kdy je tlak na zbrojení enormní, je třeba vyslovovat se pro mír a upozorňovat, že zájem na vedení války mají mocní, ale nikoliv obyčejní pracující lidé. Ti na každé válce jen hořce trápí.“

ZO Praha: „9. května, jsme si i v Základní organizaci Praha strany Levice připomněli osvobození od nacismu a fašismu. Stranu zde zastupovali členka CV Miroslava Hornychová, Jaroslav Horných, Karel Beránek, sympatizant Roman Janouch a někteří další.“

Pavel Čížinský: „Hlavním osvoboditelem Prahy byla dle mého názoru Rudá armáda, neboť ona – dle mého názoru – vojensky nejvíce přispěla k porážce nacistického Německa. Bez této – skoro dovršené - porážky by generál Kutlvašr nemohl dělat, co dělal, což nijak nesnižuje skutečnost, že i on byl jedním ze skutečných osvoboditelů Prahy. V rámci Rudé armády za toto osvobození vděčíme asi nejvíce vojákům ruským, ale rovněž mnoha Ukrajincům a mnoha dalším národům a samozřejmě pak i Američanům, Britům aj.

Popírání hlavní role Rudé armády je dle mého názoru historicky neudržitelné/nespravedlivé, mnoho lidí to zraňuje a dnes navíc nahrává Putinovi, který může Rusům říkat: podívejte se, to, co Češi (nebo Západ jako celek) říkají, nelze brát vůbec vážně.

Naše pozice by měla být: Ano, Rudá armáda nás osvobodila, jsme za to i Rusům vděční, což ale neznamená, že bychom uznávali jakékoli mocenské právo Rusů na Českou republiku (nebo na Ukrajinu) a pokud to Rusové nebudou respektovat, jsme připraveni se bránit. Mám ovšem pocit, že mnozí Češi vysloveně Rusy zraňovat chtějí, jako by si přímo přáli konfrontaci.

Naše vnímání druhé světové války by také mohlo více vnímat ono slovo „světová“. Vděčnost bychom měli cítit i k mnoha národům mimoevropským, které přinesly protihitlerovskému válečnému snažení nesmírné oběti, třeba z hladomorů. Například Íránci! Až letos (sic!) jsem zjistil, že po obsazení Íránu Brity a Sověty v roce 1941 za účelem zajištění trasy pro zásobování východní fronty ze strany Spojenců vypukl v zemi hladomor. Snad v důsledku konfiskací potraviny okupanty, snad v důsledku využívání všech dopravních prostředků pro transport válečných dodávek (takže nebylo čím zásobovat Íránskou populaci). Nejvyšší odhady jsou, že zemřela až čtvrtina z 15 milionů Íránců. Jednalo se navíc již o druhý válečný hladomor: během za zejména britské okupace během první světové války pomřelo na hladomor a epidemie zhoršené hladomorem 2 až 10 milionů Íránců.

A naše dnešní úsilí by možná mělo méně směřovat k hodnocení, kdo měl v minulosti větší zásluhu, a více k tomu, abychom přispěli k osvobození těch, kdo to potřebují dnes. Pro nás, Čechy, je dnes nejlogičtější angažovat se za osvobození Palestinců, osvobození Ukrajinců ale i za naše vlastní osvobozování se od hrozeb trumpismu.“

Mezinárodní den povědomí o ME/CFS

(Mediální komise, 12.5.2026)

Sociální politika státu se dá ohodnotit podle toho, jak se stará o ty nejslabší. Proto využíváme mezinárodních dnů povědomí o nemoci ME/CFS, abychom sdílelím příspěvkem od naší sesterské strany v rámci Evropské levice (KPÖ) v Rakousku ukázali příklad boje za práva margi-

nalizovaných. Těch, kdo jsou vůči státu a jeho službám ve značně oslabeném postavení.

ME/CFS je invalidizující stav (omezení tělesných a mentálních schopností), který si nepřivodíte sami špatným životním stylem nebo rozhodnutím. Pokud máte predispozici, jste možná jen jednu infekci od jeho propuknutí. Je známo, že asi 70 procent případů ME/CFS propukne po infekci.

Je to však onemocnění pro dnešní vědu stále ještě poměrně špatně prozkoumané. Nemáme žádný jednoznačně průkazný diagnostický test ani schválenou léčbu. Nevyučuje se ve zdravotnických školách, není popsáno v učebnicích a ve většině zemí nemá stanoveny ani

minimální standardy péče. Takové nemoci odhalují nedostatky zdravotních a sociálních systémů postavených na tom, že potřeby lidí se zdravotními hendikepy se porovnávají s tabulkami a normativy a vyžadují sledovat pouze jasné pokyny založené na dosavadním poznání lidského těla. Zvláště pak v případech, kdy zdravotní, sociální, hmotné a výkonnostní možnosti a potřeby jedince se posuzují odděleně a člověk pak propadá systémům, které jinak jsou určeny k tomu, aby pomohly tomu, kdo si sám pomoci nemůže. Podobná onemocnění narážející na limity medicíny pak ukazují nedostatky systémů typu "pomoc jen těm, kdo ji potřebují". Nutnost dokazovat, kdo ji skutečně potřebuje, klade na nemocného důkazní břemeno, které je zatěžující při jakémkoliv hendikepu, natož při takovém, který není snadné prokázat či jen vysvětlit těm, kdo jsou za nastavení pravidel systému odpovědní. Strana Levice, vědoma toho, že adresné dávky nemusí postihnout všechny kompilované životní situace, podporuje snahu o zavedení nepodmíněného základního příjmu a nepodmíněných základních služeb. Niž také sdílíme příspěvek naší sesterské strany v rámci Evropské levice na toto téma KPÖ (Komunistická strana Rakouska): "Dnes, 12. května, je Mezinárodní den povědomí o ME/CFS. Bohužel je stále nutné upozorňovat na to, jak skandálně náš sociální a zdravotní systém zachází s lidmi, kteří onemocněli ME/CFS. Šikana ze strany důchodového pojištění, lékaři bez potřebných odborných znalostí, expertky a experti jsou do politické debaty zapojováni jen minimálně.

Velká část postižených už není schopna pracovat, čtvrtina z nich může byt nebo postel opouštět jen s těžkou pomocí, případně vůbec. Přesto zůstává mnoho postižených špatně diagnostikováno, nedostatečně léčeno, nachází příliš málo podpory a je tak vytlačováno do chudoby. Postižení se při žádostech o dočasný invalidní důchod nebo invalidní důchod téměř plošně setkávají se zamítnutím. Jsou ponecháni sami sobě s náklady na zdravotní péči, které zpravidla činí několik stovek eur měsíčně. Mnozí postižení sklouzávají do chudoby. Proto jako KPÖ bojujeme za rozsáhlá zlepšení. Chceme zdravotní systém, v němž je nejvyšším měřítkem nejlepší možná péče.

Konkrétně požadujeme:

- Celostátní zjištění potřeb a vytvoření tomu odpovídajícího plánu péče pro lidi postižené ME/CFS.
- Zlepšení školení lékařek a lékařů, aby bylo možné postiženým zajistit rychlejší a lepší diagnózy.
- Zlepšení systému posudkového lékařství: při posuzování nemoci musí být používána kritéria vycházející ze současného výzkumu a předchozí nálezy specialisek a specialistů musí mít větší váhu.
- Rychlé vybudování a rozšíření poradenských míst a specializovaných ambulancí pro cílenou péči o postižené.
- Přechnodná řešení do řádného spuštění kompetenčních center a skutečně probíhající léčby.
- Závazné pokyny pro péči a kontrolu, že jsou v praxi skutečně dodržovány.
- Zlepšení sociálního zabezpečení: uznání pracovní neschopnosti a finanční podpora zejména u těžkých průběhů.
- ostatečné financování výzkumu tohoto onemocnění."

78 let Nakby

(Mediální komise, 16.5.2026)

Připomeňme si odkaz Shireen Abu Akleh, novinářky zavražděné před čtyřmi lety, 11. května 2022, izraelskými okupačními silami. Nejen příspěvkem, ale třeba i účastí na solidárním pochodu tuto neděli od 14:00 z Badeniho 791 v Praze. Pochod pořádá Sdružení přátel Palestiny a připomene 78 let od Nakby.

Náš člen Celostátního výboru a kandidát do Senátu Pavel Čížinský k výročí Nakby říká: „Někdy před 78 lety skončil palestinsko-izraelský konflikt. Izraelci vyhráli, Palestinci byli vyhnáni či podrobeni. Od té doby jde o to, kde budou Palestinci žít, popřípadě zda vůbec budou žít.“

Od [Palestinian Youth Movement (PYM)- حركة الشباب الفلسطيني]:

"11.května tomu byly čtyřmi roky, kdy izraelské okupační síly záměrně zacílily na novinářku Shireen Abu Akleh a zavraždily ji. Dodnes za promyšlené zabití „Hlasu Palestiny“ sionistickým útvarem nepřišla žádná odpovědnost ani spravedlnost.

Ztráta Shireen byla nesmírná — a zároveň nebyla ojedinělá. Během téměř tříleté genocidy se izraelské útoky na novináře staly rutinní, každodenní skutečností: Izrael zavraždil více než 260 novinářů v Gaze a Libanonu. Dnes je Shireenin vražda dál bolestnou připomínkou beztrestnosti, které se Izrael nadále těší při masakrování palestinských a arabských novinářů. Abu Akleh patřila k nejoblíbenějším a nejznámějším novinářkám arabského světa a po desetiletí neúnavně informovala přímo z první linie.

Shireenin odkaz žije dál — stejně jako boj za spravedlnost proti jejím vrahům. Dokud izraelská kampaň masového vraždění neskončí a dokud ti, kdo za ni nesou odpovědnost, nebudou postaveni před mezinárodní tribunály, aby se zodpovídali ze svých zločinů, boj bude pokračovat. Ve jménu a na památku Shireen bojujeme dál."

Queer osvobození je třídní boj

(Mediální komise, 17.5.2026)

Bojuj proti útlaku LGBTQ+ lidí – bojuj proti kapitalismu!

17. květen si připomínáme jako den boje proti homo-, trans- a intersexfobii. Právě v tento den v roce 1990 Světová zdravotnická organizace (WHO) přestala považovat homosexualitu za nemoc.

Ale nezapomínejme: WHO tak učinila až po desetiletích tlaku hnutí, často radikálnější autority. A i další instituce kapitálu víc už v pandemii, nebo v kompromisních přístupech k právům queer osob.

Trans a nebinární lidé čelí systémové diskriminaci – mají výrazně nižší příjmy, vyšší riziko nezaměstnanosti a bezdomovectví. Pracující LGBTQ+ lidé jsou často šikanováni v práci, vytlačováni z bydlení nebo nechráněni zákonem. To není náhoda. Kapitalismus potřebuje nerovnost, aby rozdělil a ovládl. Udržuje "většinu" v domněnku, že když jsou pod nimi ještě chudší, potlačovanější a stigmatizovaní lidé, "mají co ztratit". Právě proto queer lidé čelí násilí, zesměšnění, vylučování.

Boj za práva LGBTQ+ lidí není vedlejší, ale klíčovou součástí třídního boje. Týká se nás všech – queer i ne-queer, cis i trans, hetero i gay. Kapitalismus utlačuje drtivou většinu – a queer lidé jsou v první linii.

Osvobození nebude dosaženo symbolickými gesty elit.

Potřebujeme společný odpor – solidaritu pracujících a všech nepřivilegovaných.

Za svět bez diskriminace, bez chudoby, bez vykořisťování. Za svět bez kapitalismu.

Rozhovor s antiimperialistickým kolektivem – 2.část

(Antiimperialistický kolektiv)

TF: Já bych k tomu chtěl říct ještě jednu věc. Tu dobu si trochu pamatuju, protože mně tehdy bylo pět let, když se „systém měnil“ – jak bylo tady pěkně řečeno.

Pamatuju si, že se ke mně dostávaly katalogy hraček ze Západu. A myslím, že i já jako dítě jsem podléhal tomu, čemu podléhalo víc lidí – říkal jsem si „wau, tam mají tolik krásných věcí“. Lidi si Západ hodně idealizovali, ztratili jakoukoliv víru v to, že by státní média mohla říkat být trochu pravdu. Automaticky negovali všechno, co slyšeli, a idealizovali si Západ. Nedokázali si představit, že státní média jsou zároveň tak stupidní, že neřeknou pravdu o kapitalismu ani tehdy, kdy by to pro ně vlastně bylo výhodné.

To, jakým způsobem KSČM nebo SOCDEM nedokážou lidem žádnou teorii přiblížit teď, mohlo mít zárodek už tehdy. Výuka marxismu-leninismu nemohla být kvalitní, když ti profesori v to sami nevěřili. Šli tam kvůli kariéře a vyučovali to jako kariéristi.

R: To si myslím, že je důležitý moment.

TF: A ještě jedna věc – chtěl jsem se zeptat. Vy jste mluvili o ozbrojeném boji v Polsku a v Sovětském svazu. To mě velice zajímá. A jestli nemáte nějaké info, jestli už tehdy, v sedmdesátých letech, u nás existovaly nějaké maoistické organizace. Mám pocit, že i Bondy měl nějaké sklony tímhle směrem.

R: Doporučím jednu zajímavou knížku od Foreign Languages Press – *Which East Is Red?* Napsal ji jeden hodně zajímavý maoista, původem Američan, který teď delší dobu žije v Číně. Napsal to jako pokus zmapovat historii ozbrojeného boje ve východním bloku z maoistických nebo obecně antirevizionistických pozic.

Vím, že Bondy byl inspirovaný Čínou dlouhodobě. Zaujala ho Kulturní revoluce, ale nevím, jak to přesně přenášel na české prostředí. Rozhodně od normalizace dál kritizoval stav východního bloku a v 80. letech psal, že je jen otázka času, než to zkolabuje. Stýskal si, jaké to je být komunistou, když je všechno prohráno. Revizionistické a kolabující

směřování systému mu bylo jasné.

Ohlasy Číny a kulturní revoluce u nás byly. Okolo roku 68-69 se údajně našly citáty Maa u různých disidentů.

Existuje myslím zápis StB, která sepisovala, jakou literaturu našli u Palacha, a figurují tam Citáty Maa nebo podobná maoistická literatura.

Takže ohlasy u nás určitě byly a byly kritické k vládě KSČ. Ale nevzniklo z toho zdá se žádné ucelené hnutí, které by čínský model aplikovalo v našich podmínkách. Spíš to byl opěrný bod pro určitou kritiku, která byla živá.

Bondy do jisté míry spolupracoval s StB. To je zajímavý vhled do normalizační kultury.

Je to složitější, než jak se mu většinou přiznává. Typické vnímání je: "kritizoval režim, ale spolupracoval, takže byl pokrytec" – a tím to končí. Ale z toho, co jsem od něj zatím četl (jen malý zlomek), mám dojem, že byl kritický ke KSČ, uvědomoval si revizionismus a kolaps, ale pořád mu to připadalo preferovatelnější než plná obnova kapitalismu.

Myslím, že neviděl potenciál na to, aby režim nahradil nějaký autentický socialistický režim. Z toho asi pramenil jeho hluboký pesimismus: viděl špatnou možnost vlády KSČ a ještě horší možnost návratu kapitalismu, plné privatizace a podřízení se volnému trhu.

Takže jeho spolupráce s StB byla možná výrazem tohoto dilematu. Nevím, jestli je dobré používat výraz „kritická podpora“, to asi zní až komicky. Spíš volba mezi dvěma špatnými alternativami.

TF: Člověk si vždycky říká: co měli revolucionáři a revolucionářky v tom období dělat? Měli spolupracovat s dalšími opozičními silami, jít do revoluce, a pak „překonáme“ prokapitalistické síly? Nebo se měli snažit o nějakou reformu, radikální reformu toho systému? Asi neměli, že jo.

Myslím, že maoistická opozice například vůči Číně dnes podporuje maoistickou Komunistickou stranu Číny, která žádný entryismus nezkouší. Má vlastní ozbrojené křídlo – moc o něm nevíme, jestli a jak bojuje – ale ta cesta je otevřeně revoluční.

R: Tahle otázka asi není vyřešená, protože nemáme žádný historický příklad toho, že by se podařilo kurz napravit. Že by socialistické zřízení, které jednou spadne do revizionismu a kapitalistické cesty, bylo nějakým vnitřním tlakem vráceno na socialistickou kolej.

Vzpomínám si k tomu na jednu báseň, co psal Mao nedlouho před smrtí. Vychází právě z toho, že vnímal směřování čínského státu ke kapitalismu.

Závěr té „Poslední vůle a závěti“ jsou verše:

„Pokud se čepel obrací, jak se domnívám, proti revoluci, pak bude nutné znovu vést partyzánskou válku. Další Jen-an.“

A Jen-an je odkaz na jejich partyzánskou osvobozenou oblast.

TF: Tady se vlastně aplikuje kulturní revoluce – ta se používá, když socialismus zkornatí. A když už přejde úplně do revizionismu, je to ještě horší fáze toho zkornatění. Takže možná je na ni pozdě, ale měla by se

www.jsmelevice.cz

stejně aplikovat. To dává smysl.

R: Mám za to, že na kulturní revoluci teď vlastně prostor není, protože ta se má aplikovat v momentě, kdy je ve straně alespoň zčásti mocná socialistická sekce, která se snaží vypudit kapitalistické elementy. Ale myslím si, že pokud je v Komunistické straně Číny dnes nějaká socialistická minorita, je tak miniaturní, že nemá sílu kulturní revoluci započít.

Teď je spíš čas na tu partyzánskou válku.

(pozn. red.: V Číně, ne u nás, k ničemu se tu nevyzývá 😊)

TF: Jak interpretujete události roku 1989 – jako buržoazní kontrarevoluci, palácový převrat, nebo něco složitějšího? Jakou roli v převratu sehráli normalizační kádři? Do jaké míry se jen přesunuli do nového režimu? A jakou roli hrál lid „zdola“, včetně případné kritiky zleva?

R: Myslím si, že pokud by vnější faktory neumožnily interní změnu, tak by ta interní změna nemohla přijít. Gorbačovova politika byla natolik rozbíječná pro východní blok, že vůbec umožnila, aby se něco takového stalo. A zároveň tím padl jeden z hlavních strašáků – opakování roku 68.

Samozřejmě ten vnitřní masový tlak byl obrovský: generální stávka, protesty, všechno kolem. Zároveň ale byla uvnitř KSČ snaha do jisté míry celou věc zrežírovat a eskalovat.

Nejsem velký fanoušek Miloše Jakeše, v žádném případě. Ale přijde mi zajímavé, jak tu věc popisuje. Byl tehdy – pokud se nepletu – generální tajemník. A jako jeden z mála z KSČ nikdy neotočil kabát, nikdy nevstoupil do ODS, pořád se hlásil ke komunismu, byl za to souzený atd. Ten jeho pohled mi tím pádem přijde autentičtější – prostě neměl důvod si v devadesáti letech něco vymýšlet.

Vzpomínal na 17. listopad a celou tu věc jako na vnitrostranický puč. Podle něj z vedení – z jeho úst a z větší části KSČ – přišlo, že proti demonstraci na Národní třídě by se nemělo zasahovat, kromě standardního nasazení nějakých estébáků v civilu. Nemělo se to vůbec eskalovat.

On sám byl svědkem toho, že se situace najednou začala eskalovat a že někdo z jiné pozice vydal rozkaz, aby tam šli lidi „zmlátit“. To je pozoruhodné.

A za druhé, po mimořádném sjezdu KSČ – myslím, že to bylo v prosinci 1989 – bylo jakékoliv vedení, které nestálo o rozbití socialismu (Jakeš a další, na jejich jména si teď nevzpomenu), během lusknutí prstů ze strany odstraněno, ačkoliv do té doby zastávali nejvyšší pozice. Byli zbaveni funkcí, aby pak KSČ po tomto sjezdu mohla zvolit Havla prezidentem.

Myslím si, že už jen z toho vyprávění – a nemám důvod Jakeše podezřívát, že by chtěl po tolika letech vědomě lhát – to dost vypovídá o vnitrostranickém puči, ať už čistě v rámci KSČ, nebo i s účastí StB, která už měla připravené pozice, věděla, do čeho jde, a nebála se tomu dát volnější průběh.

Je tam důležitý i mezinárodní posun – tou dobou už všichni věděli, že sovětský blok končí. A vedení strany se zřejmě rozhodlo, že je lepší jít po proudu než proti proudu

a využít příležitosti, kterou jim to skýtá, než se tomu snažit vzdorovat. Byl to důsledek a prodloužení kapitalistických snah, které ve straně už existovaly.

A k tomu, jestli jsme byli kolonie nebo ne: možná je přesnější mluvit o tom, že jsme byli součástí sovětského imperiálního bloku, přičemž Sovětský svaz byl tehdy sociálně-imperialistický stát. A v tomhle ohledu se posuny, které přicházely ze Sovětského svazu, kopírovaly i u nás.

Dala by se na to aplikovat i maoistická analýza kompradorské buržoazie – loutkové národní buržoazie, která je v určité symbióze s imperiálním útlakem a vzájemně si umožňují privilegované pozice.

TF: Tam je zajímavé, že disidentské schůzky se dělaly někdy snad i na sovětském velvyslanectví, takže Sovětský svaz taky zřejmě měl zájem na tom, aby došlo ke změnám – na rozdíl od části vedení, které jste popisovali. A prý se říkalo, že pokud by sovětská armáda intervenovala, intervenovala by na straně změny – té „revoluce“, jestli se to tak dá nazvat.

R: Když se bavíme o stranických elitách, které prosadily zásadní změnu nezávisle na vůli lidí, tak to rozhodně nebyly volby. Z tehdejších dat vyplývalo, že nadpoloviční většina lidí v Rusku, na Ukrajině, v Bělorusku a možná v dalších republikách si přála zachování celistvosti Sovětského svazu a implicitně pokračování sovětského zřízení. Navzdory tomu se stranické elity rozhodly svaz rozpustit.

Kuriozita je, že poslední republikou, která zůstala součástí Sovětského svazu, byl Kazachstán – poté, co i Rusko odešlo.

TF: Je to do jisté míry logické: díval jsem se na to v jedné rešerši – v posledních volbách, které byly relativně svobodné (mohly kandidovat různé strany na různých listinách), vyhrála ve 10 z 15 republik buď Komunistická strana Sovětského svazu, nebo lokální komunistické strany s ní spojené. Nejsilnější výsledky měla právě v turkických republikách – Kazachstán, Uzbekistán atd., kde dostala téměř 100 %.

R: To je zajímavé právě tím, že působení Ruska se často popisuje jako koloniální vůči středoasijským republikám a nerozlišuje se, jestli šlo o imperiální Rusko, sovětské Rusko nebo kapitalistické Rusko po 90. letech. Ale zdá se, že minimálně během sovětského období lidé ve středoasijských republikách vnímali vliv Sovětského svazu převážně pozitivně. Přicházel tam rozvoj: na jihu spousta lidí a velká porodnost, málo průmyslu; na severu (Rusko, Bělorusko atd.) průmysl, ale menší hustota obyvatel.

Sovětský systém se to dekády snažil řešit industrializací středoasijských republik a v různých etapách i snahou o sociální pokrok. Není to jednoduché, ale to, že Kazachstán zůstal poslední v SSSR, svědčí o tom, že to tam minimálně část lidí vnímala pozitivně.

TF: Také sekularismus – tyhle země byly často velice tradiční, tradičně islámské. Se Sovětským svazem přišla sekularizace společnosti a řadě lidí se v tom žilo dobře. Smutné je, že z turkických zemí se po rozpadu často staly tvrdé diktatury a že tu diktaturu dělaly revizionistické kádry někdejších „rádoby

komunistických“ stran. Podpora Sovětského svazu tam byla do značné míry dána stabilitou, ne ideologickým přesvědčením – ideologie byla vyprázdněná podobně jako u nás.

Děsivé na tom je i to, co jste řekli: bez tlaku zvenčí by k žádné změně nedošlo. To může lidi ještě víc vyděsit – řeknou si: „Aha, socialismus se může zvrhnout v revizionismus, a revizionismus je takové monstrum, že se bez vnějšího zásahu samo nezhroutí.“

Představte si, že by na celé planetě vyhrál socialismus, ale všude by se zvrhl v revizionismus. Dospěli bychom k historické slepé uličce, ze které už by ten systém nevyšel? Asi ne, ale chápu, že o tom někdo takhle může přemýšlet. Možná to preanalyzuju, ale ta obava existuje.

R: S tím diktátorským aspektem souhlasím. Z mojí zkušenosti, když si povídám s českými lidmi, často hodnotí sovětskou historii pozitivně právě přes „vládu pevné ruky“ – „tohle a tamto by tehdy nedovolili“. A „nedovolili“ jsou často věci, které mohou být v zásadě pozitivní, včetně lidských práv.

Nedemokratická, ale stabilní vláda bývá to poslední, co lidem zůstává v paměti. A to samo o sobě je odsouzení pozdního revizionistického systému – nedovedl lidem vštípit ani zanechat vzpomínky na třídní vládu pracujících, solidaritu a podobně. Poslední, co zbylo, byla diktatura.

TF: Pracující versus elity v listopadu. Vidíte prostor i pro opravdu progresivní boj pracujících v té době – stávky, spontánní snahy dělníků vzít podniky do svých rukou? Byl nějaký „neuskutečněný listopad zleva“?

R: V roce 1989 se strašně projevuje absence jakéhokoliv třídního vědomí, případně marxistické teorie.

Když se podíváme na průzkumy veřejného mínění z roku 1989, většina lidí preferuje, aby změna vedla k „socialismu s lidskou tvář“. Je tu pořád étos roku 1968. Občanské fórum propaguje tezi „veselejšího socialismu“.

Úplně miniaturní procenta mluví o volnotržním kapitalismu, zbytek mluví o nějakém skandinávském kapitalismu. Takže určité třídní vědomí tu je v tom, že lidé si uvědomují, že systém má nějaké plusy, ale chtějí demokratičtější změny, aby to byl „veselejší socialismus“.

Myslím si, že tenhle étos roku 68 a víra pracujících, že přijde něco podobného, jen lepšího, je zneužitá hlavními aktéry.

Je tu ten slavný prosinec 89, kdy Havel v televizi říká (parafrázuju): „40 let vám státní propaganda říkala, že jsem sluha imperialismu a že chci privatizovat, chci nezaměstnanost, chci tohle a tohle...“ – a on se tomu vysmívá. Tím falešně prodlužuje étos, že „bude něco podobného, jen lepšího“.

Můžeme se bavit o tom, jestli Havel lhal, nebo byl jen (ehm)... naivní. Snažím se v lidech vidět to lepší, takže bych řekl spíš naivní. Ale měl v tom i materiální zájem. Havel umírá jako milionář, protože zprivatizoval – nebo zrestituloval – obrovský majetek, který jeho rodina vlastnila před rokem 48.

Otázka je, jaké byly skutečné motivy jeho prosincového televizního vyjádření, ale ve větším pohybu dějin je vlastně jedno, jaký tam byl morální

faktor. Ale masy do jisté míry, tím že měly zkrácené představy o Západu a jejich aspirace byly hlavně konzumní, ne třídní, dospěly k falešnému vědomí. Neměly reálné vědomí o tom, jaký pohyb ve společnosti probíhá, a proto se staly nevědomými hybateli těch procesů.

TF: Mám tendenci pořád rozvíjet úvahu „jak se to mělo udělat správně“. Často to říkají krajní pravičáci, reakcionáři, ale i „obyčejní lidé“, kteří si neuvědomují nebo neřeší svoji politickou pozici: že „se mělo jít na krev“.

Jednak říkají ten hnus, že se „měli všichni komunisté“, a ani pořádně nechápou, koho tím myslí, co je komunismus – ztotožňují to se stranickými elitami. Já jsem zásadně proti trestu smrti, je to makabrální. Ale zleva tohle „jít na krev“ znamená partyzánskou válku.

To, že si Havel s nimi podal ruce, byl zvolen, vyjednávalo se o všem – znamenalo, že nové vedení bylo plynu přeneseno z předchozí moci.

Nedávno jsem na podobnou věc narazil při diskusi o Epsteinově seznamu a o tom, že na něm byl Chomsky. Z dopisů mezi nimi bylo vidět, jak jsou ti akademičtí „levičáci“ hrozně zaháčkovaní v systému.

Jak mám Chomskému věřit, že je autentický bojovník proti kapitalismu, když jeden z jeho nejlepších kámošů je Epstein? I kdyby nebyl klientem těch nejhorších věcí, už jen způsob, jakým s ním v dopisech mluví, je výmluvný.

To mi přijde podobné. Řešili jsme v jedné trochu „edgy“ diskusi otázku: kdy může lid věřit, že ti, kdo za něj bojují, za něj opravdu bojují? A bohužel zřejmě jediné ve chvíli, kdy u toho opravdu teče krev.

Snowden, nebo... možná uvádím špatné příklady, ale typ lidí, které systém aktivně pronásleduje a chce je mrtvé – těm bych docela věřil. Marx taky nebyl gerilák, ale utíkal ze země do země a zemřel jako člověk bez státní příslušnosti. Takže i jeho životní osud je pro mě znakem někoho, komu bych asi mohl věřit.

To je taková „edgy“ úvaha stranou.

R: Když si klademe otázku „jak se to mělo provést správně“, ptáme se, jak by šlo zařídit, aby v roce 1989 u nás nastal autentický socialismus, který by reprezentoval skutečnou vůli pracujících. Ale to se odehrává ve světové situaci, kdy se všude po Evropě socialistické státy rozkládají.

Když tedy takhle uvažujeme, implikujeme možnost socialistického Československa uprostřed kapitalistické Evropy. A to jde ještě za hranici „socialismu v jedné zemi“, který se vytyká Stalinovi. V jeho pojetí šlo pořád o postimperální Rusko s obrovskými zdroji a velkou částí povrchu planety – z té pozice si řekli: můžeme budovat socialismus v samotném Rusku.

Nevím, jestli tehdy šlo vybudovat socialismus v samotném Československu. Možná ano, nevím. Je to zajímavá

teoretická otázka. Možná by se to muselo vzít „správným způsobem“ všude najednou.

V roce 1989 šly objektivní i subjektivní faktory proti nám na všech frontách. Nedalo se moc čeho chytit.

Kdyby aspoň objektivní situace nebo subjektivní faktory byly nějak pozitivní... Ale i tak si myslím, že i kdyby se tehdy udělal pokus o „nový začátek“ v tom smyslu, o kterém mluvíme, pořád by to byla lepší situace než dnes.

Československo bylo industrializované, existovalo aspoň formální společenské vlastnictví – i když uzurpované státní a stranickou buržoazií. Existovala obrovská, dynamická infrastruktura země, která se dlouhodobě snažila o potravinovou soběstačnost, průmyslovou soběstačnost.

Byla tu tradice vyrábět velké množství věcí přímo tady, místo abychom je dováželi odkudkoli. Na tenhle rozjetý základ by se dal nalít autentický proletářský elán, který v normalizaci naprosto chyběl.

Kdyby se k tomu přidal subjektivní faktor ve stylu kulturní revoluce – „make revolution, promote production“ – myslím, že by se to dalo minimálně ekonomicky udržet.

Otázka je samozřejmě vojensky. Je možné dívat se na válku v Jugoslávii jako na snahu vypořádat se s posledními pozůstatky čehokoli, co připomínalo socialismus. Zbytky Jugoslávie, například Srbsko, měly pořád nějaký státní podíl v ekonomice.

Spřátelené bombardování Jugoslávie podle mě mělo hlavní cíl v postsovětském světě rozbít jakoukoli možnost alternativy, která nebude neoliberalní.

Otázka je, jak by v tomhle kontextu bylo schopné přežít Československo. Myslím, že moc ne.

Z objektivních faktorů tu potenciál pro nějaký autentický socialismus byl – aspoň na určitou dobu, pokud by lidi měli úplně jiné vědomí.

Kdyby si byli vědomí třídních vztahů, že se účastní třídního boje, kdyby měli alternativní vizi socialismu nad rámec „veselejšího a demokratičtějšího“. Nemyslím, že tehdy existovala jiná vize než „nechte nás víc hlasovat ve volbách“, což není plán na transformaci společnosti.

V nějaké alternativní historii, kde by existovalo široké lidové hnutí s jasnou představou, jak dělat socialismus jinak – třeba po vzoru kulturní revoluce – by se to asi uskutečnit dalo.

Pak ale nastává otázka, proč socialistické vědomí neexistovalo. Podle mě tu cestu zablokovala KSČ, která zamrzla v teorii. Marxismus-leninismus, který se všichni museli učit, zkostratěl, neaktualizoval se, neaplikoval na nové podmínky a měnil se životy lidí.

KSČ zarazila i lidovou debatu o teorii a jen upevnila jeden model. Pokud byli pronásledováni i disidentní komunisté, kteří prosazovali alternativní komunistické ideologie, pak si nedovedu představit, jak by se dalo vybudovat hnutí, které by se toho ujalo – snad jen ve velmi nelegální, partyzánské podobě.

Ještě mi přijde zajímavé, že asi jediná možnost, jak se vyhnout vojenské intervenci, by byla jaderná zbraň. Sověti tady jaderné zbraně neměli.

Pak by se to dalo vyřešit jenom tím, že by se tu vyvinula vlastní atomovka.

TF: K tomu jsem si nedávno něco dohledával. Mluví se o „jaderné nedotknutelnosti“. Čínu už má – dnes je jasné, že si na ni žádná jiná země, ani USA, čistě vojensky netroufne. Protiúder by byl tak velký, že by to zlikvidovalo stát, ne nutně populaci, ale stát jako takový.

Kdyby USA zaútočily na Čínu, USA skončí jako USA.

Tuhle nedotknutelnost už má snad Izrael. Indie a Pákistán ji mají vzájemně vůči sobě, ale ne vůči největším jaderným mocnostem – Rusku a Číně.

Británie a Francie ji také mají.

KLDR ji zatím nemá, ale zřejmě je od ní tak deset let. Stačí vydržet a pak už se Ameriky nemusí bát.

Nebyla by to rychlá cesta. Po nějakou dobu by hrozilo, že se napíše: „Československo se pokouší o jadernou zbraň, intervence je nezbytná,“ podobně jako u Íránu. Zájem je zřejmý: nechtějí, aby někdo nové jaderné nedotknutelnosti dosáhl.

Privatizace, 90.léta

TF: Máme tu privatizace, devadesátky a nájezd zahraničního kapitálu.

Privatizační devadesátá léta: jak hodnotíte kuponovou privatizaci, rozprodej podniků a nástup domácích oligarchů? V čem vidíte kontinuitu mezi normalizační byrokracií a novou buržoazií?

R: Myslím si, že kuponová privatizace byla krásný příklad toho, jak využít fakt, že nikdo pořádně neví, jak s kapitalismem zacházet – mám na mysli masy.

Lidé, kteří byli za normalizace v exilu nebo jinak napojeni na šedou ekonomiku, a lidé z KSČ, byli v úplně jiné výchozí pozici.

Nemám v hlavě konkrétní data o tom, kolik lidí z KSČ přešlo rovnou do ODS. Bylo by zajímavé dohledat, pokud taková data existují, kolik oligarchů nebo milionářů z dnešních žebříčků typu Forbes má za sebou minulost v KSČ.

Byl to ukázkový příklad, jak vy-ebat s masami a se socialistickou výstavbou jako celkem. Harvardské fondy a podobné věci ukazují, že tu byla skupina lidí, kteří byli velmi

dobře připravení, věděli, do čeho jdou, a věděli, jak tyhle věci dělat.

Byl to začátek české kompradorské buržoazie, která se zformovala z trosk KSČ, jejích kádrů a z Prognostického ústavu. Lidi, kteří byli připraveni stát se prostředníky mezi západním kapitálem a českým trhem, českou pracovní silou a pomáhat v privatizaci a vykořisťování.

Obr.: Jádro – poloperiferie – periferie: Periferie a poloperiferie slouží jako zdroj levné práce a nerostných surovin, často těžených za nízké ceny a vysoké sociální i ekologické náklady. Zároveň fungují jako odbytiště spotřebních produktů z jádra, nezdědka nižší kvality, prodávaných s vysokou marží. Jádro si tak přivlastňuje přidanou hodnotu, technologickou převahu i politickou moc, zatímco strukturální nerovnost je reprodukována obchodem, dluhem a investicemi. Neboli: Chudší země prodávají levně suroviny a práci, bohaté na tom vydělávají a prodávají zpět drahé zboží — tak se nerovnost udržuje.

Domácí úkol pro čtenářstvo – kde si myslíte, že se jako Česká republika nacházíme a proč?

TF: Tak ti, co byli předtím prosovětští kompradoři, se z některých stali prozápadní kompradoři.

R: Myslím, že je to přirozené, protože kompradorská pozice je privilegovaná. Nezáleží až tak moc na tom, pro koho jste prostředník, protože máte pod sebou zbídačnou společnost a shora vám z toho něco kape. Nemyslím si, že to lidi dělají z ideologického přesvědčení, spíš kvůli moci a bohatství.

TF: Je to přirozené, ale lidi tohle nechtějí slyšet. A to je chyba radikální levice v Čechách: když to někdo pojmenuje, často jsou to ultrapravičáci. Z toho mám hrozný strach – že kontroverzní myšlenky o elitách, hodnotách a celé té výmalbě, která slouží jen k tomu, aby se mohli otočit správným směrem, artikuluje hlavně krajní pravice.

Kdyby teď z nějakého důvodu padly Spojené státy, z řady liberálů se stanou konzervativci. Začnou tvrdit, že liberalismus selhal, konzervativismus je „to pravé ořechové“, otočí se a budou kompradořit k Rusku a k Putinovi.

Tohle by měla pojmenovávat radikální levice a nebát se, že budeme za „dezoláty“ a lotry, co říkají tyhle ošklivé věci – třeba i o listopadu. I když si tam řada lidí uvědomuje, že došlo ke kolaboraci a kontinuitě režimů.

Pak je tu otázka alternativních historií. Možná je ta otázka úplně blbá. Když to vezmu do extrému, můžeme se bavit o teorii superdeterminismu a o tom, že svobodná vůle neexistuje, takže žádná alternativní historie není – je jen jedna, ta, co byla. A jedna budoucnost, ta, co bude. Můžeme ji zkoušet predikovat, ale prostě se stane tak, jak se stát „musí“.

Možná se na to ale člověk nemusí dívat takhle.

K té demokracii: volby jednou za čas jsou špatně. Demokracie jsou lidové rady a továrny bez šéfů. Možná něco takového zaznívalo i v listopadu, ale zřejmě nedostatečně.

Vědomí podle mě rozhoduje o všem. Jenže vědomí je materiálně podmíněné. Člověk si nemůže říct, že kdyby lidé byli vybaveni správnými knížkami, někdo by jim je shora donesl, teleportoval, oni si to přečetli

- tak to dopadne dobře. Teoreticky by to tak ale mohlo být.

Tím se dostáváme na pole filozofie.

R: Jeden termín z maoistické teorie, kterým se to dá zaradovat, je strategická defenziva a strategická ofenziva proletariátu.

Maoismus je obecně pověstný jako militantní ideologie, která říká, že lidé mají právo bojovat, bouřit se, odvážit se říct si o své. Zároveň ale pracuje s tím, že existují historické etapy, kdy je proletariát ve strategické defenzivě – objektivní podmínky nepřejí tomu, aby pracující získávali ústupky. V takové fázi můžeme bránit to, co máme, konsolidovat síly a připravovat se na lepší podmínky.

Pak přicházejí etapy historické ofenzivy, kdy buď buržoazní systém oslabí, nebo proletariát posílí a můžeme se posunout dopředu.

Existují různé interpretace, v jaké etapě se kdy nacházíme. I když dnes mluvíme o devadesátkách jako o defenzivě a porážce, ve stejné době – od osmdesátých do devadesátých let – byla v Peru aktivní Světlá stezka, která si naopak vyložila situaci jako strategickou ofenzivu a navzdory kolapsu revizionistického SSSR usoudila, že je čas vyrazit do boje.

Hodnocení Světlé stezky je jiná kapitola. Nakonec byli poraženi, což podle mě svědčí o tom, že situaci špatně vyhodnotili a ve skutečnosti byli ve strategické defenzivě.

Komunistická strana Peru je za tohle od jiných kritických stran kritizovaná – za špatnou analýzu a špatné zhodnocení situace.

Ačkoliv je zajímavé, že v té době nevznikla jen Komunistická strana Peru, ale i Komunistická strana Nepálu a obecně mezinárodní revoluční hnutí – Revolutionary Internationalist Movement (RIM). V té době je po světě vidět určitý nárůst maoistických hnutí a stran, obecně maoistického internacionalismu.

Rozumím, že v tom mohli vidět začátek nové etapy, která podle mě skutečně začala a pořád v ní nějak jsme, ale asi to interpretovali až příliš grandiózně.

Dnešní doba

TF: Tady trochu skočím do dneška. Bavil jsem se se soudruhy z Tjen Folket o lidové válce jako univerzální strategii. Říkali, že ano, ale že v „prvním světě“ teď nefunguje. Musíme počkat.

Dodávali, že to neznamená jen sedět na zadku a nic nedělat, ale že nejdřív musí zvítězit revoluce v „třetím světě“ a až pak se to přeneseme sem.

Zároveň podporujeme soudružstvo v chudých zemích, kde aktivně bojují, učíme se a na jejich boji ukazujeme lidem, že se dá vyhrát, nebo aspoň vyhrávat. My jsme teď spíš v defenzivnější nebo méně ofenzivní fázi, zatímco jinde – na Filipínách nebo v Indii – už jsou v ofenzivě.

R: Mezi těmito póly je ještě prostřední strategické ekvilibrium, kdy jsou síly proletariátu a buržoazie zhruba vyrovnané – okamžik, kdy se může zvrátit stav. To bych řekl, že je případ třeba Filipín.

TF: Jak interpretujete vstup montoven, západních bank a řetězců jako klasický proces přeměny země na semikolonii? Co to udělalo s třídní strukturou, dělníky, venkovem, Romy a dalšími menšinami?

R: Stali jsme se polokolonií Západu v tom, že náš průmysl je specializovaný na automobilový průmysl jako pobočka německého – a to tvoří převážnou část produkce.

Nějaká specifika by bylo lepší dohledat v konkrétních datech.

Zajímavá data z hlavy nemám, ale myslím si, že se to projevilo „zamrznutím“ životní úrovně. Neustále „doháníme Západ“, ale dohnat ho nemůžeme, protože to není možné v rámci nastavené struktury.

Od roku 1989 se všechny systémové nedostatky házejí na to, že tu před skoro čtyřiceti lety byl komunismus. Prý proto nemáme všechny výtobytky Západu.

Ve skutečnosti je problém naše umístění ve světové dělbě práce. Proto tu nemáme západní životní úroveň.

Vstup do Evropské unie tomu nasadil korunu. I kdybychom chtěli životní úroveň lokálně zvedat třeba státními zásahy do ekonomiky, narazíme.

Dovedu si velmi živě představit, že by na nás byly uvaleny sankce a různé nástroje v rámci evropského trhu za „narušování svobodného toku kapitálu, práce“ a všeho dalšího.

EU na to má mechanismy – jak státy, které nějak „rebelují“, de facto zničit nebo minimálně destabilizovat. Stačí se podívat na případ Řecka.

Myslím si, že jediná věc, která nám dává aspoň trochu volnější ruku, je, že nemáme Euro. Ve chvíli, kdy zavedeme Euro, jsme absolutně vydáni napospas.

Snaha některých progresivních liberálních levičáků o hlubší integraci do EU – „protože lidská práva, atd.“ – znamená i přijetí Eura. To je podle mě poslední hřebík do rakve jakékoli suverenity.

Nemyslím si, že národní suverenity, kterou se zaklíná SPD, Stačilo a podobní konzervativci, má bez třídní perspektivy smysl. Národní suverenity sama o sobě je k ničemu.

Ale je to téma, které bude v následujících letech silnou politickou otázkou – a levice by se ho měla zásadově chopit.

A zmínil jsi i otázku Romů...

Vzpomínám si, jak jsem byl na povídání o jednom romském nakladatelství. Vycházejí v něm zajímavé věci od romských spisovatelů nebo žurnalistů, kteří popisují, jaké ty devadesátky byly a jak obrovský nárůst rasismu tehdy nastal.

V devadesátkách kvůli importu buržoazní ideologie ze Západu a zároveň kvůli tomu, že tu mohla znovu bujet lokální reakční ideologie, která tu nějak byla přítomná a normalizace ji nikdy adekvátně neadresovala, nesnažila se ji ideologicky řešit, napuchl obrovský rasismus, obrovský sexismus a další formy materiálního a ideologického útlatku.

To samozřejmě jde na ruku kapitálu, protože to dál separuje dělnickou třídu, aby nebyla schopná se sjednotit.

Pár věcí k tomu „dohánění Západu“. Napadá mě, že je to představa, kterou máme internalizovanou. Objevuje se třeba, když lidi mluví o afrických zemích: že kdyby se víc snažili někde v Súdánu nebo kde a „nebyli líní“, tak dřív nebo později doženou Evropu.

Představy, že lidi v Africe jen sedí pod stromem a čekají, až jim spadne humanitární pomoc, jsou rozšířené nejen mezi konzervativní pravici, ale i mezi pracujícími, kteří se

hlásí k nějaké formě levice nebo k sociálnímu státu.

Je to past, která dopadá i na nás. My sice ne v tak extrémní míře, ale jsme ve stejném podřízeném vztahu. Myslíme si, že když budeme hodně makat, „vypracujeme se“ do Rakouska, Německa, Švýcarska. Jenže ne. Existuje vztah aktivního nerozvoje a podřízenosti jedněch států druhým – mocenský i ekonomický.

Jsmo o pár stupňů nad těmi africkými zeměmi, které kritizujeme, ale strukturálně jsme ve stejné pozici.

Pak je tu otázka suverenity. Dá se na ni nahlížet z různých úhlů, některé jsou problematické. Ale myslím, že i když odložíme marxistickou analýzu a zůstaneme u něčeho, co se dá nazvat „zdravý rozum“, tak to v hlavách lidí dává smysl:

Každá společnost má nějaké předměty běžné spotřeby – jídlo, chleba, základní komodity jako oblečení, stavební materiály. A společnost by měla být schopná si tyhle věci zajistit sama. Nezávisí to na vzácných zdrojích typu kobalt, které jsou jen v pár koutech planety. Jídlo, oblečení, stavební materiály si po staletí a tisíciletí každá společnost produkovala sama.

Tohle nám privatizace a kapitalismus po roce 1989 vzaly. Můžeme se podívat na podniky, které do roku 1989 fungovaly a zásobovaly československou společnost zbožím vyrobeným u nás, kde byli zaměstnaní naši lidé, a bylo to relativně soběstačné.

Po privatizaci spousta firem buď byla odkoupená ze zahraničí, nebo zavřená kvůli zahraniční konkurenci. Lidé přišli o práci, ekonomika se specializovala, zbavila se obecných potřebných výrob, a dnes jsme v bodě, kdy oblečení dovážíme z Bangladéše místo toho, aby se šilo v Prostějově – i když je to v zásadě stejné oblečení.

Jen kvůli tržním vztahům lidé u nás ani kdyby chtěli, nemůžou to oblečení vyrábět. Jídlo se dováží ze zahraničí, nemluvě o věcech, kterými nás zásobuje Čína, ačkoliv by se stejně dobře daly vyrábět u nás.

To má filozofický význam, ale i praktický: kdyby došlo ke kolapsu dodavatelských řetězců nebo k socialistické revoluci, je rozdíl měnit systém v zemi, kde 50 % lidí pracuje v automobilce, a v zemi, která si umí zajistit vlastní jídlo.

Soběstačnost a jistá forma suverenity mají význam i pro případnou socialistickou transformaci.

TF: Já bych k tomu chtěl říct tohle: pro čtenáře je důležité zdůraznit, že je směšné představit si, že jsme chudí kvůli revizionistickému režimu. Ten samozřejmě v mnoha ohledech skoro od začátku odsuzujeme, asi jednohlasně. Ale on nezpůsobil naše „zaostávání“.

Neměli jsme kolonie. Jak Británie nebo USA přišly ke svému bohatství? Brutálním násilím na kolonizovaných lidech po celém světě. Ne tím, že by tam byli nějaké geniální bílé mozky, které „z ničeho“ vytvořily hodnoty.

Francie má všude možně zlato – a odkud to zlato je? Z Mali. Ve Francii nejsou téměř žádné zlaté doly, pokud vůbec. Mali je rozvrácené, podmínky, v nichž tam lidé žili a žijí, a stále trvajícím vztah k bývalé koloniální moci...

R: Dvě slova: belgická čokoláda.

TF: Ještě tady můžeme říct, když se bavíme o chudých zemích a o tom, že se jim bohužel i vysmíváme, pojem „cargo kult“.

Mně přijde, že zavádění kapitalismu v Čechách má charakter cargo kultu. Myslíme si, že když zavedeme volný trh jako v Americe, budeme se mít jako v Americe.

Je to stejně naivní a hloupé, jako věřit, že když postavím letiště ze dřeva, přistane tam letadlo a bude z něj padat nádherné zboží. Že letadla plná zboží jsou nějak magicky přitahovaná k něčemu, co „vypadá jako“ letiště, a automaticky přinášejí blahobyť.

Takhle to nefunguje.

Amerika vznikla z britského impéria. Britské impérium je místo, kde kapitalismus vznikl a přinesl části vládnoucí třídy bohatství – ale za cenu obrovského utrpení dělnické třídy, jak už známe z Marxových dob, a samozřejmě za cenu utrpení v třetím světě.

My jsme ty kolonie neměli. Takže nedoženeme ty, kteří je měli a stále je různě „mají“ a vysávají. Když se někde pokusí o něco jako socialismus – nebo o něco, co jen trochu „smrdí“ socialismem – co udělá Amerika?

Teď mají v Kongresu ustanovení k odsouzení socialismu; i když je to spíš součást kulturní války, demokraci to schvalují. Podporovali lidi jako bin Ládin proti všemu, co se jim zdálo socialistické v Afghánistánu.

Samozřejmě, že sovětský svaz tehdy byl imperialistický a Gorbačova nelze za tu intervenci chválit, ale ta logika je tam vidět: proti všemu, co je vnímané jako alternativa.

K Evropské unii

TF: Chápu část levice, jak je motivovaná EU podporovat. Jejich uvažování je, že pravice typu ODS nás ohledem pracovních práv táhne „za Putinem“ – nízké daně, mizerná ochrana pracujících – a že EU nás nějak ochrání před domácími oligarchy.

Myslím si, že je to dost chabá obrana, naivní. V tomhle máte asi pravdu. Já bych si aspoň ponechal určitou míru suverenity, i když motivace k ní musí být třídní, ne planě nacionalistická.

R: Tak asi tak.

Odkazy

1. <https://revolucnimarxismus.com/2021/10/14/sovetska-revizionisticka-renegatska-klika-bezostysne-posila-jednotky-k-okupaci-ceskoslovenska-ks-ciny-1968/>

Seznam komisí a dalších orgánů strany

Aneb „Levice pro nováčky“ – na motivy textu od místopředsedy Levice Františka Ottý

Sjezd

Nejvyšší orgán strany, svolávaný nejméně jednou za dva roky. Delegáty sjezdu volí jednotlivé základní organizace (ZO). Sjezd schvaluje Stanovy, Program Strany, výši členských příspěvků, volí Celostátní výbor (CV), Rozhodčí komisi (RoK) a Revizní komisi (ReK).

Celostátní výbor (CV)

Řídí činnost Strany mezi Sjezdy, zodpovídá za tvorbu, realizaci a aktualizaci Strategického plánu Strany a za tvorbu a realizace Akčních plánů Strany.

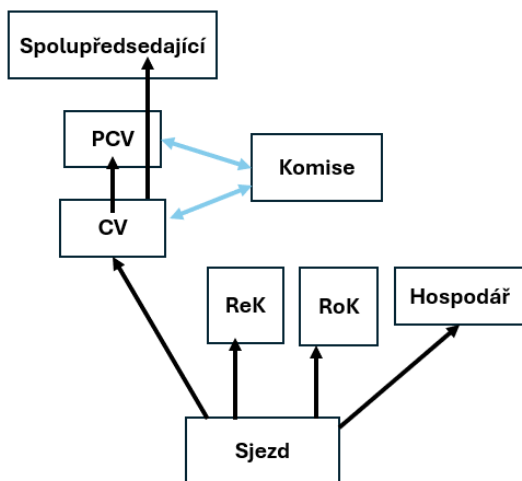
Přehled členstva CV je na webových stránkách jsmelevice.cz v sekci "Naši lidé".

Předsednictvo CV (PCV)

Statutární orgán Levice, projednává a zabezpečuje organizační a hospodářské otázky. Jedná za CV mezi jeho zasedáními. Z řad PCV jsou voleni spolupředsedající (v současnosti jimi jsou Markéta Juřicová a Vladimír Farana).

Rozhodčí a Revizní komise

Rozhodčí a Revizní komise dohlížejí na dodržování Stanov a usnesení uvnitř Strany a představují jakousi "soudní moc". Revizní komise (ReK) provádí kontrolní činnost v oblasti hospodaření s majetkem strany a Rozhodčí komise (RoK, předsedou je Petr Pávek, petr.pavek@gmail.com) se věnuje řešení zejména vnitrostranických sporů.

Obr. 1 Organizační struktura strany. Jednosměrná černá šipka znamená „volí“. Dvojice spolupředsedajících je volena CV z členstva PCV (změna proti stavu, kdy byla volena PCV „ze svého středu“ nastala brzy po předcházejícím sjezdu). Hospodář má nově také pomocníka. Blok „Komise“ nezahrnuje dvojici „sjezdem přímo volených“ komisí – ReK a RoK.

Komise CV

Aktivistická komise (AktKom)

Vymýšlí, pořádá a koordinuje nejrůznější veřejné akce a kampaně. Spolupracuje s Mediální komisí.

Komisi řídí nejméně tříčlenná koordinace.

Kontakt: romana.howe@gmail.com

Komise pro stanovy (StaKom)

Ve spolupráci se stranickou základnou připravuje návrhy změn stanov pro schválení sjezdem. Vykládá stanovy. Předsedou je Jan Májiček (jan.majicek@gmail.com).

Mediální komise (MedKom)

Vytváří mediální výstupy - grafiky, příspěvky na sociální síť, kampaně, tiskové zprávy apod. Zajišťuje obsah webu a placenou propagaci. Komisi řídí čtyřčlenný výbor, zodpovědnou osobou v něm je Robert Fučík (fufucikov@gmail.com).

Mezinárodní komise (MezKom)

Zabývá se kontakty Levice v rámci Strany Evropské Levice (EL), jejímž jsme zakládající členskou stranou a naší účastí na kampaních a dalších aktivitách EL. Sleduje mezinárodní vývoj a posílí se na organizování akcí mezinárodní solidarity, překládání materiálů ze zahraničí apod. Kontakt: Jiří Hudeček (hj321@centrum.cz).

Personální komise (PerKom)

Má na starost rozvoj členské základny, aktivizaci členstva a sympatizanstva, aktivní nábor nových lidí. Předsedkyní komise je Miroslava Hornychová (miroslava.hornychova@outlook.com).

Programová komise (ProgKom)

Připravuje ve spolupráci se stranickou základnou návrhy úprav politického programu strany (dlouhodobého i pro jednotlivé volby). Cílem je vytvořit program, který bude navrhovat konkrétní a realistické kroky, ale současně odrážet naši vizi budoucí společnosti. Tato komise také připravuje programové a ideové konference, debaty a analýzy. Kontakt: Martin Churán (churan@volny.cz).

Regionální komise (Porada předsedů)

Sleduje problematiku regionů ČR a zpracovává ji pro politické uchopení, navrhuje legislativu pro řešení komunálních problémů, koordinuje spolupráci komunálních politiků a politiků. Komise v rámci strany také koordinuje činnost napříč republikou, funguje jako "porada předsedajících" jednotlivých Základních organizací (ZO) (ZO, které mají kolektivní vedení vyšlou zvoleného zástupce/kyni). Předsedou komise je Vladimír Farana (farcom@seznam.cz).

Technická komise (TechKom)

Spravuje vnitřní komunikační kanály strany a další zázemí, především

- stranické rozesílače a mailové schránky (se Sekretariátem)
- stranické fórum na adrese forum.jsmelevice.cz
- web jsmelevice.cz (ve spolupráci s MedKom)
- videokonference
- tabulku členstva (ve spolupráci se Sekretariátem a PerKom)

Kontakt: Adam Heinrich (adam@adamh.cz).

Kulturní komise (KultKom)

Vytváří kulturní výstupy strany, organizuje beletrický čtenářský kroužek a debaty nad kulturními tématy. Garantem KultKom v CV je Patrik Vágner (Sakalvagi@seznam.cz).

Volební štáb (VolŠt)

Koordinuje činnosti týkající se voleb, spolupracuje s ProgKom, MedKom, AktKom. Dodává zprávy a návrhy pro CV.

Je vedený čtyřčlenným předsednictvem, které si volí ze svého středu. Kontakt: Vladimír Farana (farcom@seznam.cz).

Sekretariát

Administrativní práce, členská evidence. Předsedkyní je Miroslava Hornychová (miroslava.hornychova@outlook.com).

Hospodář strany

Má na starost hospodaření s finančními prostředky strany, vede účetnictví, připravuje rozpočty a kontroluje výběr členských příspěvků. V současnosti je hospodářem Daniel Travníčka. Hospodář má nově také pomocníci.

Platformy

Antifašistická platforma (AFP/L)

Zabývá se teorií i praxí revolučního antifašismu. Pořádá demonstrace, konference, vydává mediální prohlášení na toto téma. Má dvojici spoluhlavčích volených platformou – v současnosti jimi jsou Martin Šaffek (martin.saffek@gmail.com) a Jan Májiček.

Feministická platforma (FemP)

Pořádá demonstrace, konference, vydává mediální prohlášení na téma feminismu a LGBTQ+. Kontakt: romana.howe@gmail.com

Revoluční platforma (RevP, RPL)

Revoluční platforma je otevřená politicko-teoretická iniciativa působící v rámci strany **Levice**. Vzniká z přesvědčení, že volby samy nestačí k budování spravedlivější společnosti a že antikapitalismus potřebuje dlouhodobou ideovou, vzdělávací, strategickou – a praktickou – práci. Kontakt: RevolucniPlatformaLevice@proton.me

Čtenářský kroužek

Organizuje diskuze nad díly klasiků (K. Marx, B. Engels, V. I. Lenin, L. D. Trocký, R. Luxemburg, A. Bordiga, A. Pannekoek a někteří další).

Redakční rada Levicovin

Devítičlenná redakce této tiskoviny, kolektivní vedení. Kontakt: rrl@lists.jsmelevice.cz

Mladá Levice

Mládežnická organizace. Sdružuje lidi mladší třiceti let, včetně těch, kteří jako neplnoletí nemůžou být členy/kami Strany. Kontakt: Robert Fučík (fufucikov@gmail.com)

Kulaté stoly

Scházejí se k informování a diskuzi zásadních otázek strany – například série kulatých stolů před vnitrostranickým referendem ke spolupráci ve volbách.

Jak se můžeš zapojit?

Levice funguje jako čistě dobrovolnická organizace. Straničtí představitelé:ky vykonávají své funkce bez nároku na odměnu. Máme zavedenou svoji vlastní organizační strukturu, která ale nijak nebrání spontánnímu organizování akcí a jednotlivým projektům řadových členů:ek.

Jak se může člen:ka, nebo registrovaný:á sympatizující zapojit?

- Na místní úrovni můžeš kontaktovat vedení své ZO, probrat s ním svoji činnost.

- Na celostátní úrovni můžeš kontaktovat vedení komise, jejíž činnost tě zaujala.

Pokud máš nějakou myšlenku a chceš ji prodiskutovat s členstvem a příznivci:kyněmi, je možné ji sdílet na fóru a zapojit se tak do vnitrostranické diskuze.

Jako člen:ka můžeš kandidovat do všech orgánů Strany, někdy je třeba schválení, např. delegáty Sjezdu schvaluje členská základna ZO.

Uvítáme, pokud nové členstvo projeví zájem pracovat v konkrétní komisi (popř. komisích) CV. Můžete psát své preference na adresu redakce - RRLevicoviny@proton-mail.com

Přihláška do Levice

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Emailová adresa:

Telefonní číslo:

Obec, ve které se vyskytujete:

Jak se chcete zapojit:

- členství
- sympatizantství
- jakkoliv

Vyplněný formulář (**tuto a následující stranu**) lze buďto kvalitně vyfotit/oskenovat a poslat mailem na info@jsmelevice.cz

Nebo poslat poštou na adresu

Strana Levice
Žirovnická 3133/6
Praha 10 – Záběhlice
106 00

Další možností je navštívit webové stránky níže, odkaz na něj je v článku v jeho poslední části, zde formulář vyplnit a odeslat

<https://jsmelevice.cz/pridej-se/>

Petice

(podle čl. 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním, ve znění pozdějších předpisů):

Za spravedlivé, progresivní zdanění a proti vyvádění bohatství z České republiky

Příjemce: Vláda ČR, Nábřeží Edvarda Beneše 128/4, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

Tel. ústředna: 224 002 111, Fax: 257 531 283, Email: posta@vlada.gov.cz, Datová schránka ID: trfaa33

Tato petice je vytvořena: petiční komisí strany Levice

My, níže podepsaní občané a občanky České republiky, žádáme Parlament ČR a vládu České republiky, aby neprodleně přijaly legislativní kroky k zásadní daňové reformě, která zajistí skutečnou sociální spravedlnost, omezení extrémních majetkových rozdílů a ochranu veřejných rozpočtů před daňovým vyhýbáním se a odlivem kapitálu.

1. Požadujeme zavedení skutečně **progresivní daňové škály** pro fyzické osoby, která reflektuje reálné rozdíly v příjmových skupinách. Současná dvoupásmová daň z příjmů je nedostatečná a nespravedlivá. Požadujeme více pásem s vyšším zdaněním vysokopříjmových osob, a zároveň nižším zdaněním nejnižších příjmů.

2. Dále požadujeme **zásadní zvýšení daně z příjmů právnických osob**, zejména velkých podniků a nadnárodních korporací, které dnes využívají neefektivitu systému k minimalizaci své daňové zátěže. Požadujeme zavedení stupňovité sazby dle velikosti obrátu či zisku, včetně zavedení solidárního příspěvku pro nadměrné zisky.

3. Zásadně nesouhlasíme s tím, že zisky z ekonomické činnosti podniků působících na území České republiky jsou ve velkém měřítku vyváděny do zahraničí, aniž by z nich byla odváděna odpovídající daňová zátěž v České republice. Požadujeme legislativní opatření, která znemožní daňovou optimalizaci přes zahraniční mateřské firmy, daňové ráje a licenční poplatky. Česká republika musí zavést mechanismy tzv. dorovnávací daně, které zajistí, že veškeré zisky vytvořené zde podléhají alespoň minimální efektivní dani stanovené českým právem. Zároveň požadujeme zásadní omezení možnosti odečtu nákladů plynoucích do daňově zvýhodněných jurisdikcí a plné zdanění převodních cen mezi spřízněnými podniky na základě veřejně dostupných metodik.

4. Domníváme se, že společnost založená na demokracii a rovnosti nemůže nadále přehlížet skutečnost, že přístup k bohatství, přírodním zdrojům a výnosům z ekonomické činnosti je extrémně nerovnoměrný. Tento stav podryvá důvěru občanů ve spravedlnost, demokracii a samotný smysl práce. Stávající daňový systém upřednostňuje akumulaci kapitálu v rukou úzké menšiny, zatímco většina společnosti nese náklady veřejných služeb, školství, zdravotnictví i krizových situací. Zisk z podnikání není absolutním právem, ale výsadou, která může a musí být podmíněna odpovědností vůči společnosti. Vlastnické právo, jakkoliv chráněné, nemůže být vykládáno absolutisticky, pokud stojí v rozporu s jinými základními právy — zejména právem na důstojný život, práci a rovné podmínky. Proto požadujeme, aby stát přestal ustupovat daňovým tlakům velkého kapitálu, a místo toho hájil zájmy společnosti jako celku, a to i za cenu, že zasáhne do přebujelých vlastnických privilegií tam, kde ohrožují celospolečenské blaho.

✦ Petiční výbor:

Jméno:	;	Adresa pro doručování:	;	Email:
Romana Howe;		Dr. E. Beneše 557, Kralupy nad Vltavou, 278 01;		romana.howe@gmail.com
Zdeněk Beil;		Mladějov na Moravě 24 569 35,		Beil@seznam.cz
Valerie Talacková;		Haštalská 15, Praha 1, 100 00,		valerie.talacko@gmail.com
Pavel Čížinský;		Maiselova 41/21, Praha 1, 100 00,		pavel.cizinsky@centrum.cz

Zastupovat petiční výbor při jednání se státními orgány je oprávněn kterýkoliv člen petičního výboru (§5, písm. 1 zák. č. 85/1990 Sb.), Petici zasílejte na: Strana Levice, Žirovnická 3133/6, Praha 10 – Záběhlice, 106 00

Tato petice je sepsána v souladu s článkem 18 Listiny základních práv a svobod a zákonem č. 85/1990 Sb., o právu petičním. Podepsat ji mohou všechny fyzické osoby, občané i cizinci s pobytem na území ČR.

